

Suolasalmenharjun tuuli- voimaosayleiskaava

Kaavaselostus, luonnos 2

Alajärven kaupunki

Päiväys
Tekijät

27.5.2024
Sanukka Lehtiö
Miska Muikkula

Versio

Luonnos 2

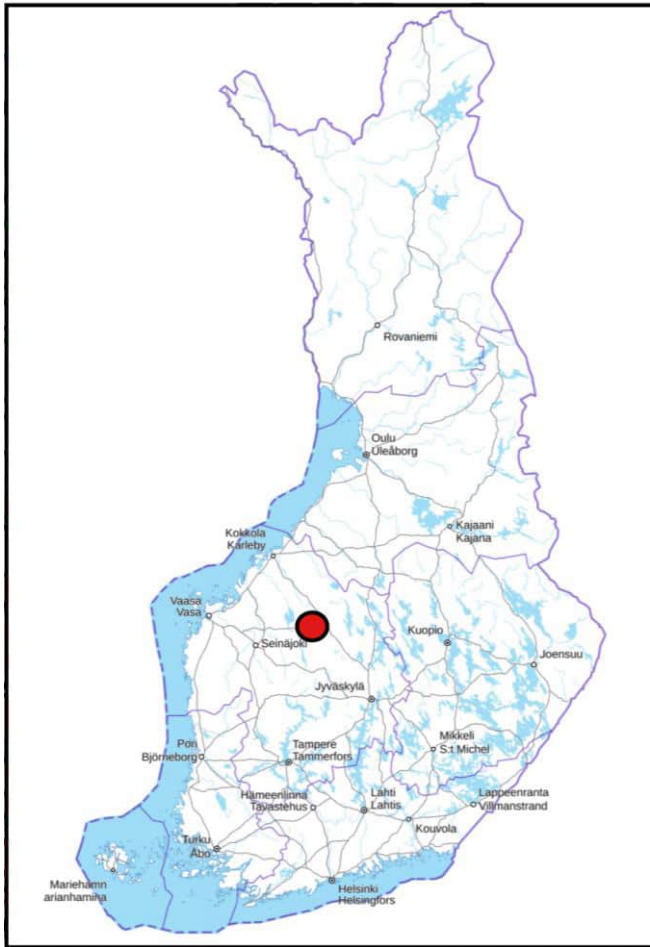
Muutosluettelo

Versio Päiväys Muutoksen kuvaus Tarkastettu Hyväksyjä

Versio	Päiväys	Muutoksen kuvaus	Tarkastettu	Hyväksyjä
1	16.11.2023	Luonnos 1	FISLEH	FI JSAU
2	27.5.2023	Luonnos 2	FISLEH	FIJSAU

Tunnistetiedot

Kunta:	Alajärven kaupunki
Kaavan nimi:	Suolasalmenharjun tuulivoimaosayleiskaava
Kaavan laatija:	Arkkitehti Sanukka Lehtiö, YKS-446, Sweco Finland Oy
Vireilletulo	29.3.2023

Kuva 1. Suolasalmenharjun alue sijaitsee Etelä-Pohjanmaan maakunnassa Alajärvellä.

Kaavan tavoitteet ja tarkoitus

Tämä kaavaselostus liittyy Alajärven Suolasalmenharjun tuulivoima-alueen osayleiskaavaan. Alajärven kaupungin Suolasalmenharjulle on suunnitteilla tuulivoima-alue. Hanketta suunnittelee Pohjan Voiman Suolasalmenharjun Tuulipuisto Oy. Suunnittelualue sijoittuu kaupungin koillisosaan. Lähimmät naapurikunnat ovat Vimpeli, jonka keskusta on matkaa noin 14 kilometriä, Keski-Pohjanmaahan kuuluva Perhon keskusta noin 15 kilometriä koilliseen ja Keski-Suomen Kyyjärven keskusta noin 19 kilometriä itään. Etäisyyttä Alajärven kaupungin keskusta on noin 18 kilometriä. Lähialueelle sijoittuu myös muita jo toteutettuja tai suunnitteilla olevia tuulivoimapuistoja.

Kaavan tarkoitus on mahdollistaa enintään yhdeksän tuulivoimalan rakentaminen alueelle. Voimaloiden roottorin halkaisija enintään 180 metriä ja kokonaiskorkeus enintään 270 metriä. Hankealueen sisäinen sähkönsiirto on ensisijaisesti tarkoitus toteuttaa maakaapelilla olemassa olevien teiden reunoja pitkin. Kaavoitettavan alueen pinta-ala on noin 1 554 hehtaaria.

Käsittelyvaiheet

- 11.4.2022 Kaupunginhallitus teki päätöksen osayleiskaavan käynnistämisestä, kaavoituspäätös
- 16.06.2022 Viranomaisneuvottelu (MRL 66 § ja MRA 26 §)
- 28.03.2023 Kuulutus OAS:n nähtäville asettamisesta
- 29.03–28.04.2023 Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) ja ympäristövaikutusten arviointisuunnitelman (YVA-suunnitelma) nähtäville (MRL 63 §)
- 16.11.2023 § 84 Tekninen lautakunta, kaavaluonnoksen käsittely
- 29.11.2023–26.1.2024 Kaavaluonnos 1 nähtävillä, valmisteluvaiheen kuuleminen (MRL 62 § ja MRA 30 §)
- 01.05.2024 Kuulutus päivitetyn OAS:n nähtäville asettamisesta
- 2.5.-23.5.2024 Päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) nähtävillä (MRL 63 §)
- [pv.kk.vvvv § xx] xxtoimielin, kaavaluonnoksen 2 käsittely
- [pv.kk.–pv.kk.vvvv] Kaavaluonnos 2 nähtävillä, valmisteluvaiheen kuuleminen (MRL 62 § ja MRA 30 §)
- [pv.kk.vvvv § xx] xxtoimielin, kaavaehdotuksen käsittely
- [pv.-pv.kk.vvvv] Kaavaehdotus julkisesti nähtävillä (MRL 65 § ja MRA 27 §)
- [pv.kk.vvvv] Viranomaisneuvottelu (MRL 66 § ja MRA 26 §)
- [pv.kk.vvvv § xx] xxtoimielin, kaavaehdotuksen käsittely
- [pv.kk.vvvv § xx] Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaavaehdotuksen

Kaavakartta

Luonnos 2., 1:10 000

27.5.2024

Ehdotus 1:10 000

[pv.kk.vvvv]

Liitteet

Liite 1: Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

16.11.2022, tark. 3.4. ja 24.5.2024

Liite 2: Osallistumis- ja arviointisuunnitelman kuuleminen, vastine

24.10.2023

Liite 3: Maisemaselvitys ja -vaikutustenarviointi, YVA-menettelystä

2024 (Sweco Finland Oy)

Liite 4: Arkeologinen inventointi, YVA-menettelystä

2023 (Mikroliitti Oy)

Liite 5: Melu- ja välkeseelvitys, YVA-menettelystä

2024 (Sweco Finland Oy)

Liite 6: Natura-arviointi, YVA-menettelystä

2024 (Sweco Finland Oy)

Liite 7: Laatimisvaiheen 1. kuuleminen, vastine

24.5.2024

Liite 8: Päivitetyn osallistumis- ja arviointisuunnitelman kuuleminen, vastine

24.5.2023

[Liite 9: Laatimisvaiheen 1. kuuleminen, vastine]

[pv.kk.vvvv]

[Liite 10: Ehdotusvaiheen kuuleminen, vastine]

[pv.kk.vvvv]

Tausta-aineistona erillisselvitykset YVA-menettelystä

Luontonselvitykset

2022, 2023 (Sweco Finland Oy, Ahlman Group OY)

Asukaskyselyn tulokset

2023 ja 2024 (Sweco Finland Oy)

Sähkökoekalastus

2023 (Eurofins Ahma Oy)

Televisiovastaanotto-esiselvitys

2023 (Satelcom Oy)

Muut kaavaan liittyvät asiakirjat

Suolasalmenharjun tuulivoimahankkeen YVA-ohjelma

20.09.2022

Suolasalmenharjun tuulivoimahankkeen YVA-selostus liitteineen

24.5.2024

Sisältö

1.	Johdanto	8
1.1	Yleiskaava ja YVA-menettely	8
1.2	Suunnittelualue	9
2.	Osallistuminen ja vuorovaikutus	11
2.1	Osalliset	12
2.2	Osallistuminen	12
2.3	Viranomaisyhteistyö	13
2.4	Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA)	13
3.	Lähtökohdat ja selvitykset	14
3.1	Yleiskaavan sisältövaatimukset	15
3.2	Suunnittelualueen nykytilanne	15
3.2.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	15
3.2.2	Maakuntakaava	16
3.2.3	Yleiskaavat	29
3.2.4	Asemakaavat ja ranta-asemakaavat	29
3.2.5	Vaikutusalueen tuulivoimahankkeet	32
3.2.6	Rakennusjärjestys	34
3.2.7	Pohjakartta	35
3.3	Laaditut selvitykset	35
3.4	Luonnonympäristö	35
3.4.1	Luonnonsuojelu	35
3.4.2	Luonnonolot ja kasvillisuus	37
3.4.3	Linnusto	42
3.4.4	Eläimistö	48
3.4.5	Pohja- ja pintavedet	55
3.4.6	Maa- ja kallioperä	57
3.4.7	Pilaantuneet maa-alueet ja maaperän pilaantumisriskit	58
3.5	Maisema	59
3.5.1	Maisemamaakunta ja maisemaseutu	59
3.5.2	Maisemapiirteet	60
3.5.3	Maisemakuva	61
3.5.4	Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet	62
3.5.5	Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet	62
3.5.6	Perinnemaisemat	62
3.6	Rakennettu ympäristö	63
3.6.1	Yhdyskuntarakenne ja asutuksen nykytila	63
3.6.2	Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt	65
3.6.3	Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt	65
3.6.4	Paikallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt	65
3.7	Arkeologinen kulttuuriperintö	66
3.8	Liikenneverkko	68
3.9	Maanomistus	69
3.10	Elinkeinot, virkistys ja matkailu	70
3.11	Ympäristön häiriötekijät	70
4.	Tavoitteet	71
4.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	72
4.2	Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet	73
4.2.1	Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaava	73
4.2.2	Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050	73

4.3	Tuulivoimaa koskevat kansalliset ja kansainväliset tavoitteet	75
4.4	Alajärven kaupungin tavoitteet	76
4.5	Hankkeen ja yleiskaavan tavoitteet	76
4.6	Asukaskysely ja haastattelut	77
5.	Suunnittelun vaiheet	78
5.1	Suunnitteluntarve.....	79
5.2	Osallistuminen ja vuorovaikutus.....	79
5.3	Valmisteluvaiheen kuuleminen.....	79
5.4	Ehdotusvaiheen kuuleminen	79
6.	Vaihtoehdot ja niiden vertailu	81
6.1	Kaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	82
6.1.1	Kaavaratkaisun valinta ja perusteet sekä vaikutusten arviointi	84
6.1.2	Hankkeen tekninen kuvaus	84
6.1.3	Tuulivoiman tuotanto	85
6.1.4	Perustukset.....	86
6.1.5	Liikenne	86
6.1.6	Maankäyttö ja rakentaminen	86
6.1.7	Käyttö ja ylläpito	86
6.1.8	Käytöstä poisto	86
6.1.9	Sähköverkkoon liittyminen.....	87
7.	Yleiskaava ja sen perustelut.....	89
7.1	Kaava-alueen rajaus ja mitoitus	90
7.2	Yleiskaavan kuvaus.....	91
7.2.1	Aluevaraukset.....	91
7.2.2	Osayleiskaava merkinnät ja määräykset.....	93
7.3	Valtakunnalliset ja seudulliset intressit	95
8.	Yleiskaavan vaikutukset	99
8.1	Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	100
8.1.1	Meluvaikutukset.....	102
8.1.2	Varjostus ja välkevaikutukset	103
8.1.3	Terveysvaikutukset.....	105
8.1.4	Turvallisuuden liittyvät vaikutukset.....	106
8.1.5	Vaikutukset viestintäverkkoihin	108
8.2	Vaikutukset maa- ja kallioperä	110
8.3	Vaikutukset vesiin.....	110
8.3.1	Pohjavesivaikutukset.....	110
8.3.2	Pintavesivaikutukset.....	111
8.4	Ilmastovaikutukset	111
8.5	Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen	112
8.6	Vaikutukset luonnonympäristöön ja lajistoon	113
8.6.1	Kasvillisuus ja luontotyypit.....	113
8.6.2	Eläimistö	116
8.6.3	Linnusto	119
8.6.4	Ekologiset yhteydet	121
8.7	Vaikutukset luonnonvaroihin ja niiden hyödyntämiseen.....	121
8.8	Vaikutukset liikenteeseen ja infrastruktuuriin	122
8.9	Vaikutukset maisemaan	123
8.9.1	Maisemavaikutusten arviointimenetelmät	128
8.9.2	Maisemavaikutukset ja niiden merkittävyys	130

8.9.3	Haitallisten maisemavaikutusten vähentäminen	133
8.10	Vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön	134
8.11	Vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön.....	135
8.12	Taloudelliset vaikutukset ja elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittyminen	135
8.12.1	Kansallisen tason taloudelliset vaikutukset	135
8.12.1	Seudulliset ja paikalliset talousvaikutukset	136
8.13	Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa.....	139
8.13.1	Yhteisvaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen	141
8.13.2	Yhteisvaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön	144
8.13.3	Yhteisvaikutukset maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen.....	148
8.13.4	Yhteisvaikutukset luonnonympäristöön.....	148
8.13.5	Yhteisvaikutukset ilmastoon	152
8.13.6	Yhteisvaikutukset elinkeinoelämän toimivan kilpailukyvyyn kehittämiseen	152
9.	Yleiskaavan toteuttaminen	154
9.2	Toteuttaminen.....	155

1. Johdanto

1.1 Yleiskaava ja YVA-menettely

Alajärven kaupunginhallitus hyväksyi 11.4.2022 Suolasalmenharjun tuulivoimaosayleiskaavoituksen käynnistämisen Pohjan Voima Oy:n kaavoituspyynnön mukaisella alueella. Osayleiskaavalla luodaan edellytykset tuulivoimapuiston toteuttamiselle.

Pohjan Voiman Suolasalmenharjun Tuulipuisto Oy suunnittelee Alajärven Suolasalmenharjun alueelle noin yhdeksästä, maksimissaan 270 metrin korkuisesta, tuulivoimalasta muodostuvaa tuulivoimala-alueita. Osayleiskaavalla tutkitaan edellytykset tuulivoimaloiden toteuttamiselle. Suolasalmenharjun osayleiskaava laaditaan siten, että siihen perustuen on mahdollista hakea rakennuslupaa tuulivoimaloille MRL 77a § mukaisesti. Yleiskaavan laadinnassa otetaan huomioon maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset. MRL 77 b § mukaan laadittaessa 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa, on sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään, huolehdittava siitä, että:

- yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella;
- suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön;
- tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää.

Suolasalmenharjun yleiskaava on ns. hankekaava, jonka suunnittelun tavoitteista vastaa Pohjan Voima Oy kaupungin ohjatessa kaavoitusta. Alajärven kaupunki vastaa kaavoituksen sisällöstä ja kaavaprosessista maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla. Kaavanlaatijana on kaavoitusarkkitehti Sanukka Lehtiö (YKS-446), kaavasunnittelijoina Hanna Töykkälä ja Kimmo Kymäläinen sekä paikkatiedoista ja kartta-aineistosta on vastannut Miska Muikkula Sweco Finland Oy:stä. Kaavan suunnitteluprosessi toteutetaan tiiviissä yhteistyössä asukkaiden ja muiden osallisten sekä eri viranomaisten kanssa. Kaava kattaa tuulivoimalaitokset perustuksineen, niitä yhdistävät maakaapelit, muuntoaseman, akkukentän sekä hankealueelle rakennettavan tiestön.

Osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena ja sen hyväksyy Alajärven kaupunginvaltuusto. Suolasalmenharjun tuulivoimahankkeeseen liittyen sovelletaan YVA-menettelyä. Ympäristövaikutusten arviointi laaditaan YVA-lain (252/2017) ja asetuksen (277/2017), sekä maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) ja -asetuksen (895/1999) edellyttämässä laajuudessa. YVA-menettelyssä arvioidaan toiminnasta aiheutuvat ympäristövaikutukset sekä lisätään kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia suunnitteluun.

Hanke toteutetaan erillismenettelynä. Hankkeen YVA-menettelyä ja osayleiskaavoitusta laaditaan samaan aikaan ja hyödyntäen aineistoja, mutta ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaisesti tässä hankkeessa kaava ja YVA-aineistot ovat erillisinä asiakirjoina. Vaikutusarviointien tuloksena laaditaan kaavaluonnos ja ympäristövaikutusten arviointiselostus. Kaavaprosessi ja YVA-menettely kulkevat rinnan: YVA-menettelyssä laadittava YVA-ohjelma asetettiin nähtäville samaan aikaan kaavoitusta koskevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) kanssa.

Ensimmäinen kaavaluonnos asetettiin nähtäville 29.11.2023–26.1.2024 samaan aikaan YVA-selostuksen kanssa. Toimija pyysi nähtävillä olon jälkeen perustellun päätelmän laatimisen keskeyttämistä lisätäkseen YVA-selostukseen toisen vaihtoehdon vaikutusten arviointineen. Kaavamenettelyssä on laadittu toinen kaavaluonnos hankkeen vaihtoehdoisen sijoitussuunnitelman mukaisesti. Päivitetty YVA-selostus on tavoitteena asettaa samaan aikaan nähtäville kaavaluonnoksen 2 ja muun valmisteluaineiston kanssa. Kaavahankkeen ja YVA-menettelyn yleisötilaisuudet pyritään järjestämään yhdistetysti. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus toimii yhteysviranomaisena ja YVA-asiiantuntijana. ELY-keskus tarkistaa YVA-selostuksen ja antaa siitä perustellun päätelmän ennen kaavan siirtymistä ehdotusvaiheeseen.

YVA-menettely päättyy yhteysviranomaisen antamaan perusteltuun päätelmään, jonka jälkeen kaavaprosessi jatkuu kaavaehdotusvaiheeseen. Yleiskaavan vaikutusten arviointi perustuu pääosin YVA-menettelyn tuloksiin.

1.2 Suunnittelualue

Yleiskaava-alue (noin 1 554 ha) sijaitsee, Etelä-Pohjanmaan maakunnassa, Alajärven kaupungin koillisosassa. Vimpelin kunnan rajalle kaava-alueen pohjoisreunalta on noin kilometri, Perhon kunnanrajalle kaava-alueesta koilliseen on noin 2,7 kilometriä ja itään Kyyjärven kunnanrajalle noin seitsemän kilometriä alueelta. Kaava-alueen rajalta etäisyys Alajärven keskusta on noin 18 kilometriä, Vimpelin keskusta on noin 14 kilometriä, Perhon keskusta on noin 15 kilometriä ja Kyyjärven keskusta on noin 19 kilometriä.

Kuva 2. Osayleiskaava-alueen sijainti Alajärvellä Etelä-Pohjanmaan maakunnassa.

2. Osallistuminen ja vuorovaikutus

2.1 Osalliset

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 § mukaan kaavoitukseen osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavan vaikutuksia ja lausua, kirjallisesti tai suullisesti, mielipiteensä asiasta.

Tässä yleiskaavassa keskeisiä osallisia ovat ainakin seuraavat tahot:

- Maanomistajat
- Ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa:
  - Kaavan vaikutusalueen asukkaat ja loma-asukkaat sekä vuokralaiset
  - Yritykset (mm. matkailuyritykset) ja niiden työntekijät
  - Laitokset ja niiden käyttäjät
  - Elinkeinojen harjoittajat
- Viranomaiset ja hankkeessa niihin verrattavat yritykset ja keskeiset yhteisöt:
  - Etelä-Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Keski-Pohjanmaan ELY-keskukset
  - Etelä-Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Keski-Pohjanmaan liitot
  - Seinäjoen museot alueellisena vastuumuseona
  - Naapurikunnat (mm. Vimpeli, Perho, Kyyjärvi)
  - Puolustusvoimat
  - Metsähallitus
  - Suomen metsäkeskus
  - Luonnonvarakeskus (Luke)
  - Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos
  - Finavia
  - Traficom
  - Fingrid Oyj
- Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:
  - Vaikutusalueen kyläyhdistykset
  - Vaikutusalueen riistanhoitoyhdistykset ja metsästysseurat
  - Yrittäjäyhdistykset
  - Luonnonsuojelupiirit
  - Lintutieteellinen yhdistys
  - Vaikutusalueen metsänhoitoyhdistykset
  - Tiekunnat

2.2 Osallistuminen

Kaavan vireilletulosta kerrottiin yleisötilaisuudessa 14.11.2022 ja tiedotettiin kirjeitse alueen maanomistajia. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (Liite 1) esiteltiin yleisölle avoimessa keskustelutilaisuudessa 11.4.2023. Osayleiskaavoitukseen pystyi osallistumaan jättämällä mielipiteen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, mikä oli nähtävillä 29.3.–28.4.2023 välisen ajan. Annettuun palautteeseen on laadittu vastine (Liite 2). Osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä olon aikana hanketta pystyi kommentoimaan myös hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin liittyvän kyselyn avulla. YVA-menettelyyn liittyen paikallisia on myös haastateltu sosiaalisten vaikutusten arviointityötä varten.

Kaavan luonnos 1 oli nähtävillä 29.11.2023–26.1.2024 ja sitä esiteltiin yleisötilaisuudessa 13.12.2023. Annettuun palautteeseen on laadittu vastine (Liite 7). Toimija laati alueelle toisen sijoitussuunnitelman ja lisäsi sitä koskevan vaikutusten arvioinnin YVA-selostukseen. Tämän pohjalta päivitettiin osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Koska voimalapaikkoja ja tarkasteltavia vaihtoehtoja muutettiin tämän jälkeen, koettiin uuden kyselyn järjestäminen tarpeelliseksi. Toinen kysely oli avoinna 19.4.–12.5.2024 välisen ajan. YVA-vaihtoehdon 2

mukaan päivitetty OAS käsiteltiin kunnassa ja siitä sai jättää palautetta 2.5.-23.5.2024. Annettuihin lausuntoihin on laadittu vastine selostuksen liitteeksi (Liite 8).

Kaavan edetessä toiseen kaavaluonnokseen sen laatimisvaiheenkuulemiseen yhteydessä järjestetään myös avoin yleisötilaisuus, ja nähtävilläolon aikana osalliset voivat antaa mielipiteitä aineistosta. Myös kaavaehtodusvaiheessa voi antaa muistutuksen kaavan virallisena nähtävilläoloaikana. Mahdollisiin muistutuksiin ja lausuntoihin laaditaan vastine selostuksen liitteeksi. Osallinen voi lisäksi ottaa yhteyden suoraan Alajärven kaupunkiin tai hankevastaavaan lisätietojen saamiseksi tai kommenttien antamiseksi.

Suolasalmenharjun tuulivoimapuiston osayleiskaavoituksen ja ympäristövaikutusten arvioinnin vaiheista, sisällöstä, yleisötilaisuuksista, mahdollisuuksista mielipiteen esittämiseen sekä nähtävillä oloista ja nähtävillä pitämisen paikoista tiedotetaan seuraavilla tavoilla:

- Ilmoituksina, kuulutuksina ja tiedotteina sanomalehdissä (Torstai ja Keski-Pohjanmaa)
- Alajärven kaupungin virallisella ilmoitustaululla
- Alajärven kaupungin internetsivuilla www.alajarvi.fi (Asuminen ja ympäristö > Kaavoitus ja maankäyttö > Vireillä olevat kaavat)
- YVA-menettelyn osalta YVA-hankesivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi

Yleiskaavan osallistuminen on järjestetty liitteenä (Liite 1) olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Osallisilla on oikeus jättää kaavasta mielipide OAS:n ja sen päivityksen sekä valmisteluaineistojen (kaavaluonnosten 1 ja 2) nähtävilläoloaikoina ja muistutus kaavaehdotuksen nähtävilläoloaikana. Annettuihin mielipiteisiin ja muistutuksiin laaditaan perustellut vastineet. Suunnitteluun voi osallistua myös yleisötilaisuuksissa.

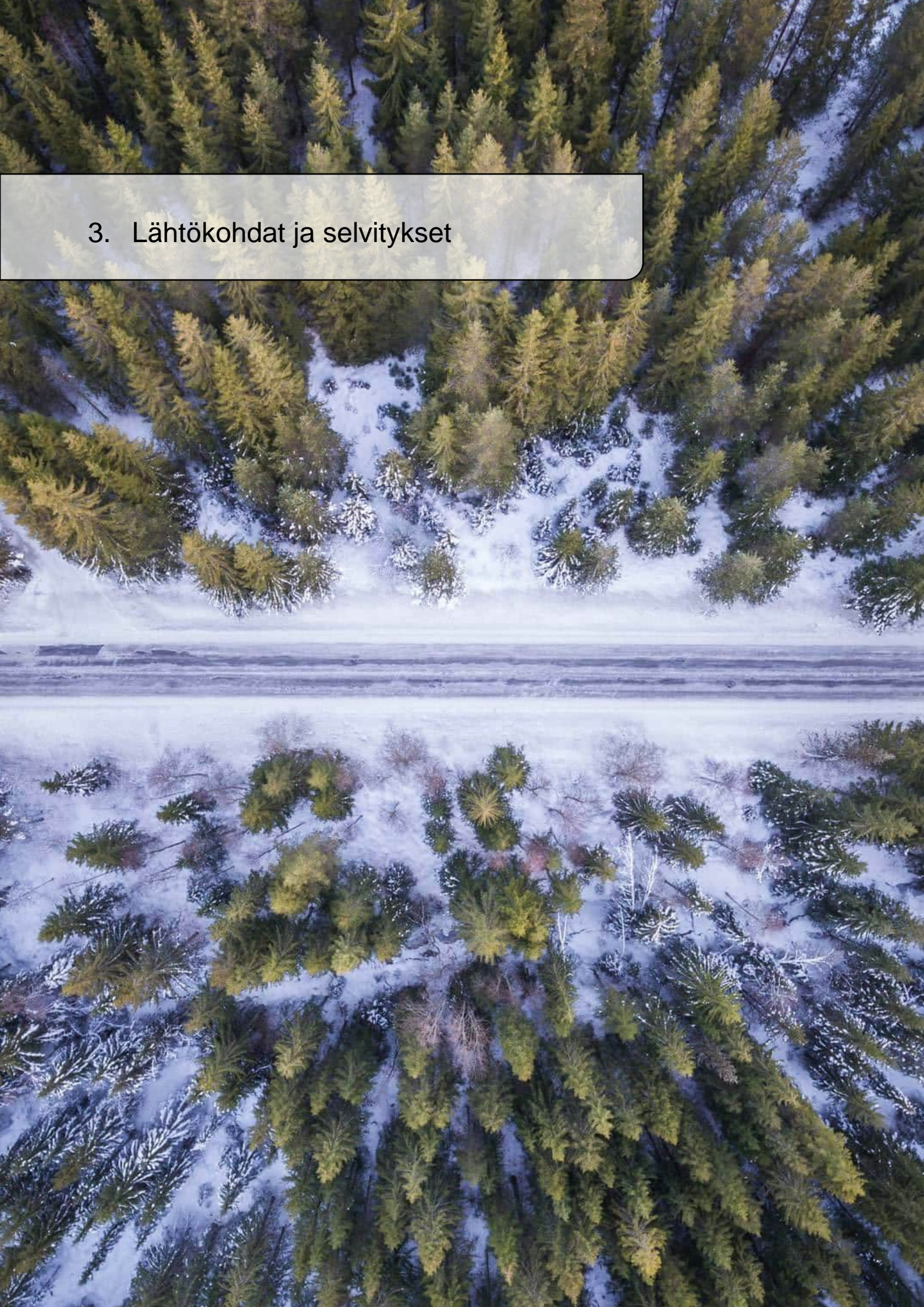
2.3 Viranomaisyhteistyö

Yleiskaava- ja YVA-menettelyprosessit toteutetaan tiiviissä yhteistyössä eri viranomaisten kanssa. Osayleiskaavaan liittyen on järjestetty viranomaisneuvottelu 16.6.2022. Viranomaisilta pyydetään lausunnot OAS-, valmistelu- ja ehdotusvaiheessa. Annettuihin lausuntoihin laaditaan perustellut vastineet. Mahdollinen toinen viranomaisneuvottelu järjestetään kaavan ehdotusvaiheessa, mikäli lausunnoissa niin esitetään. Lisäksi tarvittaessa on järjestetty ja järjestetään kaavoitusta koskevia työneuvotteluja.

2.4 Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA)

[Täydentyy kaavaehdotusvaiheessa.]

An aerial photograph of a winter forest. The trees are covered in snow, and the ground is a mix of white snow and dark tree trunks. A prominent horizontal clearing or path runs through the center of the forest. The overall scene is serene and cold.

3. Lähtökohdat ja selvitykset

3.1 Yleiskaavan sisältövaatimukset

Yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) mukaan yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

3.2 Suunnittelualueen nykytilanne

3.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto on päättänyt tarkistetuista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista vuonna 2017. Tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Keskeiset teemat uusissa valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa ovat toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen, tehokas liikennejärjestelmä, terveellinen ja turvallinen elinympäristö, elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat ja uusiutumiskykyinen energiahuolto.

Yleiskaavaan liittyvät etenkin seuraavat tavoitteet:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
  - Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.
  - Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.
  - Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä
2. Tehokas liikennejärjestelmä
  - Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

- Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.
  - Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.
  - Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.
  - Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.
  - Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.
4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.
  - Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.
  - Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.
  - Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.
5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto
- Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.
  - Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

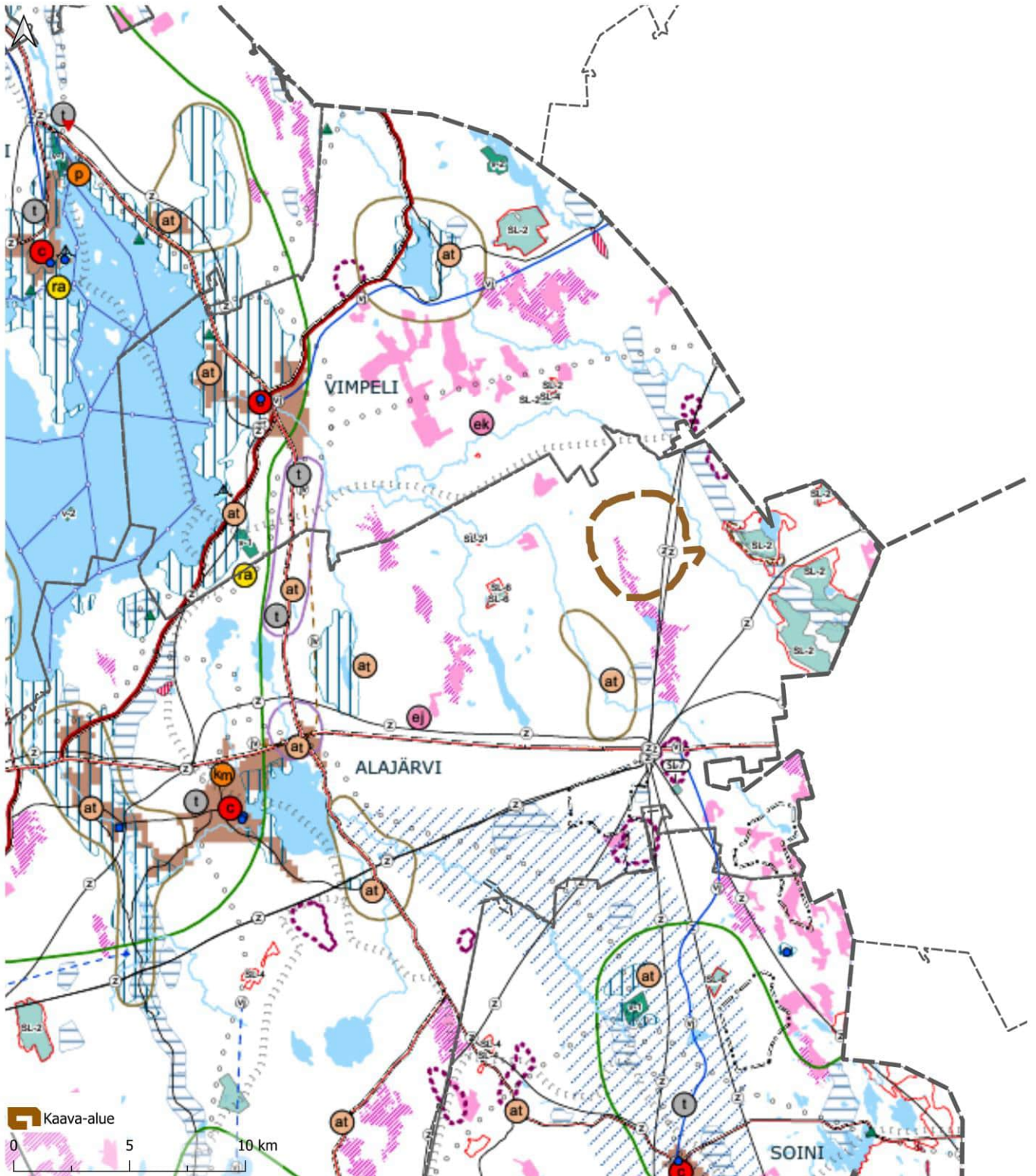
3.2.2 Maakuntakaava

”Maakuntakaavoituksella ohjataan maakunnan alueiden käytön suunnittelua ja luodaan linjauksia koko maakuntaa koskevalle maankäytölle. Maakunnan suunnittelussa huomioidaan valtakunnalliset tavoitteet ja sovitaan ne yhteen alueiden käyttöön liittyvien maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa. Etelä-Pohjanmaalla suunnittelun perustana toimii vuonna 2014 hyväksytty Etelä-Pohjanmaan maakuntasuunnitelma”.

Osayleiskaava-alueella ovat voimassa seuraavat Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavat (kuva 3):

- Etelä-Pohjanmaan kokonaismaakuntakaava on vahvistettu ympäristöministeriössä 23.5.2005.
- Vaihemaakuntakaava I (tuulivoima) on vahvistettu ympäristöministeriössä 31.10.2016.
- Vaihemaakuntakaava II (kauppa, liikenne ja keskustatoiminnot) on tullut voimaan 11.8.2016.
- Vaihemaakuntakaavan II muutos (kauppa ja keskustatoiminnot) on tullut voimaan 21.4.2020. Tarve muutokselle tuli maankäyttö- ja rakennuslakiin tehtyjen, vähittäiskauppaa käsittelevien muutosten vuoksi. Vaihemaakuntakaava II on kaavamuutoksella tarkistettu vastaamaan muuttunutta lainsäädäntöä tältä osin.
- Vaihemaakuntakaava III (turvetuotanto, suoluonnon suojelu, puolustusvoimien alueet, bioenergialaitokset ja energiapuun terminaalit) on kuulutettu voimaan 23.8.2021.

Kuva 3. Ote Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavayhdistelmästä, jolle lisätty Suolasalmenharjun tuulivoimaosayleiskaava-alue ruskealla katkoviivalla.

Maakuntakaavassa alueen länsiosassa on turvetuotantoon soveltuvaa aluetta osoittava merkintä ja kaava-alueen itäosan voimajohtomerkintä. Voimassa olevassa maakuntakaavassa suunnittelualuetta ei ole osoitettu

tuulivoima-alueena. Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan 1 osoittamat tuulivoima-alueet (tv-alueet) ovat tällä hetkellä pitkälti rakentuneet tai varattuja suunnitteluun.

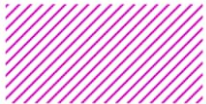
Maakuntakaavassa on annettu yleisiä suunnittelumääräyksiä koskien tuulivoimaloiden rakentamista (1. vaihemaakuntakaava):

- *Tuulivoimaloiden alueiden suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen ja käytön aikaiset vaikutukset asutukseen, liikenneväyliin ja liikennejärjestelyihin, maisemiin, pohjavesiin, luontoarvoihin ja linnustoon. Voimalat on sijoitettava niin, etteivät ne aiheuta merkittävää haittaa luonnonarvoille, pohjavesille tai muulle alueidenkäytölle.*
- *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee turvata lentoliikenteen ja puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä ottaa huomioon puolustusvoimien toiminnasta, kuten tutkajärjestelmistä, valvontasensoreista ja radioyhteysien turvaamisesta, johtuvat rajoitteet.*
- *Tuulivoimaloiden alueiden liittämässä sähköverkkoon on ensisijaisesti pyrittävä hyödyntämään olemassa olevia johtokäytäviä.*

Maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset kaava-alueella

400kV/220kV

 110kV   **Voimajohto 400 kV / 220 kV / 110 kV**

Maakuntakaavassa osayleiskaava-alueita halkoo kaksi 400 kV voimajohtoa (z). Merkinillä osoitetaan kanta-verkko; 400 kV ja 220 kV sekä 110 kV:n alueverkko. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus

Turvetuotantoon soveltuva alue (3. vaihemaakuntakaava)

Vaihemaankuntakaavassa III osayleiskaava-alueen länsiosaan on osoitettu Turvetuotantoon soveltuva alue (tu-1). Merkinillä osoitetaan turvetuotantoon soveltuvia suoalueita. Turvetuotantoon soveltuvilla alueilla on voimassa koko maakunnan alueella seuraava suunnittelumääräys: ”*Turvetuotantoon soveltuvan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon turvetuotannon vaikutukset asutukseen. Alueen käyttöönoton suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota vesiensuojelumenetelmien tehokkuuteen ja valuma-alueella yhtäaikaaisesti tuotannossa olevien alueiden määrään siten, että turvetuotanto osaltaan ottaa huomioon vesienhoidon toimenpideohjelmassa asetetut tavoitteet ja edistää niiden toteutumista. Suunnittelussa on huomioitava tuotantoalueiden yhteisvaikutukset vesistöihin ja valuma-alueen kokonaiskuormitus, sekä tarvittaessa vaiheistettava tuotantoa huomioiden alapuolisten vesistöjen tila. Alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee selvittää happamien sulfaattimaiden esiintyminen ja suunniteltava tuotanto siten, ettei se aiheuta merkittävää hapanta huuhtoumaa.*”

Keskeiset maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset kaava-alueen lähialueella:

Luonnonsuojelualue, SL-2 Soidensuojeluohjelman alue

Maakuntakaavassa osayleiskaava-alueen itäpuolelle noin 1,7 kilometrin päähän on osoitettu luonnonsuojelu-alue ja soidensuojeluohjelman alue (SL-2). Luonnonsuojelualue-merkinnällä osoitetaan valtakunnallisiin suojeluohjelmiin kuuluvia, luonnonsuojelulain nojalla perustettuja tai perustettavaksi tarkoitettuja, alueita. Suojelualueet pitävät sisällään luonnonsuojelualueet sekä valtioneuvoston hyväksymät suojeluohjelmat ja -päätökset, jotka on mainittu luonnonsuojelulain 77 §:ssä. Luonnonsuojelualueilla on voimassa koko maakunnan alueella seuraava suunnittelumääräys: *”Ennen alueen suojelupäätöstä sillä ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja.”* Lisäksi alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma

Maakuntakaavassa osayleiskaava-alueen itäpuolelle on osoitettu pieni osa arvokasta harjualueutta tai muuta geologista muodostumaa (ge), Ristiharju. Merkinnällä on osoitettu valtioneuvoston hyväksymän harjusuojeluohjelman mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat harjualueet.

Pohjavesialue

Maakuntakaavassa osayleiskaava-alueen itä- ja koillispuolelle noin 1,3 kilometrin päähän on osoitettu pieni osa Pohjavesialuetta (pv). Merkintä osoittaa pohjavesialuetta, jolla osoitetaan määrällisesti ja laadullisesti myös tulevien sukupolvien pohjaveden tarve. Pohjavesialueilla on voimassa koko maakunnan alueella seuraava suunnittelumääräys: *”Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava niin, että pohjaveden laatu ei huononnu eikä alueen antoisuus pienene.”* Pohjavesialueilla on voimassa koko maakunnan alueella seuraava suositus: *”Maa-ainesten ottaminen tulee kieltää vedenottamon tai suunnitellun vedenottamon lähisuojavyöhykkeellä.”*

Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue

Maakuntakaavassa osayleiskaava-alueen itäpuolelle noin 1,6 kilometrin päähän on osoitettu Natura 2000 -verkostoon kuuluvaa aluetta. Alue on lintu- ja luontodirektiivin mukaan Euroopan yhteisön tärkeänä pitämä alue.

Kalliokiviainesten ottamisalue

Maakuntakaavassa osayleiskaava-alueen pohjoispuolelle kolmen kilometrin päähän on osoitettu kalliokiviainesten ottamisalue (EO). Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät kalliokiviaineksen ottamisalueet. Kalliokiviainesten ottamisalueilla on voimassa koko maakunnan alueella seuraava suunnittelumääräys: *”Suosituksena on, että kalliokiviainesten ottamisen tulee perustua koko muodostumaa koskevaan suunnitelmaan.”*

mk-1

Maaseudun kehittämisen kohdealue

Maakuntakaavassa osayleiskaava-alueen lounaispuolelle noin 1,5 kilometrin päähän on osoitettu maaseudun kehittämisen kohdealue (mk-1). Merkinnällä osoitetaan kylä- ja palveluverkkoa tukevia maaseudun kehittämisen politiikan alueidenkäyttöllisiä periaatteita. Merkinnällä torjutaan syrjäisen ja ydinmaaseudun taantumiskehitystä. Maaseudun kehittämisen kohdealueet korostavat kyläverkon merkitystä maaseudun elinvoimaisuudelle ja elinkeinotoiminnalle. Maaseudun kehittämisen kohdealueilla (mk-1) on voimassa koko maakunnan alueella seuraava suunnittelumääräys: *” Alueen kehittämisessä ja suunnittelussa tuetaan olemassa olevaa*

kylärakennetta ja sen palvelujen säilymisedellytyksiä. Maatilatalouden ja sen sivuelinkeinojen kuten maaseutumatkailun sekä pk-teollisuuden alueidenkäyttöisiä toimintaedellytyksiä edistetään.”

Ohjeellinen moottorikelkkailun runkoreitti

Maakuntakaavassa osayleiskaava-alueen pohjoispuolelle noin 2,5 kilometrin päähän on osoitettu ohjeellinen moottorikelkkailun runkoreitti (mr). Merkinnällä osoitetaan maakunnalliseen runkoverkostoon kuuluva yleiseen käyttöön kehitettävä moottorikelkkailureitti. Moottorikelkkailun runkoreiteillä on voimassa koko maakunnan alueella seuraava suunnittelumääräys: *”Reitin yksityiskohtainen sijainti tulee suunnitella yhteistyössä maanomistajien ja viranomaistahojen kanssa. Reittejä ei tule suunnitella kulkemaan Natura 2000 -verkoston tai suojelualueiden kautta. Poislukien metsälain nojalla suojeltavat Natura-alueet.”*

Turvetuotantoalue (3. vaihemaakuntakaava)

Maakuntakaavassa osayleiskaava-alueen luoteispuolelle reilu 2,5 kilometrin päähän on osoitettu kaksi turvetuotantoaluetta (Eo-tu). Merkinnällä osoitetaan toiminnassa olevia turvetuotantoalueita tai alueita, joilla on voimassa oleva lainvoimainen ympäristölupa turvetuotantoon.

Kylä

Maakuntakaavassa osayleiskaava-alueen eteläpuolelle noin 3,5 kilometrin päähän on osoitettu kylä (at). Merkinnällä osoitetaan sellaiset aluerakenteen kannalta tärkeät talouskylät, joihin suuntautuu tai joihin halutaan ohjata maaseuturakentamista tai jotka ovat merkittäviä maaseudun tasapainoisen kehittämisen kannalta. Kyliä, jotka sijoittuvat välittömästi kuntakeskuksen läheisyyteen tulee tarkastella c-merkinnän yhteydessä osana keskusta-alueiden muodostamaa kokonaisuutta. Kylissä on voimassa koko maakunnan alueella seuraava suunnittelumääräys: *”Kyläen suunnittelun tulee tukea kyläkuvan eheyttämistä.”*

3.2.2.1 Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050

Etelä-Pohjanmaan maakuntahallitus päätti marraskuussa 2021 käynnistää maakuntakaavan uudistamisen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavoituksessa on seuraavaksi tarve kokonaisuuden tarkastelulle eli kaikki teemat yhdistävälle, uudelle kokonaismaakuntakaavalle.

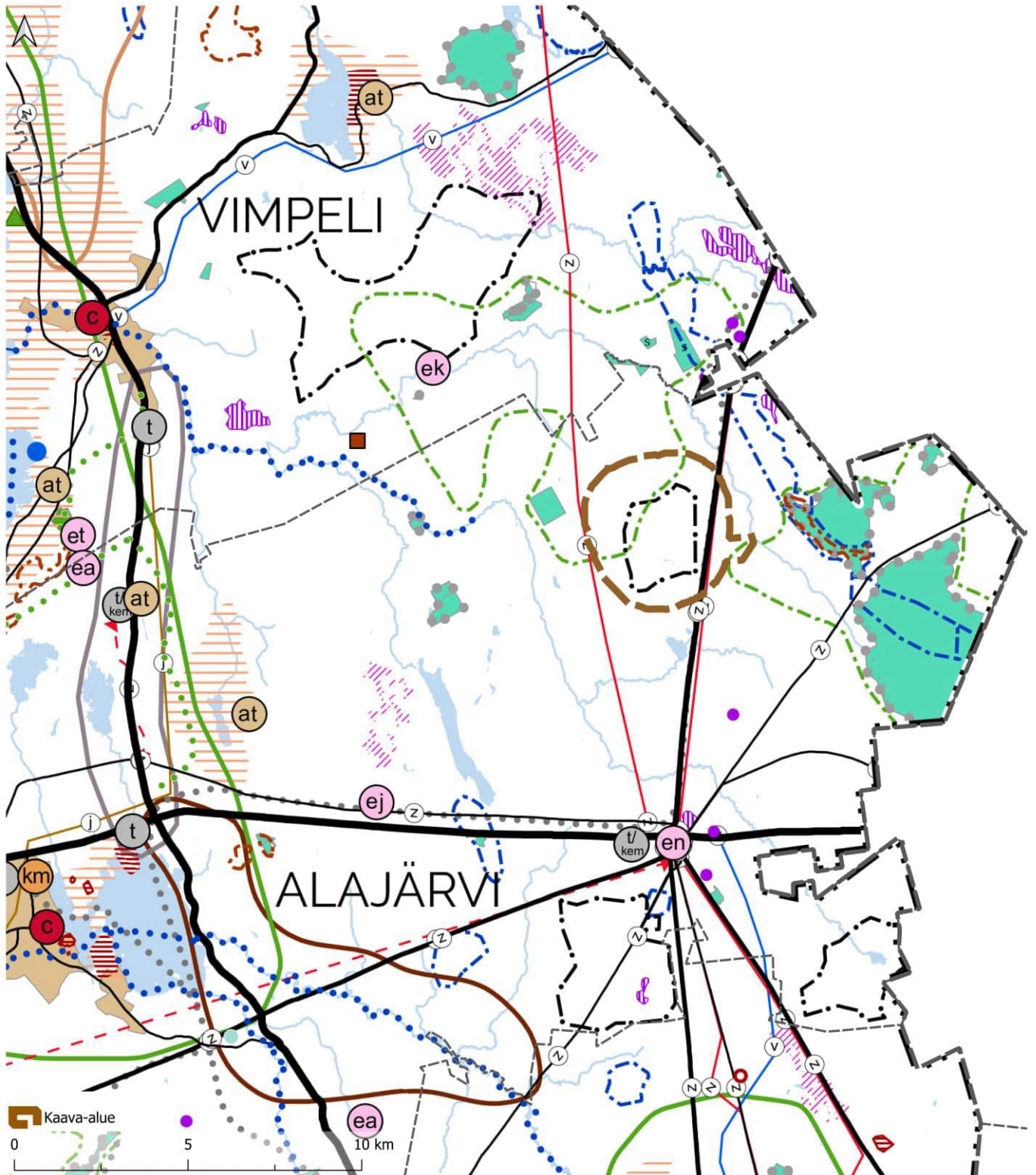
Tuulivoimaloiden maakuntakaavoitusta palveleva Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitys on valmistunut 30.11.2021. Tuulivoimaselvitys on yksi maakuntakaavojen taustaselvityksistä, ja se osoittaa mahdollisia seudullisia tuulivoima-alueita sekä mantereelle että merialueille. Selvitystyön keskeisenä tavoitteena oli tarkastella tuulivoimatuotantoon potentiaalisia uusia alueita maakuntakaavoituksen taustaksi mantereella ja merialueilla. Tavoitteena oli tunnistaa uudet potentiaaliset tuulivoima-alueet ja arvioida niihin kohdistuvat vaikutukset. Tehtyjen analyysien perusteella 83 aluetta valittiin jatkotarkasteluun. Alueista 30 kappaletta (noin 780 km²) sijaitsee Etelä-Pohjanmaalla. Alueiden kokoluokka vaihtelee välillä 1–80 km². Tunnistetuilla alueilla tuulisuus 300 metrin korkeudella on hyvä, eli vuosikeskiarvoltaan noin 9–12 m/s, ja alueiden saavutettavuus tieverkkoa pitkin on hyvällä tasolla. Suurimmat erot alueiden välillä muodostuvat sähköverkon läheisyydestä sekä maaperän rakennettavuudesta. Suolasalmenharjun alue Alajärvellä on yksi jatkotarkasteluun valituista alueista, joka on maakuntakaavoituksen aineistossa nimellä Aitakangas ja ulottuen aina Vimpelin puolelle.

Kokonaismaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 15.12.2021–15.2.2022 välisen ajan jokaisessa Etelä-Pohjanmaan kunnassa, Etelä-Pohjanmaan liitossa sekä liiton verkkosivuilla. Maakuntakaavan luonnos on ollut nähtävillä Etelä-Pohjanmaan liiton nettisivuilla, toimistolla sekä Etelä-Pohjanmaan kunnissa 1.2.–10.3.2023.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n valmistelu on edennyt kaavaehdotusvaiheeseen, joka oli julkisesti nähtävillä 5.4.–13.5.2024 (kuva 4). Julkisen kuulemisen aikana osallisilla oli mahdollisuus lausua kaavaehdotuksesta mielipiteensä. Seuraavaksi Etelä-Pohjanmaan liitto käy kaikki palautteet läpi ja tarkastelee kaava-aineistoa niiden pohjalta. Lisäksi jokaiseen palautteeseen laaditaan yksilöity vastine. Etelä-Pohjanmaan maakuntahallitus käsittelee vastineet kokouksessaan kesäkuussa 2024. Tavoitteena on, että Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuusto hyväksyy lopullisen maakuntakaava-aineiston syyskuussa 2024. Voimaan astuessaan uusi kokonaismaakuntakaava kumoaa aiemmat kokonais- ja vaihemaakuntakaavat.

Maakuntakaavan laadintaan sisältyy erilaisia taustaselvityksiä, joiden tarkoitus on tarjota maakuntakaavatyön tueksi ajantasaista tietoa erilaisista maankäytön teemoista, käynnissä olevista kehityskuluista ja eri kaavaratkaisuvaihtoehtojen vaikutuksista.

Kuva 4. Ote ehdotusvaiheessa olevasta Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:sta. Suolasalmenharjun osayleiskaava-alueen sijoittuminen on esitetty ruskealla korostevärillä.

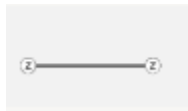
Maakuntakaavamerkinnt ja -määräykset kaava-alueella

MOOTTORIKELKKAILUREITTI

Kehittämisperiaatemerkinntällä osoitetaan maakunnalliseen runkoverkoston kuuluvat moottorikelkkailureitit ja -urat.

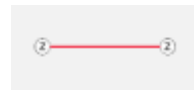
Suunnittelumääräys: Reitin kehittämisessä ja uuden reitin suunnittelussa on huomioitava kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot. Reitin tarkempi sijainti tulee suunnitella yhteistyössä maanomistajien ja viranomistahojen kanssa.

VOIMAJOHTO, 400 kV

Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat 400 kV voimajohtot ja olemassa olevissa johtokäytävissä kehitettävät yhteydet.

Suunnittelumääräys: Muun maankäytön suunnittelussa on huomioitava voimajohtojen suojaetäisyyksistä annetut määräykset. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

VOIMAJOHTO, UUSI

Merkinnällä on osoitettu suunnittelun perusteella valitut tai muutoin rakentamisen edellytykset täyttävät voimajohtojen linjaukset.

Suunnittelumääräys: Toteuttamisessa tulee huomioida maisema-, kulttuuriympäristö- ja luontoarvot sekä turvata alkutuotannon toimintaedellytykset. Muuta maankäyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon voimajohtojen suojaetäisyyksistä annetut määräykset. Maakuntakaavassa annetaan lisäksi sähkönsiirtoon liittyvä koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA TÄRKEÄ ALUE

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat, yhtenäiset ja luontoarvoiltaan edustavat luontokokonaisuudet. Alueet ovat keskeinen osa maakunnan ekologista verkostoa. Aluerajaukset ovat yleispiirteisiä ja niiden sisällä voi olla useita eri maankäyttömuotoja. Merkintä sallii mm. maa- ja metsätalouden harjoittamisen, metsästyksen, jokaisenoikeudella tapahtuvan virkistyskäytön ja toiminnan, jolle on myönnetty tai myönnetään ympäristölupa. Alueella on sallittu Puolustusvoimien toiminta ja alueen kehittäminen Puolustusvoimien tarpeisiin.

Maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee selvittää ja ottaa huomioon luonnon monimuotoisuusarvot ja edistää niiden säilymistä, sekä välttää luontoympäristön pirstoutumista. Alueen suunnittelussa ja kehittämisessä tulee erityisesti huomioida niiden elinkeinojen turvaaminen, kuten maa- ja metsätalous, jotka toiminnallaan ylläpitävät alueelle ominaisia luontotyyppisiä ja edistävät niiden säilymistä.

TUULIVOIMALOIDEN ALUE

Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävä tuulivoiman tuotantoon soveltuva alue, jolla tarkoitetaan vähintään seitsemän (7) teollisen kokoluokan tuulivoimalan muodostamaa kokonaisuutta. Alueen tuulivoimaloiden kokonaismäärä ja sijainti, sekä alueelle sijoitettavien tuulivoimaloiden korkeus ja voimalateho määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Maakuntakaavassa annetaan tuulivoimaan liittyen koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys, joka tulee huomioida tuulivoimaloiden alueiden suunnittelussa aluekohtaisten suunnittelumääräysten lisäksi.

Tuulivoimaloiden alueiden 3 (Aitakangas, Alajärvi), 7 (Korkeamaa, Soini), 11 (Savonneva, Alajärvi), 12 (Konttisuo, Soini), 13 (Talpakandräme, Vimpeli), 21 (Piikkilänviita, Isojoki), 34 (Kimpilamminkangas, Ähtäri ja Soini), 32 (Louhukangas, Alajärvi), 33 (Hanhimaa, Isojoki) ja 41 (Juoleikonkangas, Ähtäri) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee turvata metsäpeuran vaellusreittien ja liisäntymisalueiden säilyminen.

Koko maakuntaa koskevat suunnittelumääräykset

Tuulivoima

Tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset vakituiseen ja loma-asutukseen, liikenneväyliin, maisemaan, kulttuuriperintöön, virkistykseen, elinkeinoihin, pohjavesiin, kansallispuistoihin, luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologiisiin yhteyksiin sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia.

Tuulivoiman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, sekä linnustoon kohdistuviin yhteisvaikutuksiin.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, että suunnitelma tai hanke yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa tarkasteltuna ei luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston alueiden perusteena olevia luonnonarvoja.

Tuulivoiman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee turvata lentoliikenteen ja Puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä ottaa huomioon Puolustusvoimien toiminnasta, kuten tutkajärjestelmistä, valvontasensoreista ja radioyhteyksien turvaamisesta, johtuvat rajoitteet.

Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeiden tuulivoimaloiden rakentamisesta tulee pyytää lausunto Puolustusvoimien pääesikunnalta. Tuulivoimaloita ei saa rakentaa alle 4 kilometrin etäisyydelle Puolustusvoimien alueista eikä alle 12 kilometrin etäisyydelle varalaskupaikoista.

Tuulivoiman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon Ilmatieteen laitoksen säätutkaverkoston tuomat rajoitteet, mikäli tuulivoima-alue on alle 20 kilometrin päässä Ilmatieteen laitoksen operatiivisesta säätutkasta, tai mikäli yli 20 kilometrin etäisyydellä säätutkasta sijaitseva tuulivoima-alue sijaitsee alle 10 kilometrin etäisyydellä 20 kilometrin etäisyysrajan sisällä olevasta tuulivoima-alueesta.

Tuulivoima-alueiden yhteyteen voidaan sijoittaa energiantuotannon ja -varastoinnin järjestelmiä ja rakenteita yksityiskohtaisempaan suunnitteluun ja vaikutusten arviointiin perustuen.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirtolinjojen toteutuksessa ei tule aiheuttaa merkittäviä haittavaikutuksia kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta arvokkaisiin alueisiin eikä virkistys-, luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueisiin. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa maa- ja metsätalouden, asutuksen sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin. Määräys koskee vähintään 110 kV voimajohtoja.

Energiantuotantoalueiden ja energian varastointialueiden suunnittelussa on ensisijaisesti selvitettävä mahdollisuus toteuttaa sähkönsiirto kokonaan tai osittain maakaapelein. Muutoin liittäminen sähköverkkoon on pääsääntöisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon toimijoiden kanssa.

Ekologiset yhteydet

Maankäytön suunnittelussa on tunnistettava alueen ekologiset yhteydet ja turvattava ne tavalla, joka mahdollistaa laajiston liikkumis- ja levittäytymismahdollisuudet. Tunnistettujen ekologisten yhteyksien alueella olevat nykyiset maa- ja metsätalousalueet tulee lähtökohtaisesti säilyttää maa- ja metsätaloustaloudessa.

Happamat sulfaattimaat

Alueidenkäytön suunnittelun tulee perustua riittävään tietoon happamien sulfaattimaiden sijainnista ja laadusta sekä niiden aiheuttamista riskeistä. Uusi merkittävä toiminta tulee sijoittaa niin, että vältetään lisäämistä kiviainesarvetta erityisesti kaikkein ongelmallisimmilla alueilla.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Alueidenkäytön yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee tarkistaa ja huomioida ajantasainen tieto arkeologisesta kulttuuriperinnöstä Museoviraston ylläpitämästä muinaisjäännösrekisteristä osoitteesta www.kyppi.fi, sekä arvioida yhteistyössä museoviranomaisten kanssa mahdollisten aluetta/kohdetta koskevien selvitysten tai tutkimusten tarve

3.2.2.2 Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia

Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia on esitetty dokumentissa, joka sisältää Etelä-Pohjanmaan maakuntasuunnitelman 2050, maakuntaohjelman 2022–2025 sekä älykkään erikoistumisen strategian 2021–2027. Tämä on maakunnan tärkein suunnittelua ohjaava asiakirja.

Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategiassa määritellään maakunnan pitkän tähtäimen tavoitteet, kehittämissuunnitelma, väestötavoitteet sekä käytännön toimenpiteet. Tällä hetkellä maakuntasuunnitelma on laadittu vuoteen 2050 ja maakuntaohjelma vuosille 2022–2025. Maakuntasuunnitelma ja -ohjelma laaditaan valtuustokausittain neljäksi vuodeksi ja ne hyväksytään maakuntavaltuustossa. Maakuntasuunnitelman ja -ohjelman laatimiseen osallistuvat kunnat, valtion viranomaiset, alueiden kehittämiseen osallistuvat yhteisöt ja yritykset. Maakuntastrategialla on tiivis kytkös useimpiin maakunnallisiin kehittämissuunnitelmiin, kuten maakuntakaavaan. Maakuntastrategiassa asetetut pitkän aikavälin tavoitteet ohjaavat maakuntakaavan ja muiden strategioiden ja ohjelmien laadintaa.

Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2050 kehittämisen kärjiksi on valittu seuraavat pääteemat:

1. Vakaa ja vilkas: Väestökehityksen vakiinnuttaminen ja sopeutuminen.
2. Älykäs ja taitava: Osaamistason nostaminen, kansainvälisesti houkutteleva TKI-ekosysteemi.
3. Joustava ja kestävä: Elinkeinoelämän uudistaminen ja ekologinen siirtymä.

3.2.2.3 Keski-Pohjanmaan maakuntakaavat

Keski-Pohjanmaalla maakuntakaavoitusta on tehty vaiheittain. Maakuntakaavojen yhdistelmäkartta on esitetty alla olevassa karttakuvassa (kuva 5).

Maakuntakaavan 1. vaihekaava vahvistettiin ympäristöministeriössä 24.10.2003. Maakuntakaavan vahvistuspäätös kumosi seutukaavat. Ensimmäisestä vaiheesta voimassa on yhä kehittämisperiaatemarkintöjä, yhdyskuntarakenteen aluevarauksia sekä luonnonsuojelulain mukaiset Natura 2000 -verkostoon kuuluvat tai siihen ehdotetut alueet.

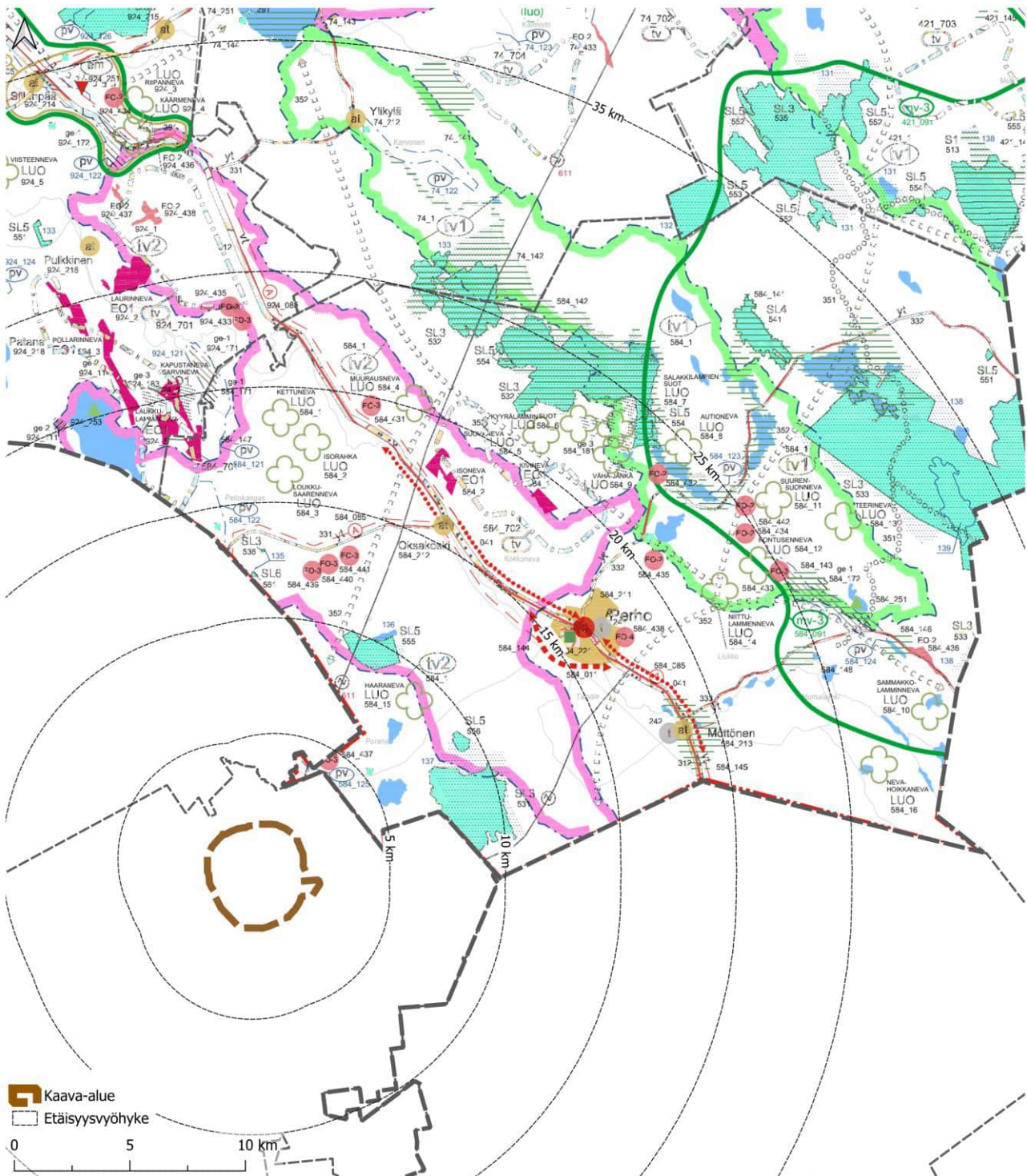
Maakuntakaavan 2. vaihekaava vahvistettiin valtioneuvostossa 29.11.2007. Toisesta vaihemaakuntakaavasta voimassa ovat tällä hetkellä tuulivoimaloille varattu energiahuollonalue Kokkolan suurteollisuusalueen ja sataman kupeessa, soiden monikäyttö kokonaisuudessaan sekä muinaismuistokohteet.

Maakuntakaavan 3. vaihekaava vahvistettiin ympäristöministeriössä 8.2.2012. Kolmannesta vaihemaakuntakaavasta on kumottu yksi arvokas harjualue.

Maakuntakaavan 4. vaihekaava vahvistettiin ympäristöministeriössä 22.6.2016. Neljäs vaihemaakuntakaava on voimassa kokonaisuudessaan.

Keski-Pohjanmaan 5. vaihemaakuntakaava sai lainvoiman 3.1.2022.

Keski-Pohjanmaalla on vireillä 6. vaihemaakuntakaavan laatiminen (energiamurros- ja ympäristövaihemaakuntakaava), jonka pääteemoina ovat kaivostoiminta, matkailu- ja virkistys, tuulivoima ja viherrakenne. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä 1.4.–30.4.2023.

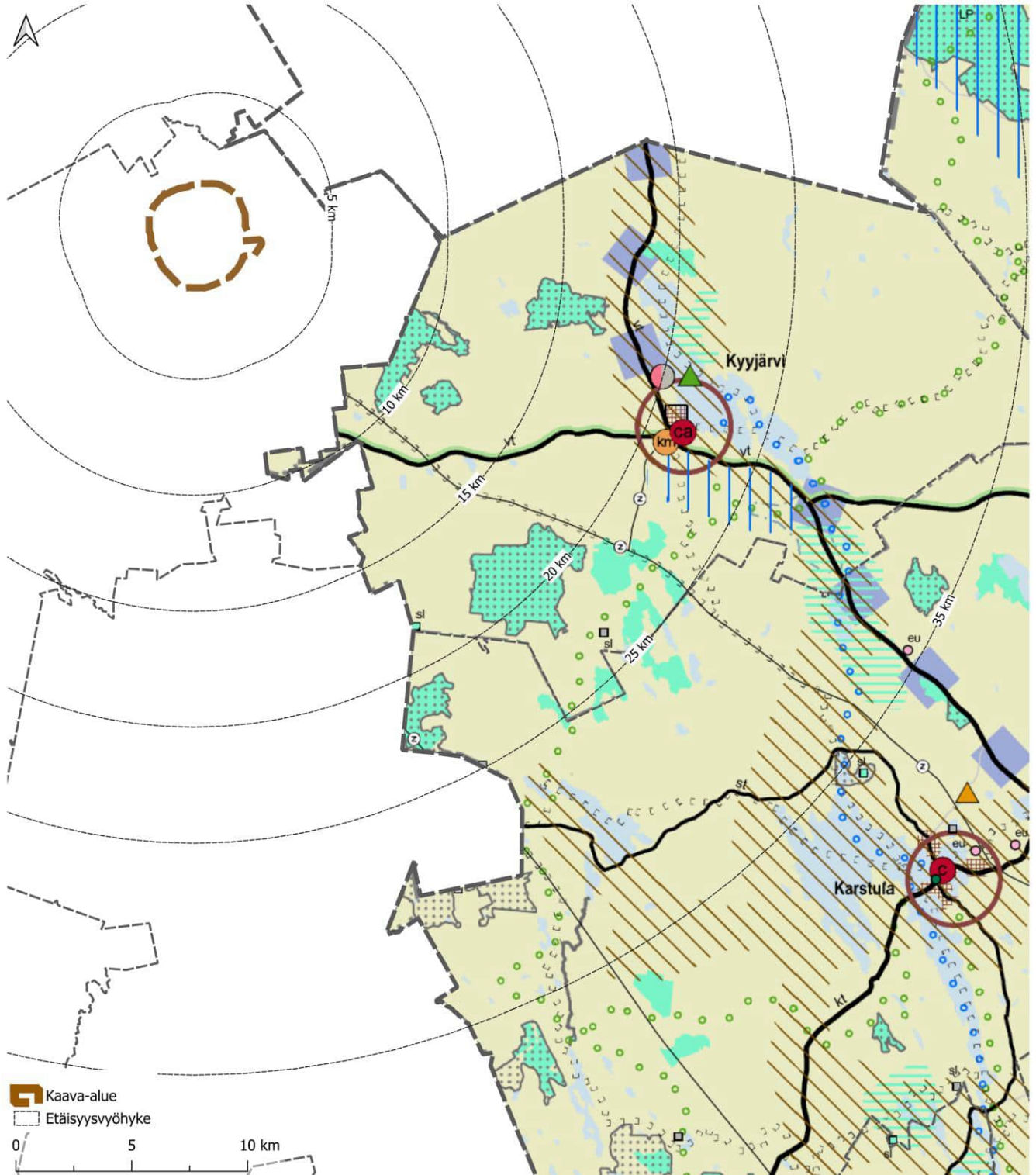
Kuva 5. Ote Keski-Pohjanmaan maakuntakaavayhdistelmästä. Maakuntakaavayhdistelmän päälle on lisätty Suolasalmenharjun osayleiskaava-alue ruskealla ja etäisyysvyöhykkeet

3.2.2.4 Keski-Suomen maakuntakaavat

Keski-Suomessa on voimassa 28.1.2020 lainvoiman saanut Keski-Suomen maakuntakaava. Maakuntakaava perustuu Keski-Suomen maakuntastrategian ”aluerakenne 2040” -suunnitelmaan. Kaavassa painottuvat maakunnan strategiset tavoitteet.

Keski-Suomen maakuntavaltuusto hyväksyi kokouksessaan 8.12.2023 (§ 21) Keski-Suomen maakuntakaavan 2040. Maakuntahallitus päätti kokouksessaan 23.2.2024 (§ 11) määrätä maakuntakaavan tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla ennen kuin se on saanut lainvoiman. Keski-Suomen maakuntakaava 2040 muuttaa ja täydentää voimassa olevaa maakuntakaavaa seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotannon ja liikenteen osalta. Lisäksi kaavaprosessin aikana on tarkasteltu hyvinvoinnin aluerakennetta.

Kuva 6. Ote Keski-Suomen maakuntakaava 2040. Maakuntakaavayhdistelmän päälle on lisätty: Suolasalmenharjun osayleiskaava-alue ruskealla ja etäisyysohyykkeet.

3.2.3 Yleiskaavat

Suolasalmenharjun osayleiskaavan alueella ei ole voimassa olevia yleiskaavoja.

Viereisen Perhon kunnan puolella sijaitsee Suolasalmenharjun osayleiskaava-alueita lähin yleiskaavoitettu alue: Ylimmäisen järvi noin 1,5 km päässä koillisessa. Järven pohjoisrannalla on voimassa Porasen oikeusvaikutteinen rantaosayleiskaava (22.2.2013), joka ohjaa loma-asutuksen sijoittumista Porasjärven, Mustasen, Patanajärven ja Ylimmäisen sekä alueella sijaitsevien useiden lampien rannoilla. Suolasalmenharjun osayleiskaava-alueita lähimpänä sijaitsevan Ylimmäisenjärven pohjoisrannalle on osoitettu loma-asuntoalue (RA) ja järven Perhon kunnan alueella oleva osa on osoitettu luonnonsuojelualueeksi (SL).

Alajärvellä kaava-alueen läheisyydessä, noin 5 km lounaaseen, sijaitsee liruunjärven rantaosayleiskaava-alue, jolle laadittiin vuosina 1986–1987 rantaosayleiskaava. Se ohjaa loma-asumisen, maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden sekä uimaranta-alueiden ja lähivirkistysalueiden sijoittumista järven ympärille.

Muut kaava-alueita lähimmät yleiskaavoitetut alueet: Suolasalmenharjun osayleiskaava-alueesta noin 12 km länteen päin sijaitsee Alajärven Luoma-Ahon osayleiskaavoitettu alue (hyväksytty 1985). Kaava ohjaa kantatie 68 varrella sijaitsevan Luoma-ahon kylän rakentamista. Kylästä 7 km länteen päin sijaitsee Lappajärvi sekä Kurejoki, joiden kaakkoisosassa on voimassa Lappajärven rantayleiskaava.

Tällä hetkellä käynnissä on Alajärven keskustan ja lähiympäristön, Kullanmutka-Viinämäki-Isosaari-Pynttäriniemi-Pynttärinalue sekä Hoiskon, keskeisten osa-alueiden osayleiskaavan laadinta ja sen tavoitteena maankäytön ohjaus vuoteen 2035 saakka. Laadittava kaava tulee alueelle, jossa on iältään vanhentuneita osayleiskaavoja (Pynttärei -84, kirkonseutu -84, ydinkeskusta -94), mikä ajantasaistaa alueen yleiskaavatilannetta. Kaava-alue sijaitsee noin 13 km etäisyydellä Suolasalmenharjun osayleiskaava-alueesta lounaaseen.

Kirkonkylän eteläpuolella on voimassa 26.10.1999 hyväksytty Lehtimäen rantayleiskaava, joka on oikeusvaikutteinen ja luonteeltaan yksityiskohtainen aluevarausyleiskaava, joka ohjaa joltain osin suoraan rakentamista kaava-alueella. Kaava-alue sijaitsee noin 19 km Suolasalmenharjun osayleiskaava-alueesta lounaaseen. Lehtimäen rantayleiskaavan muutos on vireillä.

Viereisen Perhon kunnan puolella on useita yleiskaavoitettuja alueita 10–20 km etäisyydellä: Oksakosken osayleiskaava, Möttösen osayleiskaava, Möttösen rantaosayleiskaava, Salamajärven rantaosayleiskaava.

Viereisen Vimpelin kunnan puolella on kolme yleiskaavoitettua aluetta 10–20 km säteellä Suolasalmenharjun osayleiskaava-alueesta: Sääksjärven rantaosayleiskaava, Vimpelin keskustan osayleiskaava ja Lappajärven rantayleiskaava.

Viereisen Kyyjärven kunnan puolella 15 km Suolasalmenharjun osayleiskaava-alueesta itään sijaitsee Kyyjärven rantaosayleiskaava-alue.

3.2.4 Asemakaavat ja ranta-asemakaavat

Suolasalmenharjun osayleiskaavan alueella ei ole voimassa- tai vireillä olevia asema- tai ranta-asemakaavoja.

Suolasalmenharjun osayleiskaava-alueita lähimmät asema/ranta-asemakaavoitetut alueet sijaitsevat lounaassa reilu 5 km etäisyydellä liruunjärven rannalla, jossa on voimassa noin 15 ranta-asemakaavaa vuosilta 1987–2005. Ranta-asemakaavoissa on osoitettu järven rannalle niin loma-asuntojen korttelialueita (RA), erillispientalojen korttelialueita (AO) kuin lähivirkistysalueita (VL). liruunjärveltä noin 2 km lounaaseen sijaitsee L-kirjaimen muotoinen Millespakan jätehuolto- ja turkistarha-alueen asemakaava.

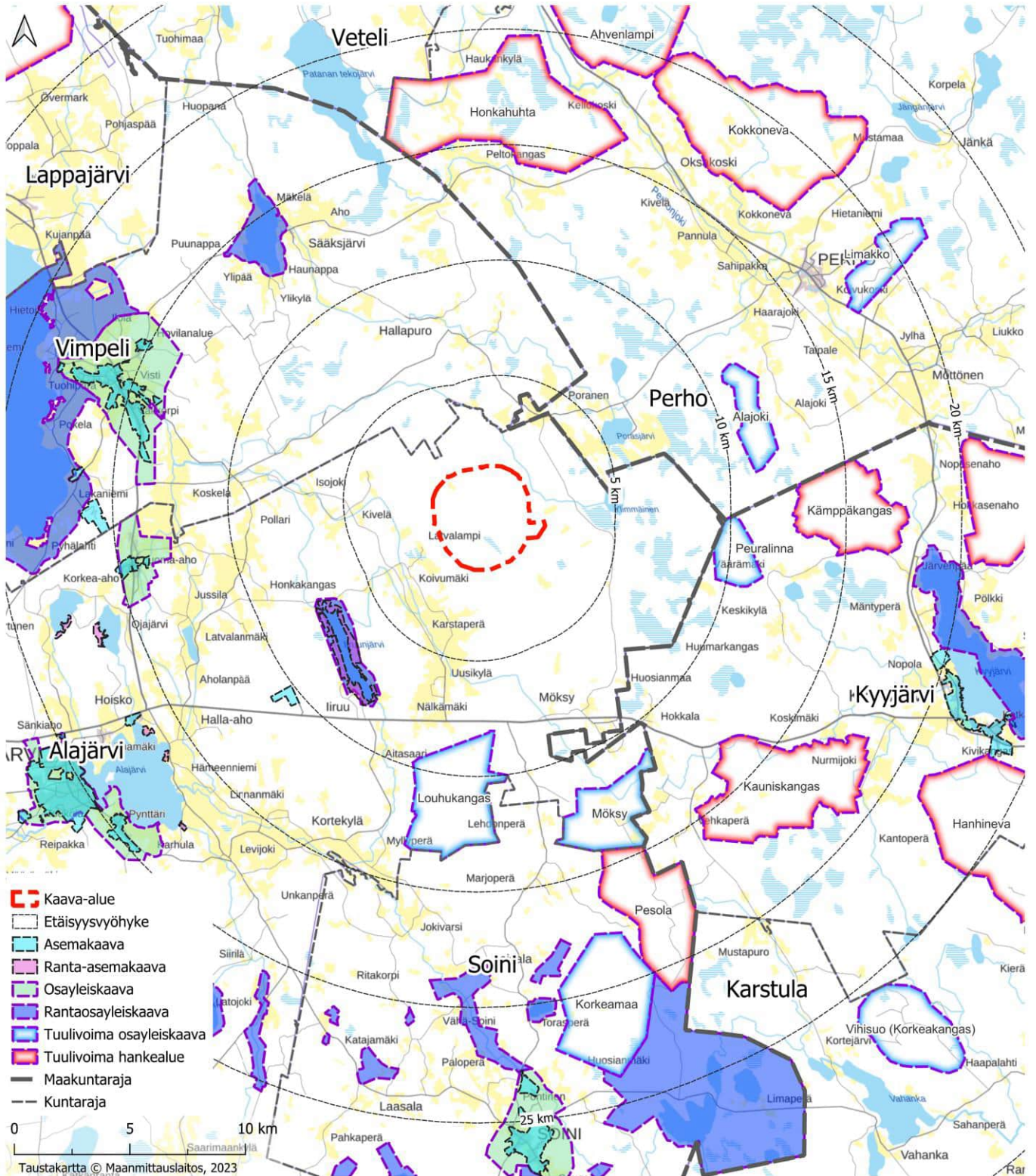
Reilu 10 km etäisyydellä Suolasalmenharjun osayleiskaava-alueesta Alajärvellä sijaitsee useampi asemakaavoitettu alue. Luoma-Ahon taajamassa, 13 km päässä, on voimassa useita asumista, teollisuutta ja toimitilarakentamista mahdollistavia asemakaavoja. Hoiskon kylässä Alajärven pohjoisrannalla on voimassa yksi asemakaava ja saman järven etelärannalla Pynttärin alueella on useampi asemakaava. Alajärven kaupungin

keskustaajamassa, noin 18 km Suolasalmenharjun kaava-alueesta lounaaseen, on voimassa useita asumista, virkistymistä, teollisuutta ja toimitilarakentamista mahdollistavia asemakaavoja.

Ranta-asetakaavoitettuja alueita Alajärven kaupungissa on usean järven, kuten Alajärven, Ojajärven, Kaartusjärven ja Lappajärven, ranta-alueilla. Näistä lähimpänä ovat Hämeenniemen ja Hännisenniemen rantakaavat noin 15 km etäisyydellä Suolasalmenharjun kaava-alueelta.

Perhon kunnan puolella asemakaavoitettuja alueita löytyy Kirkonkylältä ja Sahinkoskelta, noin 13 km koilliseen Suolasalmenharjun osayleiskaava-alueelta. Vimpelin kokonaisuasetakaava-alue sijaitsee niin ikään 13 km etäisyydellä Suolasalmenharjun kaava-alueelta länteen. Kyyjärven kirkonkylän asemakaava ja Mäntyniemen ranta-asetakaava sijaitsee Suolasalmenharjun kaava-alueelta noin 15 km päässä.

Kuva 7. Suolasalmenharjun ympäristön yleis- ja asemakaavat. Tuulivoimayleiskaavat korostettu sinisellä reunaviivalla.

3.2.5 Vaikutusalueen tuulivoimahankkeet

Alajärven kaupungin alueella ja naapurikuntien alueella on käynnissä tai suunnitteilla useita tuulivoimahankkeita. Noin 20 kilometrin säteellä suunnittelualueesta tuulivoimapuistoja (Kuva 8) on toteutettu tai on vireillä keväällä 2024 seuraavasti:

Alajärven kaupungin alueelle sijoittuvat ainoastaan Möksyn ja Louhukankaan tuulivoima-alueet. Peuralinna, Kämpäkangas ja Kauniskangas sijoittuvat Kyyjärven kunnan alueelle. Alajoki, Honkahuhta, Limakko, Kokkonen, Pesola ja Ahvenlampi sijoittuvat Perhon kunnan alueelle. Kirvesvuori sijoittuu Kyyjärven ja Perhon kuntien alueelle, ja Hanhineva Kyyjärven ja Karstulan kuntien alueelle. Korkeamaa sijaitsee Soinin kunnan alueella ja Korpisalonneva sekä Salmenkangas Vimpelin.

Kyyjärven Peuralinnan tuulivoima-alue sijaitsee lähimpänä Suolasalmenharjua, n. 5 km Suolasalmenharjun suunnittelualueelta itään. Etäisyys Suolasalmenharjun lähimpään voimalaan on noin 7 km. Kyyjärven kunnanvaltuusto hyväksyi Peuralinnan tuulivoimayleiskaavan 8.6.2015, jonka jälkeen kaavasta valitettiin hallinto-oikeuteen, mutta valitukset hylättiin. Kaava tuli lainvoimaiseksi 4.7.2016. Hanketoimijana on Suomen Hyötytuuli Oy, joka rakentaa Peuralinnaan 7 tuulivoimalaa. Samaa hankekokonaisuuteen kuuluu Perhon Alajoella, 8 km Suolasalmenharjun suunnittelualueelta koilliseen, sijaitseva Alajoen tuulivoimapuisto. Alueen tuulivoimayleiskaava on hyväksytty 1.2.2016 Perhon kunnanvaltuustossa ja kaava on saanut lainvoiman 6.7.2018.

Seitsemän kilometriä etelään Suolasalmenharjun suunnittelualueelta sijaitsee Alajärven Louhukankaan tuulivoima-alue. Louhukankaan alueelle vahvistui vuonna 2017 tuulivoimaosayleiskaava, joka on oikeusvaikutteinen ja luonteeltaan yksityiskohtainen aluevarausyleiskaava, joka ohjaa suoraan rakentamista. Alueelle on rakennettu 23 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on 6,2 MW. Hanketoimijana on Ilmatar Alajärvi-Louhukangas Oy.

Reilu kahdeksan kilometriä Suolasalmenharjun suunnittelualueelta ja 10 km lähimmästä Suolasalmenharjun voimalasta etelään sijaitsee Alajärven Möksyn tuulivoima-alue. Alueen kaava on saanut lainvoiman vuonna 2017. Se on niin ikään oikeusvaikutteinen ja luonteeltaan yksityiskohtainen aluevarausyleiskaava, joka ohjaa suoraan rakentamista. Alueelle on rakennettu 13 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on 6 MW. Hanketoimijana on Ilmatar Alajärvi-Möksy Oy. Möksyn- Louhukankaan tuulipuiston tuotanto on alkanut vuonna 2024.

Kyyjärven kunnan puolella, yhdeksän kilometriä Suolasalmenharjun suunnittelualueelta itään sijaitsee Kämpäkankaan tuulivoima-alue. Etäisyys Suolasalmenharjun suunnittelualueelle on noin 10 km. Tuulivoimapuiston osayleiskaava on vireillä. Alueelle suunnitellaan maksimissaan 12 voimalaa. Suunniteltujen tuulivoimaloiden yksikköteho on 6–10 MW. Rakentamisen arvioidaan alkavan vuoden 2024 aikana. Hanketoimijana on Myrsky Energia Oy.

Noin kymmenen kilometriä kaakkoon Suolasalmenharjun kaava-alueelta sijaitsee Kyyjärven Kauniskankaan tuulivoimakaava-alue. Nähtävillä olleessa kaavaluonnoksessa alueelle suunniteltiin 15 voimalaa.

Hanhinevan tuulivoimapuisto on suunnitteilla Kyyjärven ja Karstulan kuntien alueella, noin 17 km kaakkoon Suolasalmenharjun kaava-alueelta. Hanketoimijana on Energiequelle Oy.

Suolasalmenharjun suunnittelualueelta 14–15 km pohjoiseen sijaitsee vielä käynnistämävaiheessa oleva Perhon Honkahuhtaan tuulivoima-alue. Perhon kunta on saanut kaavoitusaloitteen hanketoimijoina olevilta Pohjan Voima Oy:ltä ja Ilmatar Energy:ltä marraskuussa 2022. Alueelle on alustavasti suunnitteilla 9–12 tuulivoimalaa. Tuotannon suunniteltu aloitusajankohta on vuonna 2028.

Limakon tuulivoima-alue sijaitsee Suolasalmenharjun suunnittelualueelta noin 15 km etäisyydellä koilliseen Perhon kunnan alueella. Limakon tuulipuiston osayleiskaava on hyväksytty 15.12.2014 kunnanvaltuustossa. Tuulivoimapuisto on valmistunut 2016 ja koostuu 9 tuulivoimalasta. Hanketoimijana on Limakon Tuulipuisto Ky, joka on konserniyhtiö Taaleri Oyj:n Tuulitehdas II -rahaston perustama.

Perhon Kokkonevan tuulivoima-alue sijaitsee Suolasalmenharjun suunnittelualueelta noin 15 km koilliseen, toisella puolella Perhon keskustaajamaa kuin Limakko. Etäisyys Suolasalmenharjun suunnittelualueelle on noin 17 km. Kokkonevan osayleiskaavan laatiminen on käynnissä, ja kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä

22.2.–31.3.2024. Alueelle on tavoitteena toteuttaa enintään 42 tuulivoimalaa, jotka ovat teholtaan 6–10 MW. Hanketoimijana on Hyötytuuli Oy. Tuulipuiston rakentaminen tulee sijoittumaan vuosille 2025–2027.

Soinin kunnan alueella sijaitsevalle Korkeamaan tuulivoima-alueelle on Suolasalmenharjun suunnittelualueelta matkaa 16–17 km. Korkeamaan tuulivoima-alueen osayleiskaava on saanut lainvoiman 27.8.2021. Soinin tekninen lautakunta on myöntänyt helmikuussa 2023 poikkeamis- ja rakennusluvut 17 tuulivoimalalle, mutta niistä on valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen, jossa asian käsittely on kesken. Hanketoimijana on OX2.

Soinin kunnan alueelle on suunnitteilla myös Pesolan tuulivoimahanke. Soinin kunnanvaltuusto hyväksyi 18.6.2018 Pesolan tuulivoima-alueen yleiskaavan, joka mahdollisti yli kymmenen tuulivoimalan rakentamisen. Vaasan hallinto-oikeus kumosi kunnanvaltuuston päätöksen 12.6.2020. Soinin kunnanhallitus pyysi lupaa valittua hallinto-oikeuden päätöksestä, mutta korkein hallinto-oikeus hylkäsi valituslupahakemuksen. Hanketoimija Suomen Hyötytuuli Oy on tehnyt uuden kaavoitusaloitteen, ja suunnitteilla on nyt 7–8 tuulivoimalan tuulipuisto.

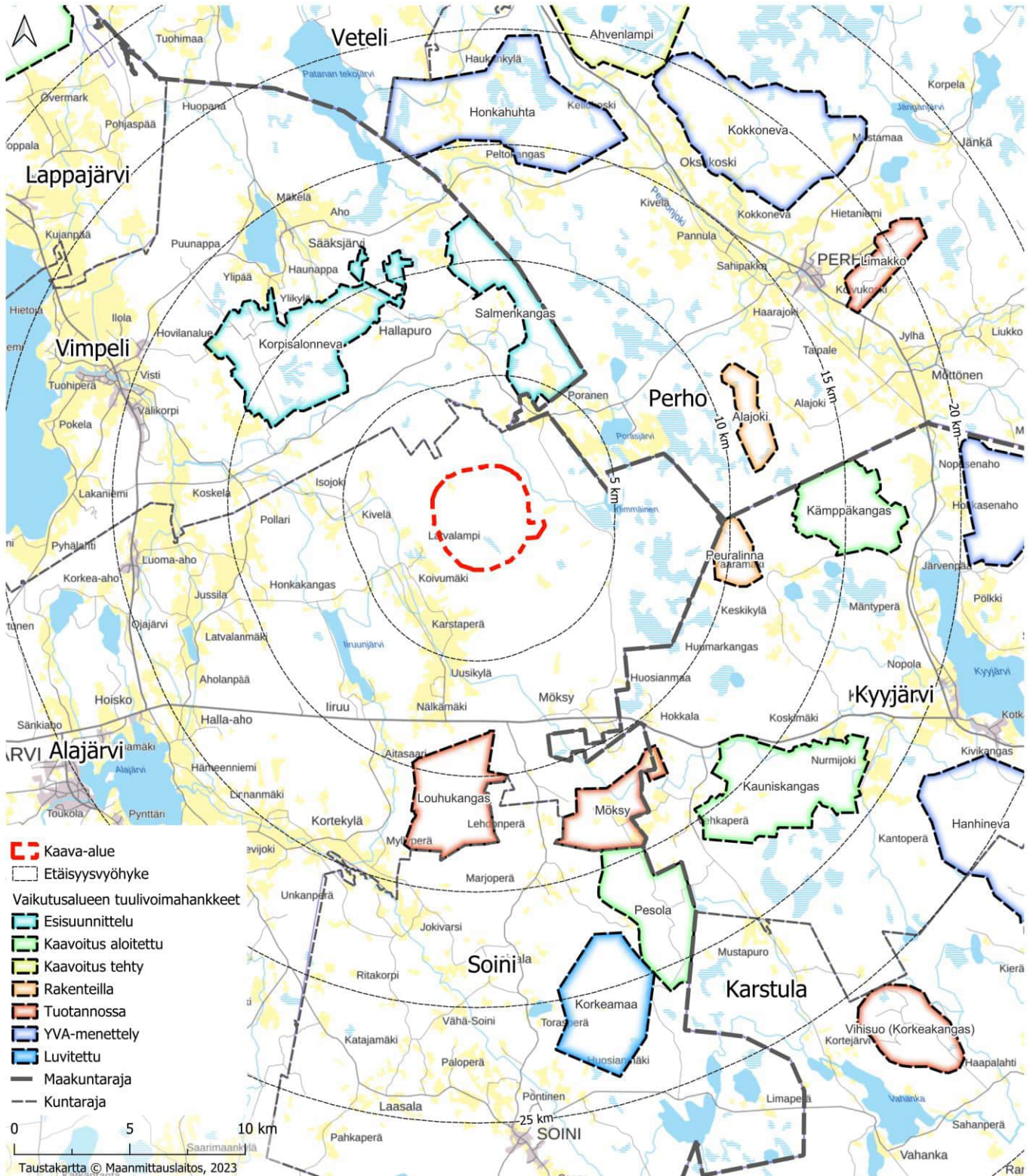
Kyyjärven ja Perhon kuntien alueella sijaitsevaan Kirvesvuoren tuulivoima-alueeseen on Suolasalmenharjun suunnittelualueelta matkaa noin 17–18 km itään päin. Hankkeessa laaditaan erilliset osayleiskaavat Perhon ja Kyyjärven kuntien alueelle. Tavoitteena on rakentaa noin 20 tuulivoimalaa, joista 18 Kyyjärven ja 2 Perhon kunnan alueelle. Hanketoimijana on Energiequelle Oy.

Perhon Ahvenlammen tuulivoima-alue sijaitsee Suolasalmenharjun suunnittelualueelta noin 18 km etäisyydellä pohjoiseen. Ahvenlammen tuulivoimapuiston yleiskaavan kaavaluonnos ja YVA-selostus olivat nähtävillä 31.8.–20.10.2023. Alueelle suunnitellaan noin 9–13 tuulivoimalaa. Tuotannon suunniteltu aloitus on vuonna 2026. Hanketoimijana on Pohjan Voima Oy.

Vimpelin kunnan alueelle on esisuunnittelussa Korpisalonnevan aurinkopuisto sekä Salmenkankaan tuulivoimapuisto. Korpisalonnevan alue sijaitsee noin 7,5 km Suolasalmenharjun voimaloista luoteeseen ja Salmenkangas noin viisi kilometriä pohjoiseen.

Tuulivoimaa koskevia yleiskaavoja on laadittu tai laadinnassa Suolasalmenharjun kaava-alueen lähikunnissa seuraavasti:

- Alajärvellä Louhukangas (kaava hyväksytty 2017),
- Alajärven-Kyyjärven Möksy (kaava saanut lainvoiman 2017, hanke valmistuu 2023),
- Kyyjärvellä Peuralinna (kaava saanut lainvoiman 4.7.2016, hanke valmistuu 2023),
- Kyyjärvellä Kämpäkangas (vireillä),
- Kyyjärvellä Kauniskangas (vireillä),
- Kyyjärven-Perhon Kirvesvuori (vireillä),
- Kyyjärvi-Karstula Hanhineva (vireillä),
- Perhon Alajoki (kaava saanut lainvoiman 6.7.2018, hanke valmistuu 2023),
- Perhon Honkahuhta (vireillä),
- Perhon Limakko, (tuulivoimapuisto valmistunut 2016),
- Perhon Kokkoneva (vireillä),
- Perhon Ahvenlampi (vireillä),
- Perhon Kokkoneva (vireillä),
- Soinin Korkeamaa (kaava saanut lainvoiman 27.8.2021),
- Soinin Pesolan tuulivoimaosayleiskaava,
- Vetelin Patana (vireillä).

Kuva 8. Suolasalmenharjun lähialueen muut tuulivoimapaistot ja -hankkeet. Kartalla on eri väreillä esitetty hankkeiden vaihe.

3.2.6 Rakennusjärjestys

Alueella on voimassa Järvi-Pohjanmaan rakennusjärjestys 1.6.2011 alkaen (Alajärvi, Soini, Vimpeli). Maankäyttö- ja rakennuslaissa ja -asetuksessa olevien sekä muiden maan käyttämistä ja rakentamista koskevien säännösten ja määräysten lisäksi on Alajärvellä noudatettava kaupungin rakennusjärjestyksen määräyksiä,

jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, asemakaavassa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmassa ei ole asiasta toisin määrätty (MRL 14 § 4 mom).

3.2.7 Pohjakartta

Kaava laaditaan mittakaavassa 1:10 000. Suunnittelun pohjana käytetään maastotietokanta-aineistoa ja tarpeen mukaan muuta karttamateriaalia.

3.3 Laaditut selvitykset

Tuulivoimaloiden sijoittamiseksi alueelle on tehty seuraavat selvitykset:

- Maisemaselvitys ja -vaikutusten arviointi (Sweco Finland Oy 2023), Liite 3
- Havainnekuvat, näkyvyysalueanalyysit (Sweco Finland Oy, 2023), YVA-selostuksen liitteenä
- Arkeologinen inventointi (Mikroliitti Oy 2023), Liite 4
- Melu- ja välkeselvitys (Sweco Finland Oy 2023), Liite 5
- Natura-arviointi: Pohjoisneva (FI0800012, SAC), Hötölamminneva (FI1001011, SAC), Patanajärvenkangas (FI1001003, SAC), Käärmealliot (FI0800091, SAC), Liite 6
- Natura-tarveharkinta: Peuralamminnevan (FI0900031, SAC/SPA) (Sweco Finland Oy 2023)
- Luontoselvitykset, YVA-selostuksen liitteinä
  - Suunnittelualueen kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys (Ahlman Group Oy 2022)
  - Pesimälinnustoselvitys (Ahlman Group Oy 2022)
  - Metsojen soidinpaikkakartoitus (Ahlman Group Oy 2022), vain viranomaiskäyttöön
  - Pöllöselvitys (Ahlman Group Oy 2022)
  - Lintujen kevätmuuttoselvitys (Ahlman Group Oy 2022)
  - Lintujen syysmuuttoselvitys (Ahlman Group Oy 2022)
  - Muuttolintujen törmäysmallinnus (Ahlman Group Oy 2022)
  - Lepakkoselvitys (Ahlman Group Oy 2022)
  - Liito-oravaselvitys (Ahlman Group Oy 2022)
  - Viitasammakkoselvitys (Sweco Finland Oy 2022)
  - Päiväpetolintutarkkailu – kevät, kesä ja talvi (Ahlman Group Oy 2022), vain viranomaiskäyttöön
  - Päiväpetolintujen pesimäaikainen törmäysmallinnus (Sweco Finland Oy 2022), vain viranomaiskäyttöön
  - Sähkökoekalastus (Eurofins Ahma Oy 2023)
  - Nisäkkäiden lumijälkilaskenta (Ahlman Group Oy 2022)
  - Metsäpeuraselvitys (Sweco Finland Oy 2023)
  - Susiselvitys (Sweco Finland Oy 2023)
  - Saukkoselvitys (Sweco Finland Oy 2023)
  - Sensitiivisen lajin talviseuranta 2022 (Ahlman Group Oy), vain viranomaiskäyttöön
- Asukaskysely ja sidosryhmähaastattelut (Sweco 2023)
- Televisiovastaanotto, esiselvitys (Satelcom Oy, 2023)

3.4 Luonnonympäristö

Luonnonympäristöä ja hankkeen vaikutuksia siihen on käsitelty vahvasti Suolasalmenharjun tuulivoimahankkeen YVA-selostuksessa. Kaavaselostuksessa esitellään tiivistettynä selvitysten olennaisimmat osat ja johtopäätökset.

3.4.1 Luonnonsuojelu

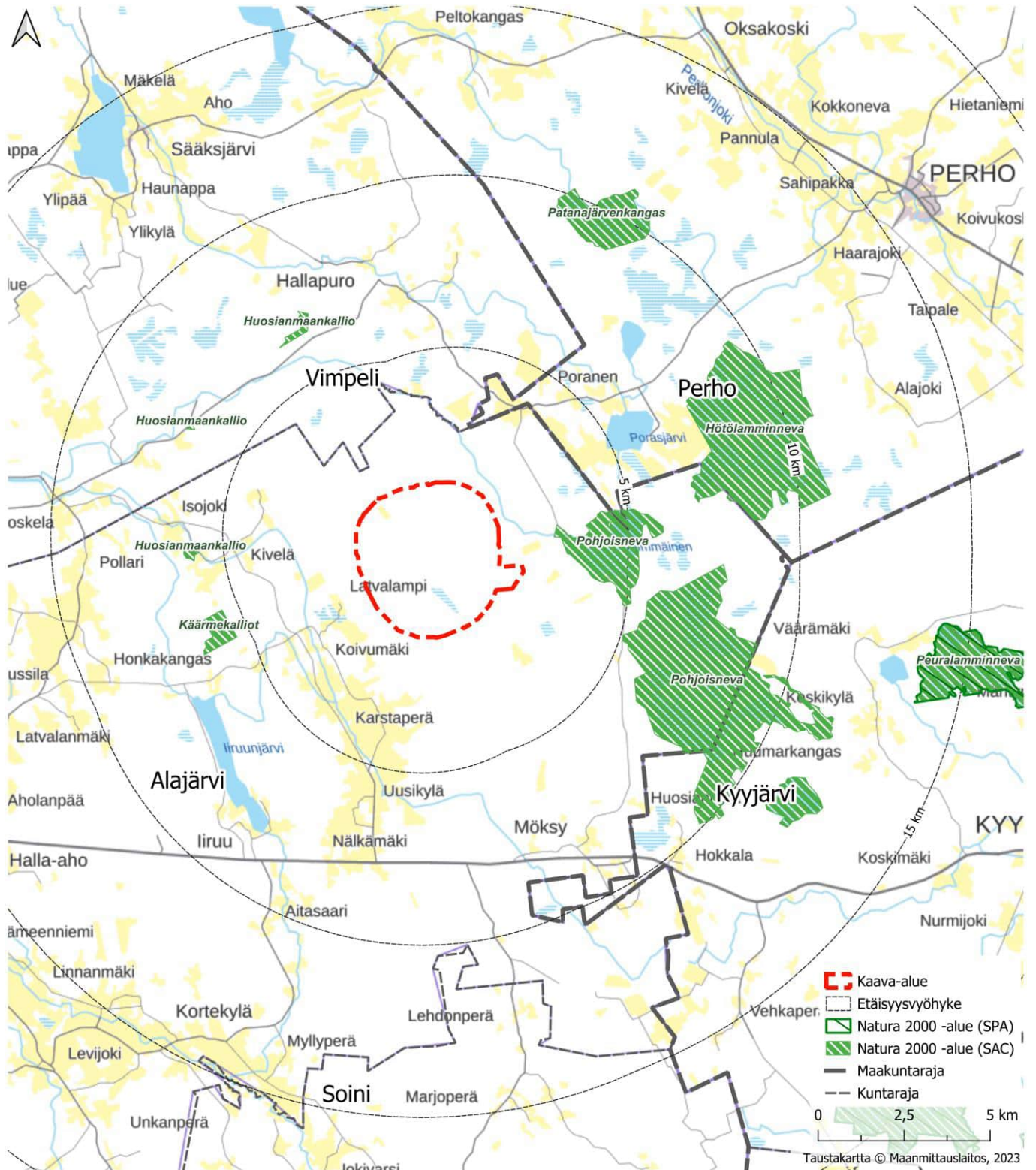
Kaava-alueen itäpuolella on laajoja luonnontilaisia soita (Ylimmäisenneva, Ahvenlamminneva, Pohjoisneva), jotka kuuluvat Natura 2000 -verkostoon ja osittain soidensuojelu- sekä harjijensuojeluohjelmaan. Itäpuolinen harjijensuojeluohjelmaan kuuluva Ristiharju, joka on osa Ylimmäisennevan luonnonsuojelualueutta sekä Pohjoisnevan Natura-alueutta. Alueen eteläpuolella on pieni Yksityismaiden luonnonsuojelualue Lisähöykinpuro.

Lähin kansallisesti tärkeä lintualue (FINIBA) sijaitsee yli 60 kilometrin etäisyydellä suunnitelluista tuulivoimala-loista. Lähin maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI) on Pohjoisneva-Juurikkalamminneva-Haarukkalaminneva laaja kokonaisuus, joka kattaa suurimman osan Natura-alueista Pohjoisneva, Hötölamminneva, Patanajärvenkangas ja Peuralamminneva. Suunnittelualueesta noin 25 kilometrin säteellä on 12 muuta erikoista MAALI-aluetta.

Natura-alueet

Alle 10 kilometrin etäisyydellä kaava-alueesta sijaitsevat Natura-alueet Pohjoisneva (FI0800012, SAC), Hötölamminneva (FI1001011, SAC), Patanajärvenkangas (FI1001003, SAC) ja Käärmekalliot (FI0800091, SAC). Yli 10 kilometrin päässä sijaitsevat Natura-alueet Peuralamminneva (FI0900031, SAC/SPA) ja Huosianmaankalliot (FI0800071, SAC).

Kuva 9. Kaava-alueen ja lähialueen Natura 2000 -alueet (lähde: Syke).

3.4.2 Luonnonolot ja kasvillisuus

Kaava-alue on noin 1 554 hehtaarin laajuinen kokonaisuus. Valtaosa suunnittelualueesta on tiheästi ojitettua suoalaa, eikä luonnontilaisia soita ole juuri säilynyt. Metsät ovat suurelta osin tavanomaista talousmetsää

hakkuualoineen ja taimikoineen. Alueella on myös muutama pieni peltolohko sekä muita pienipiirteisiä elinympäristöjä. Ainoa vesistö on rehevä Pitkäjärvi.

Alue edustaa kasvillisuudeltaan keskiboreaalista metsä- ja suokasvillisuutta. Se sijoittuu Pohjanmaan (3a) alueeseen. Alue on kauttaaltaan erittäin tiheästi ojitettua painottuen etenkin alueen itäosaan. Ojitukset näkyvät alueen luontotyyppien luonnontilassa niitä heikentävänä ja muuttavana tekijänä. Alueella on paljon talousmetsäkäytössä olevaa mäntykangasta, mutta alueelle on kuitenkin jäänyt muutamia pienialaisia edustavia ja luonnontilaltaan vähintään luonnontilaisen kaltaisia selkeästi rajautuvia kuvioita, joissa myös kasvillisuus on ympäröivää metsä- ja suomalaisempaa edustavampaa.

Metsät ovat suurelta osin puolukkatyyppin (VT) ja variksenmarja-puolukkatyyppin (EVT) kuivahkoa kangasta. Pääpiirteisään puusto on monin paikoin nuorta, lähinnä taimikoiden ja varttuneen metsän kokoluokkaa. Alueella on tehty paljon erikokoisia avohakkuita. Myös aivan tuoreita avohakkuita on alueella monin paikoin ja lisäksi on havaittavissa tuoreita harvennushakkuita.

Alkujaan vallitsevat kasvillisuustyypit ovat olleet erilaisia nevoja ja rämeitä, mutta ojituksen ja metsätalouden vaikutuksesta yleisin luontotyyppi alueella on pohja- ja kenttäkerroksen kasvillisuudeltaan niukkalajinen turvekangas (varputurvekangas Vatkg ja puolukkaturvekangas Ptkg). Luonnontilaisimmat luontotyypit alueelta löytyvät sen länsiosista, jossa on edustavia louhikko- ja kalliometsiä, luonnontilaista kangasmetsää, pienialaisia kosteita elinympäristöjä sekä Pitkäjärven kosteikkokokonaisuus.

Kuva 10. Alueella on runsaasti ojitettuja turvekankaita (kuva © Ahlman Group Oy 2022).

Kasvillisuus ja luontotyyppiselvitys

Kasvillisuutta ja luontotyyppejä on selvitetty maastokartoituksin kesällä 2022 tehdyssä luontoselvityksessä. Selvitysraporttia on käytetty kaavaselostuksen tausta-aineistona. Alueen kasvillisuutta inventointiin 21.6., 23.6., 8.7. ja 9.7., jolloin alueen potentiaalisia kohteita kierrettiin läpi.

Selvityksissä on kartoitettu luonnonsuojelulain 1096/1996 (29 §) suojellut luontotyypit, metsälain (10 §) erityisen tärkeät elinympäristöt ja vesilain (11 §) luontotyypit sekä uhanalaiset luontotyypit ja muut luontoarvojen puolesta huomioitavat kohteet. Uhanalaisen, luontodirektiivin mukaisen sekä muun huomionarvoisen lajiston esiintyminen on selvitetty olemassa olevan tiedon ja maastokartoitusten yhteydessä. Selvityksen lähtötietoina on käytetty peruskarttoja, ilmakuvia ja Metsäkeskuksen paikkatietoaineisto. Käytössä olivat myös

Lajitietokannan laji.fi havainnot. Maastokartoitukset kohdistettiin alueille, joilla ilmakuva- ja karttatarkastelun perusteella arvioitiin olevan erityisiä luonnon kannalta merkittäviä kohteita ja/tai arvokasta lajistoa. Arvokkaat luontokohteet piirrettiin kartta- ja ilmakuvapohjalle ja niistä kirjoitettiin yleisluonnehdinta sekä maankäyttösuosituksen. Kaikki havaitut putkilokasvit kirjattiin lajilistalle, myös villiintyneet koriste- ja hyötykasvit.

Selvitysalueelta löydettiin yhteensä 22 arvokasta kohdetta, joista 13 täyttää metsälain 10 § mukaiset kriteerit, mutta niistä vain kuusi on Metsäkeskuksen rajaamia lakikohteita. Alueella on lisäksi neljä kohdetta, joiden uhanalaisuus on joko vaarantunut (VU) tai erittäin uhanalainen (EN). Muita arvokkaita kohteita rajattiin viisi. Arvokkaista kohteista 20 sijaitsee kaava-alueella. Kohteet on esitetty kartalla kuvassa 12 ja taulukossa 1.

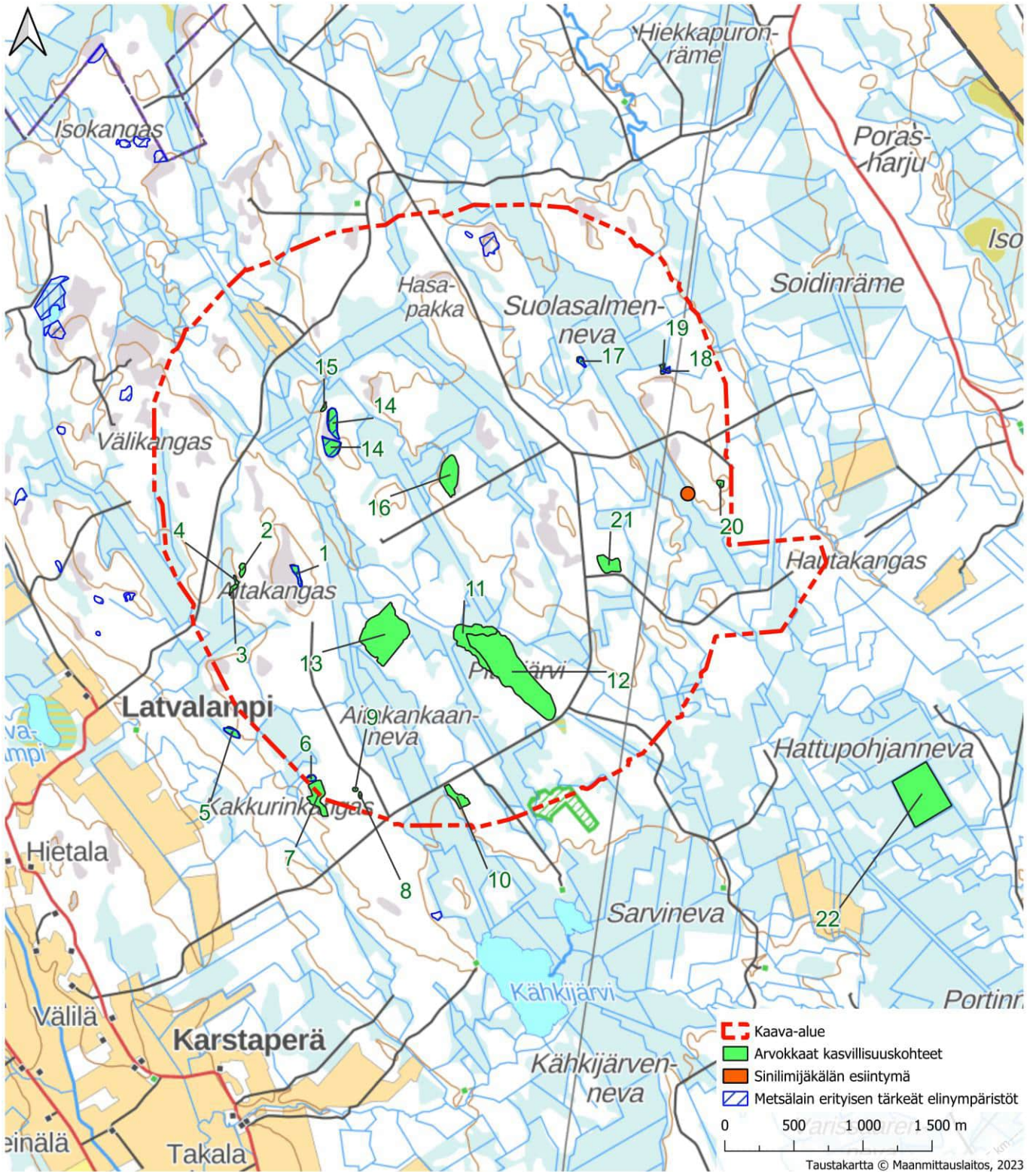
Metsälain 10 § mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt ovat suolinympäristöjä, kallioita, louhikkometsiä ja lehtoja. Osa näistä kuvioista on rajattu metsälain 10 § monimuotoisuudelle arvokkaiksi elinympäristöiksi. Osa kaippaa edelleen sellaiseksi rajaamista. Muina arvokkaina luontokohteina rajattiin suolinympäristöjä, laajoja kalliometsiä, lehtomaisia metsiä ja vanha havumetsä. Arvokkaiden kohteiden tarkemmat kuvaukset esitetään tausta-aineistona olevassa selvitysraportissa.

Käytännössä kyseiset kuviot suositetaan säilytettävän koskemattomina siten, että niiden vesitalous ja pienilmasto eivät muutu. Tutkimusalueelta löydettiin 100 putkilokasvilajia, mikä on pinta-alaan nähden pieni määrä. Lukema selittyy kuitenkin sillä, että alueella ei ole lainkaan reheviä kosteikkoja tai muita monilajisia elinympäristöjä. Myös joutomaat ja muut kulttuurivaikutteiset kohteet kasvattavat lajimäärää yleensä runsaasti. Sadan kasvilajin joukossa ei ole yhtään valtakunnallisesti tai alueellisesti uhanalaista tai muuten huomionarvoista lajia. Lajitietokeskuksen havaintoaineistossa tunnetaan silmälläpidettävän sinilimijäkälän (*Fuscopannaria praetermissa*, NT) havainto alueelta. Esiintymään ei kohdistu toimenpiteitä.

Kuva 11. Alueen luoteisosassa sijaitsee laajahko kaksiosainen kalliometsäalue, joka on rajattu metsälain 10 §:n arvokkaaksi elinympäristöksi (kohde 14). (Kuva © Ahlman Group Oy 2022)

Kuva 12. Kaava-alueen arvokkaat kasvillisuuskohteet (1–4 ja 6–21).

Taulukko 1. Kaava-alueen arvokkaat kasvillisuuskohteet.

Kuvio nro	Kuvaus	Uhanalaisuus	Arvoluokka	Metsäkeskuksen kuvio
1	Louhikkometsä (Vr)	LC	1	x
2	Tupasvillaräme (TR)	NT	1	
3	Tupasvillaräme (TR)	NT	1	x
4	Oligotrofinen lyhytkorsiräme (OILkR)	NT	3	
6	Isovarpuräme (IR)	NT	1	x
7	Kalliometsä (Vr)	NT	3	
8	Oligotrofinen saraneva (OISN)	NT	3	
9	Isovarpuräme (IR)	NT	1	
10	Metsäkurjenpolvi-käenkaali-mustikkatyypin (GOMT) lehtomainen kangas	VU	2	
11	Oligotrofinen sarakorpi (OISK)	VU	2	
12	Oligotrofinen saraneva (OISN)	NT	3	
13	Mustikka-puolukkatyypin (VMT) tuore kangas	EN	2	
14	Kalliometsä (Vr)	NT	1	x
15	Isovarpuräme (IR)	NT	1	
16	Kalliometsä (Vr)	NT	3	
17	Puolukka-lillukkatyypin (VRT) kuiva keskiravinteinen lehto	NT	1	x
18	Isovarpuräme (IR)	NT	1	x
19	Isovarpuräme (IR)	NT	1	
20	Metsäkurjenpolvi-käenkaali-mustikkatyypin (GOMT) lehtomainen kangas	VU	2	
21	Tupasvillaräme (TR)	NT	1	

Ekologiset yhteydet

Ekologinen verkosto muodostuu luonnon ydinalueista, laajoista metsäalueista, joilla ihmisen vaikutus on vähäinen, ja ekologisista yhteyksistä näiden alueiden välillä. Ekologisia yhteyksiä pitkin lajit siirtyvät elinalueelta toiselle ja levittäytyvät uusille alueille. Paikallisesti ekologinen verkosto turvaa paikallisen eläimistön elinvaatimukset, kuten päivittäisen liikkumistarpeen ravinnon hankintaan tai poikasten levittäytymisen ympäristöön. Luonnon ydinalueet ovat alueita, joilla on monipuolinen ekologinen laatu ja toisinaan luonnonsuojelullinen arvo, kuten luonnonsuojelualueilla ja Natura-alueilla. Ne ovat rauhallisia, yhtenäisiä ja luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä alueita, jotka voivat olla myös tavanomaisen maa- ja metsätalouden piirissä. Ekologiset yhteydet näiden alueiden välillä ylläpitävät ekologista kytkeytyneisyyttä. Ne voivat olla metsäkäytäviä, jokia, purolaaksoja tai muita alueita, jotka muodostavat leviämisteitä eliöille.

Elinympäristöjen muutoksilla voi olla vaikutusta ekologiin yhteyksiin alueiden välillä. Ekologisten yhteyksien kannalta yhtenäisten elinalueiden väheneminen ja pirstoutuminen aiheuttaa eläinten ja kasvien elinalueiden eristymistä toisistaan. Metsälajien kantojen säilyminen elinvoimaisina edellyttää ekologisten yhteyksien säilymistä lajille soveliaiden elinalueiden välillä. Yhteyksiä elinalueiden välillä yleisellä tasolla katkoo asutusalueiden laajeneminen ja tiivistyminen, tieverkon tihentyminen, tuulivoima- ja aurinkovoima-alueet, mutta myös esimerkiksi vanhojen metsien lajeilla sopivien elinalueiden sijainti erillään toisistaan talousmetsien ympäröimänä. Ekologisten yhteyksien säilyminen ja luominen ovat tärkeitä keinoja säilyttää alueilla luontaisesti esiintyvien metsälajien kannat elinkykyisinä.

Suunnittelualue sijoittuu Etelä-Pohjanmaan viherrakenneselvityksen mukaiselle laajalle yhtenäiselle metsä- ja suoalueelle ja Ylimmäisen ydinalueelle (pinta-ala 19 671 ha), johon kuuluu alueita Alajärven, Vimpelin, Perhon ja Kyyjärven kunnissa. Alueella on useita Natura- ja soidensuojelualueita. Alue on laajalti ojitettua, mutta ties-
töä, rakennuksia ja virkistyspalveluita on alueella vähän.

3.4.3 Linnusto

Suunnittelualueella lähin linnustollisesti merkittävä alue on laaja suokokonaisuus, Pohjoisneva-Juurikkalamminneva-Haarukkalammminnevan maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI). Se sijoittuu suunnittelualueen itäpuolelle, ja alueen etäisyys lähimpään voimalaan on noin 3,9 kilometriä. Lähin linnustoperusteisesti suojeltu (SPA) Natura-alue Peuralammminneva (FI0900031) sijoittuu noin kymmenen kilometrin päähän suunnittelualueesta eteläkaakkoon. Alue on luokiteltu myös MAALI-alueeksi. Seudulla ei ole muita tärkeitä lintualueita (IBA, FINIBA). Suunnittelualueetta ympäröivät tärkeät lintualueet ja SPA- Natura-alueet on esitetty kartalla alla olevassa kuvassa.

Lähtötietojen perusteella suunnittelualueen rajojen sisäpuolella on tiedossa kolme petolinnun pesäpaikkaa, jotka kuuluvat oletettavasti samalle petolintuparille, koska ne sijaitsevat toistensa välittömässä läheisyydessä (200 metrin säteellä toisistaan) ja ne ovat olleet käytössä eri vuosina samalla lajilla. Rekisteri sisältää valikoitua petolintujen ja pöllöjen pesäaineistoa Luonnontieteellisen keskusmuseon linnustonseurantajärjestelmistä vuosilta 2015–2022. Aineisto on haettu 29.11.2022. Aineisto on päivitetty noin toukokuun puolivälissä 2022. Aineisto kattaa seuraavat lajit: sääksi, viirupöllö, kanahaukka, merikotka, hiirihaukka, huuhkaja, lapinpöllö, meliläishaukka, helmipöllö, varpuspöllö ja piekana. Aineisto on rengastusaineistojen perusteella ammattimaisesti kuratoitua, ja aineiston vastuuhenkilö on Luonnontieteellisen keskusmuseon intendentti Jari Valkama.

Viiden kilometrin säteellä suunnitelluista voimaloista sijaitsee lisäksi yksi huuhkajan tunnettu pesäpaikka. Kymmenen kilometrin säteellä sijaitsee myös yksi uhanalaisen suojellun petolinnun pesäpaikka. Osa suunnittelualueesta kuuluneen reviirin yksilöiden saalistus- ja liikkumisalueille ollen osana lajin laajaa reviiriä. Tarkemmat tiedot suojelun arvoisten petolintu- ja pöllölajien pesätiedot on koostettu pesimälinnustoraportin salassa pidettävään liitteeseen, joka on tarkoitettu ainoastaan viranomaiskäyttöön.

Pesimälinnusto

Suunnittelualueen pesimälinnusto selvitettiin kaudella 2022 pesimälinnustonselvityksessä, päiväpetolintujen lentoreittitarkkailussa, pöllöselvityksessä, metsojen soidinpaikkakartoituksessa sekä sähkönsiirron luontoselvityksessä.

Suunnittelualueella tehtiin yhteensä 23 sovellettua kartoituslaskentaa, joista kolme tehtiin nisäkkäiden lumijälkilaskentojen aikana, kymmenen metsojen soidinpaikkaselvityksen ja liito-oravaselvityksen yhteydessä, kaksi viitasammakkoselvityksen aikana ja kolme lepakkoselvityksen aikana. Kartoituslaskenta tehtiin myös kahden linjalaskennan ja yhden pistelaskennan aikana sekä vesilintulaskennan aikana. Painopisteinä olivat uhanalaiset, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajit sekä Suomen erityisvastuulajit.

Linjalaskentatulosten perusteella suunnittelualueella ja sen lähistöllä pesii 98,68 paria / neliökilometri. Se on tavanomaisen pieni lukema talousmetsäalueilla ja ojitetuilla soilla. Metsämaiden perustiheys on yleensä 100–200 paria ja rehevissä lehdoissa se voi kohota jopa 400–600 pariin / neliökilometri. Tutkimusalueen runsaimpia lajeja olivat peippo, pajulintu ja metsäkirvinen. Nämä kolme lajia muodostivat 64 prosenttia kokonaisparimäärästä. Yleisiä lajeja olivat myös talitiainen, harmaasiippo, punakylkirastas ja hernekerttu. Suolasalmenharjun suunnitellun tuulivoimapuistoalueen pesimälinnusto saatiin selvitettyä varsin kattavasti kartoitus-, linja-, piste- ja vesilintulaskennoin. Tutkimusalueelta ja sen välittömästä läheisyydestä löydettiin yhteensä 53 lajin reviirejä, joista valtaosa on hyvin tavallisia pesimälajeja. Huomionarvoisia lajeja havaittiin 22, joista kahdeksan on EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeja, yhdeksän Suomen erityisvastuulajeja, yksi valtakunnallisessa uhanalaisuusluettelossa erittäin uhanalainen, neljä vaarantuneita ja seitsemän silmälläpidettäviä. Valtaosa huomionarvoisista lajeista on varsin tavanomaisia, eikä erityisiä reviirikeskittymiä löydetty. Alueelta rajattiin yksi linnustollisesti arvokas kohde, Pitkäjärvi. Pitkäjärvellä pesi hyvin monipuolisesti vaateliasta kosteikkolajistoa, kuten esimerkiksi taigametsähanhi, haapana, liro ja lukuisia muita lajeja.

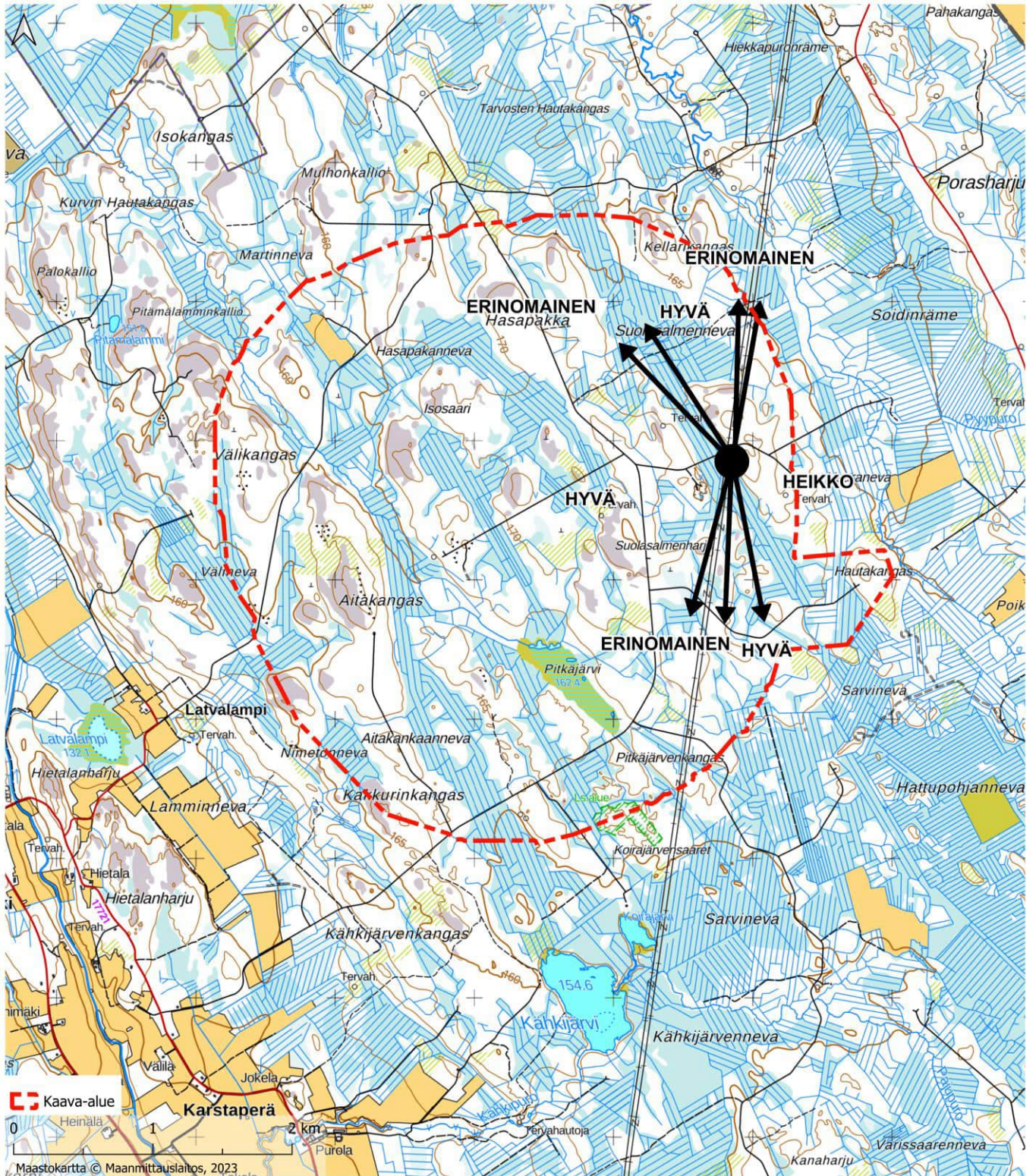
Muuttolinnusto

Suunnittelualue sijoittuu kevätmuuton osalta kurjen valtakunnallisen päämuuttoreitin itäiselle puolelle. Syysmuuton osalta suunnittelualue jää kurjen valtakunnallisen päämuuttoreitin länsipuolelle noin 2,5 kilometrin etäisyydelle.

Linnuston kevätmuuttoselvitys keskittyi maaliskuun lopun ja toukokuun puolivälin 2022 väliselle ajalle. Jokaisena päivänä (10 seurantapäivää, yhteensä 80 tuntia) lintujen liikehdintää havainnoitiin suunnittelualueen keskiosassa olevalta Kuninkaan Juhaniin Hautakankaalta, joka sijaitsee voimajohtokäytävän varrella ja muuta maastoa selvästi korkeammalla. Paikalta oli erinomainen näkyvyys pohjoiseen, koilliseen ja etelä-lounaaseen. Länteen ja etelä-kaakkoon oli hyvä näkyvyys. Itäpuolen sektorille näkyvyys oli puolestaan pääosin heikko. Havainnoija kirjasi kustakin havaitusta linnusta lajitietojen lisäksi lentokorkeuden ja -suunnan, havaintoajan ja mahdolliset lisätiedot. Aineisto kerättiin sillä tarkkuudella, että sen perusteella voidaan laatia asianmukainen törmäysmallinnus.

Linnuston syysmuuttoselvitys (10 seurantapäivää, yhteensä 80 tuntia) toteutettiin elokuun lopun ja lokakuun puolivälin välisenä aikana vuonna 2022. Aineisto kerättiin samoin menetelmin kuin kevätmuuttoselvityksessä.

Kuva 14. Suolasalmenharjun kaava-alue (punainen pistekatoviiva), havaintopaikka (musta pallo) sekä havaintosektorit ja niiden näkyyvydet (mustat nuolet).

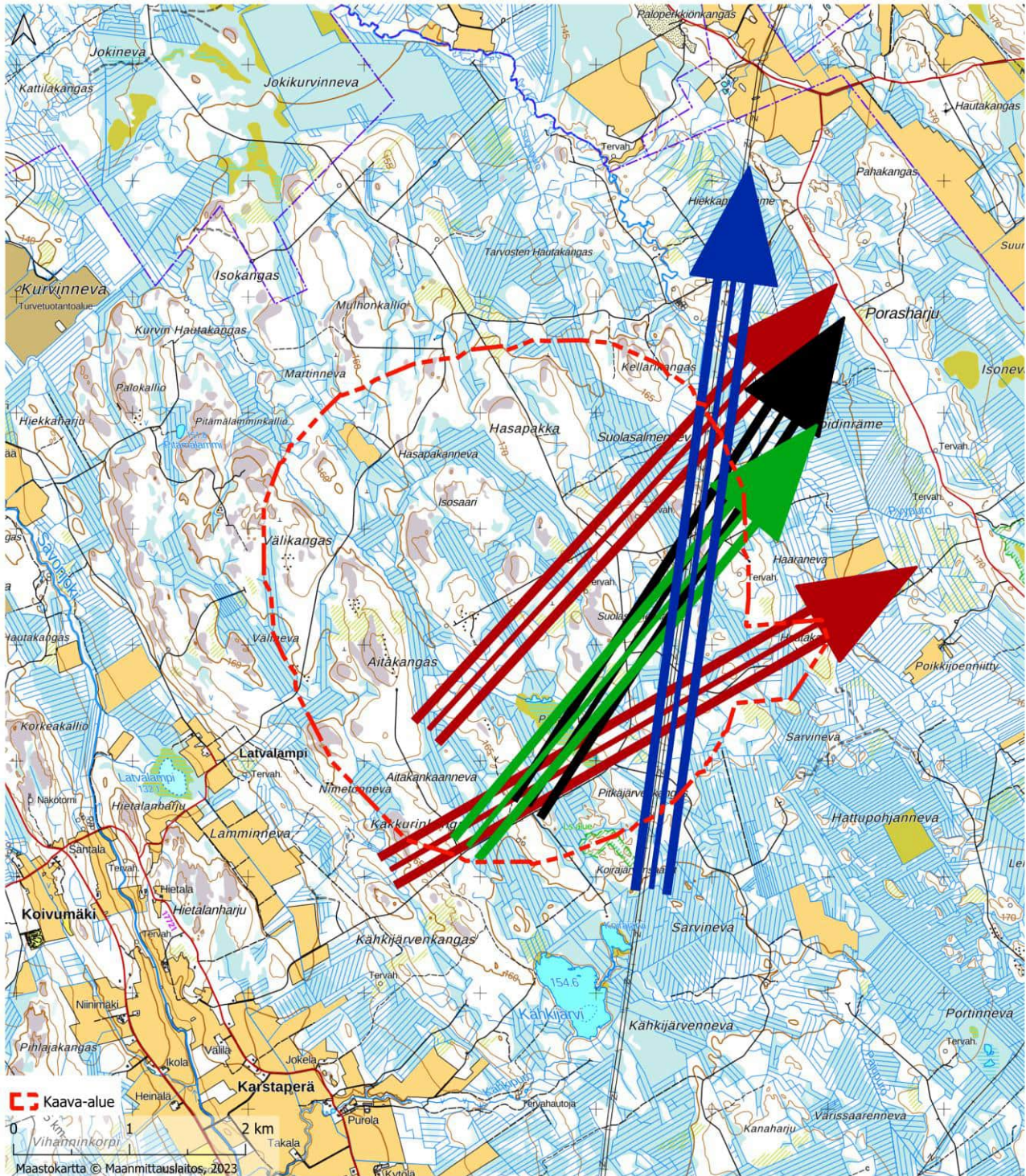
Kevätmuuton tarkkailussa kirjattiin yhteensä 6 418 lentoa. Eniten havaittiin peippoja (1 894 yks.), sepelkyyhkyjä (637 yks.), räkättirastaita (530 yks.), peippolajia (349 yks.) ja töyhtöhyppiä (330 yks.). Edellä mainitut kuusi laji ja lajiparia muodostivat noin 69 prosenttia kokonaislentomäärästä. Yhteensä vain noin kuusi pro-

senttia kirjatuista lennoista lensi riskikorkeudella. Kookkaita lintuja havaittiin yhteensä 1 904 yksilöä, joista 303 yksilöä lensi riskikorkeudella tuulivoimapuiston läpi. Lukema on pieni. Merkittävin määrä koskee kurkia, joita muutti 75 yksilöä riskikorkeudella. Tuntia kohden havaintolentoja kirjattiin keskimäärin 80, mikä on tavanomaisen vähäinen lukema sisämaassa keväällä. Tulosten perusteella voidaan päätellä, että kyseessä on varsin tavanomainen tai keskimääräistä heikompi kevätmuuttoreitti.

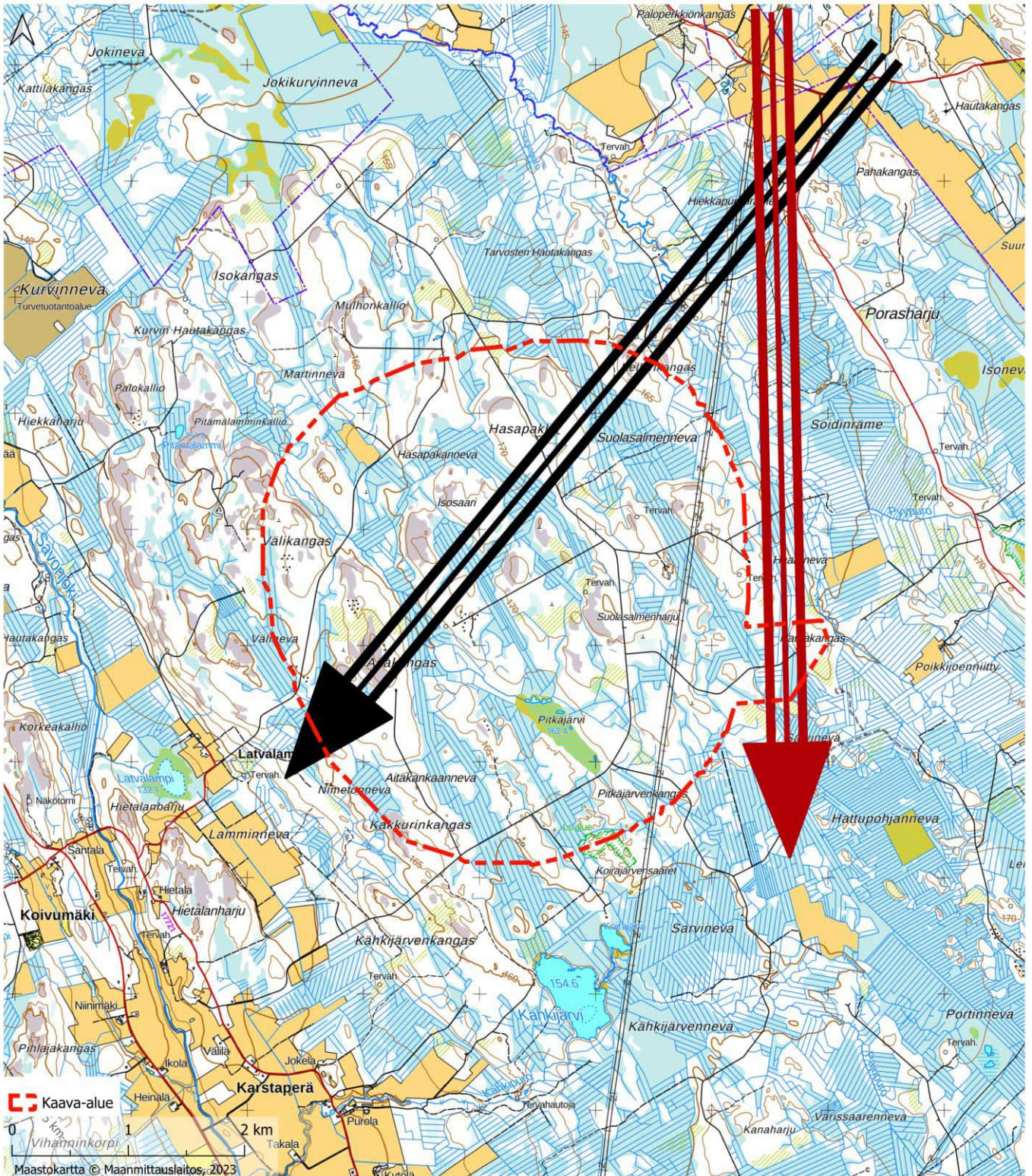
Syysmuuton tarkkailussa kirjattiin yhteensä 13 235 lentoa. Eniten havaittiin räkättirastaita (5 667 yks.), mutta myös punakylkirastaita (3 489 yks.), peippolajia (621 yks.), järripeippoja (590 yks.) ja peippoja (518) havaittiin enemmän kuin muita lajeja. Nämä viisi lajia ja lajiparia muodostivat peräti 82 prosenttia kokonaislentomäärästä. Yhteensä riskikorkeudella lensi 1,5 prosenttia havaituista linnuista. Kaikkia kookkaita lintuja havaittiin yhteensä 422 yksilöä, mikä on erittäin pieni lukema. Suurikokoisista linnuista vain 75 yksilöä lensi riskikorkeudella suunnitellun tuulivoimapuiston läpi. Merkittävimmät määrät koskevat laulujoutsenia (32 yks.), taigamet-sähanhia (14 yks.) ja kurkia (12 yks.), mutta myös niiden lukemat ovat hyvin pieniä. Tuntia kohden kirjattiin keskimäärin 165 lentoa, mikä on tavanomaista pienempi lukema syksyllä sisämaassa. Suunniteltu Suolasalmenharjun tuulivoimapuisto sijaitsee siten heikon muuttoreitin varrella.

Kuva 15. Hanhien (punaiset nuolet), kurkien (musta nuoli) ja laulujoutsenten (vihreä nuoli) sekä sepelkyyhkyjen, päiväpetolintujen ja varpuslintujen (sininen nuoli) tärkeimpiä lentoreittejä kevään 2022 muuttoseurannassa.

Kuva 13. Laulujoutsenten (punainen nuoli) ja hanhien (musta nuoli) tärkeimpiä lentoreittejä syksyn 2022 muuttoseurannassa.

Metson ja teeren soidinpaikat

Vuoden 2022 metson soidinselvitys tehtiin soidinaikaan 18.3., 27.3., 29.3., 15.4. ja 27.4. Lisäksi kartoitettiin myös teeriä, pyitä ja riekköjä. Inventoinnit tehtiin Keski-Suomen Metsoparlamentin ohjeistuksen mukaisesti (2022). Riekköjä kartoitettiin atrapeilla (houkuttelua ääniä käyttäen) pöllöselvityksen yhteydessä kolmena yönä

helmi-maaliskuussa. Kanalintuaineistoa kerättiin myös nisäkkäiden lumijälkilaskentojen yhteydessä 26.2., 9.3. ja 10.3. Inventoinnit tehtiin hyvällä säällä, jolloin tuuli oli riittävän tyyni yksilöiden havaitsemiseksi soitimen huippupaikana. Räntä- ja lumisateiden aikana ei tehty kartoituksia, sillä lumijäljet olisivat peittyneet.

Maastoinventointien aikana metsoihin liittyviä havaintoja tehtiin useilta eri alueilta hakomispuiden ja jälkien/jätösten muodossa, mutta näköhavaintoja kertyi varsin niukasti. Tarkastuskäyntien perusteella suunnittelualueelta varmistettiin kaksi metson soidinpaikkaa, joista yksi sijaitsee suunnittelualan keskiosassa ja toinen suunnittelualan eteläreunalla. Keskiosan soidinpaikka koskee hyvin pientä vain yhden koiraan soidinta, ja eteläreunan soidinpaikalla oli puolestaan vähintään kaksi koirasta ja yksi naaras. Muista kanalinuista teeriä havaittiin soitimella kuudessa eri paikassa 3–8 yksilöä. Lisäksi metsästysseuran mukaan teeren pysyvä soidin sijaitsee suunnittelualan luoteiskulman pellolla. Pyystä tehtiin vain yksi havainto alueen etelälaidalla.

Päiväpetolinnut ja pöllöt

Suomen lajitietokeskuksen mukaan suunnittelualueella sijaitsee kolme kanahaukan (silmläpidettävä, NT) pesää, jotka sijaitsevat toisistaan noin 200 metrin säteellä. Kyseessä ovat yhden reviirin vaihtopesät. Pesissä on vuorotellen pesitty vuosina 2015, 2017 ja 2018. Lisäksi kahden kilometrin säteellä suunnittelualueesta sijaitsee yksi huuhekajan (erittäin uhanalainen, EN) pesä. Lisäksi 10 km säteellä sijaitsee kahdeksan suojelunarvoisen petolinnun ja pöllön pesäpaikkaa lisää eli yhteensä 12 pesäpaikkaa.

Suolasalmenharjun tuulivoimapuiston päiväpetolintujen kevätseurannassa kirjattiin havaintoja päiväpetolinuista seuraavasti: sinisuohaukka (VU) 5 ja kanahaukka (NT) 6. Tarkemmat tiedot lennoista on esitetty Alajärven Suolasalmenharjun tuulivoimapuiston päiväpetolintujen kevätseurannassa. Havainnot viittaavat siihen, että molempien lajien reviiri on suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä. Alajärven Suolasalmenharjun tuulivoimapuiston päiväpetolintujen kesäseurannassa kirjattiin havaintoja päiväpetolinuista seuraavasti: mehiläishaukka (EN) 3, merikotka (LC) 1, ruskosuohaukka (LC) 1, sinisuohaukka (VU) 12, kanahaukka (NT) 2, varpushaukka (LC) 10, hiirihaukka (VU) 4, sääksi (LC) 8 ja tuulihaukka (LC) 10. Tarkemmat tiedot lennoista on esitetty Alajärven Suolasalmenharjun tuulivoimapuiston päiväpetolintujen kesäseurannassa. Lajeista mehiläishaukka, merikotka, ruskosuohaukka, kanahaukka ja hiirihaukka olivat satunnaisia kesäkaudella. Käyttäytymisen perusteella sinisuohaukka todennäköisesti pesi suunnittelualueella Kuninkaan Juhanan Hautakankaan itäpuolella ja varpushaukka Suolasalmennevan lähistöllä. Sääksestä kirjattiin kahdeksan lentoa, joista yksi koski saaliinkantoa alueen kaakkoispuolella olevaa Pohjoisnevaa kohti. Mahdollinen pesäpaikka saattaa sijaita kyseisellä suolla.

Pöllöjen reviirejä kartoitettiin kuuntelemalla mahdollisia soidinääniä sopivan leutoina öinä 11.–12.2., 4.–5.3. ja 14.–15.3. noin klo 19.00–2.00. Inventoinneissa ei havaittu lainkaan pöllöjä.

Salassa pidettävät lajit

Salassa pidettävien lajien osalta tulokset on kirjattu erillisiin viranomaisliitteisiin ja niiden tietoja hyödynnetty kaavasuunnittelussa.

3.4.4 Eläimistö

EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain (78 §) mukaisesti kielletty. Liitteeseen II kuuluu lajeja, joiden suojelemiseksi tulee perustaa erityisiä suojelualueita, eli Natura-alueita.

Suunnittelualueelle on tehty erilliset maastokäynteihin perustuvat luontodirektiivin liitteen IV (a) lajien liito-oravan, viitasammakon ja lepakoiden selvitykset sekä saukon selvitys, joihin nykytilan kuvaus ja vaikutusten arviointi perustuvat. Luontodirektiivin liitteen II lajeista metsäpeuran ja luontodirektiivin liitteen IV lajeista suden osalta on tehty erilliset olemassa olevaan tietoon perustuvat työpöytäselvitykset.

Liito-orava

Uusimman valtakunnallisen uhanalaisuusluokituksen mukaan liito-orava on vaarantunut (VU). Liito-orava asetuu mieluiten kuusivaltaiseen metsään, jossa on seassa riittävästi lehtipuita. Ravintovaatimukset, lehtipuiden

ja havupuiden silmut, määräävät lajin elinympäristön sijoittumista. Sopivia pesäpaikkoja, kuten vanhoja tikankoloja tai risupesäitä täytyy olla riittävästi tarjolla. Liito-oravien reviirit ovat varsin laajoja.

Naarailta reviiri on pienempi. Liito-oravalla on käytössään useita eri koloja, jotka ovat niiden reviirin ydinalueella. Aikuiset yksilöt ovat varsin paikkauskollisia ja liikkuvat vain pakon edessä uusille alueille. Nuoret yksilöt sen sijaan levittäytyvät uusille alueille säännöllisesti. Toisinaan kuitenkin liito-oravareviirit tyhjenevät asumatomaksi, mutta laji palaa takaisin reviirille taas seuraavana vuonna.

Suunnittelualueen liito-oravaselvitys tehtiin kiertämällä liito-oraville potentiaaliset alueet toukokuussa 2022. Tutkimus tehtiin ajankohtana, jolloin lumet olivat sulaneet pois puiden tyviltä. Tarkastelussa kiinnitettiin erityistä huomiota metsien puu- ja ikärakenteeseen. Kohdealueilta tutkittiin järeähköjen kuusten, koivujen, leppien, raitojen ja haapojen tyvet. Löydöistä merkittiin ylös koordinaattipiste, puulaji ja papanamäärä sekä mahdolliset kolot ja risupesät. Tausta-aineistona hyödynnettiin Suomen Lajitietokeskuksen havaintorekisteriä.

Suunnittelualue on suurelta osin liito-oravalle soveltumatonta elinympäristöä, kuten ojitettua rämettä, mäntyvaltaista kangasta sekä hakkuualoja taimikoineen. Metsärakenteen puolesta sopivia paikkoja on niukasti, ja alueelta löydettiin ainoastaan yksi pienialainen metsäkohde, joka voisi soveltua liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikaksi. Maastotöiden aikana tutkimusalueelta ei löydetty lainkaan lajin jätöspapanoita, eikä mitään lajiin viittaavia havaintoja kertynyt. Alueelta tai sen välittömästä läheisyydestä ei myöskään tunneta vanhoja liito-oravahavaintoja.

Viitasammakko

Viitasammakko on mieltynyt erityisesti reheviin vesistöihin ja vaatii kutupaikaltaan riittävästi suojaisaa kasvillisuutta. Viitasammakko on hyvin paikkauskollinen laji, joka pysyttelee vain muutaman neliökilometrin alueella läpi vuoden. Viitasammakot kerääntyvät ryhmäsoitimelle jo varhain keväällä. Viitasammakkoselvityksen maastotyöt tehtiin lajin soidinkaudella 13.5. ja 19.5.2022 siten, että alueen potentiaaliset kohteet inventoitiin kahdesti. Tutkimusalueella lajille ainoa potentiaalinen paikka on eteläosan Pitkäjärvi, joka inventoitiin molemmilla kerroilla huolellisesti siten, että sopivilla paikoilla kuunneltiin eri kohdissa lajin soidinääntelyä useita minutteja. Pitkjärvän keskiosissa kuultiin vähintään kolmen viitasammakon soidinääntelyä 19.5. Kevättulvien vuoksi kuuntelut jouduttiin tekemään melko kaukaa, minkä vuoksi kyseessä on minimiarvio. Havaintojen perusteella rajattiin varsinainen soidinpaikka sekä lisääntymis- ja levähdyspaikaksi koko rehevä ja pienialainen Pitkäjärvi. Alueelta tai sen läheisyydestä ei tunneta vanhoja havaintoja.

Lepakot

Lepakoiden esiintymistä selvitettiin aktiiviseurantamenetelmällä kolmella kartoituskerralla kesä-, heinä- ja elokuussa. Lepakoiden havainnoitiin ultraäänidetektorin avulla sopivina tyyninä ja lämpiminä öinä hiljalleen pyöräillen ja paikoin myös kävellen teitä ja metsäalueita läpi. Selvitys tehtiin suuren pinta-alan vuoksi yleispiirteisenä, ja osa lepakoista on voinut jäädä havaitsematta. Tutkimusalue on suurelta osin heikko lepakkopotentiaalinalue, minkä vuoksi selvityksen perusteella voidaan tehdä päätelmiä alueen lepakkotilanteesta. Iso osa suunnittelualueesta on tiheästi ojitettua suoalaa, eikä luonnontilaisia soita ole juuri säilynyt. Metsät ovat suurelta osin tavanomaista talousmetsää hakkuualoineen ja taimikoineen. Suunnittelualue on elinympäristöltään melko tavanomaista, ja lepakoille samankaltaisia ympäristöjä löytyy runsaasti myös suunnittelualueen ulkopuolelta.

Lepakoiden käyttämät alueet voidaan jakaa kolmeen ryhmään seuraavasti: I) lisääntymis- ja levähdyspaikat, II) tärkeät ruokailualueet ja siirtymäreiitit sekä III) muut lepakoiden käyttämät alueet. Suomen yleisin laji, pohjanlepakko, löydettiin varsin runsaslukuisena tutkimusalueelta. Havainnoista valtaosa koskee yksittäisiä lepakoita, mutta useilla alueilla tehtiin kuitenkin kaksi tai useampia havaintoja. Havaintojen perusteella kaksi pienialaista aluetta voidaan tulkita luokkaan III, eli muut lepakoiden käyttämät alueet. Kyseinen luokitus ei ole sidoksissa lainsäädäntöön tai EUROBATS-sopimukseen, joten alueiden huomioiminen on vapaaehtoista, mutta suositeltavaa. Näillä alueilla suositellaan puustoa säilytettävän ennallaan mahdollisimman paljon.

Saukko

Saukon elinpiiri on hyvin laaja, usein kymmenien kilometrien pituinen vesistöreitoinen osa. Suotuisat lisääntymis- ja levähdyspaikat sijaitsevat yleensä jokialueilla, joiden rannoilla kasvaa puuvartisia kasveja. Saukolle sopivissa vesistöissä myös veden laatu on hyvä ja alueelta toiselle on kulkuyhteydet vesireittejä pitkin. Koska sauikko ei itse pysty tekemään avantoja jäähän, laji on talvella riippuvainen läpi talven sulana pysyvistä virtapaikoista. Lisääntymispaikkaan kuuluvat sekä synnytyksesä, pienten poikasten siirtokesä, että näiden lähitöillä sijaitsevat talvella sulana pysyvät vesistön osat, joilla pentue talvella saalistaa ja jotka sauikkonaaras on syksyllä hajumerkinnyt poikuereviirinsä ydinalueeksi. Urossaukkojen reviiri on suurempi kuin naaraiden, ja ne voivat liikkua kauaskin jokien sulapaikoista siirtyessään reviirin osilta toiselle.

Alajärven tuulivoimahankkeeseen tehtiin erillinen sauikkoselvitys, jossa on arvioitu hankkeen vaikutuksia lajiin. Sauikkojen esiintymistä Suolasalmenharjun seudulla selvitettiin olemassa olevan aineiston sekä maastokäyntien perusteella. Karttatarkastelun perusteella selvitettäväksi vesistöksi valikoituivat Kuollutpuro, Pyypuro ja Poikkijoki. Kuollutpuron ja Pyypuron varsilta ei sauikkoselvityksen yhteydessä löytynyt sauikon jälkiä tai jätöksiä. Nisäkkäiden lumijälkilaskennassa löydettiin kuitenkin kahdet sauikon jäljet Kuollutpuron läheisyydestä. Toinen havainto tehtiin Isosaaren länsipuolelta ja toinen Kirsilänkankaan alueelta. Sekä Kuollutpuro että Pyypuro ovat kapeita ja jäätyvät luultavasti kokonaan kovilla pakkasilla, eivätkä siten sovellu sauikon lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi. Saukko voi kuitenkin käyttää pieniäkin uomia talvisessa ravinnonhaussa.

Poikkijoessa on talvisia sulapaikkoja ja ojanpenkat tarjoavat sopivia paikkoja pesän kaivamiseen. Uoman varrelta tehtiin maastokäynnillä havainto sauikon jäljistä ja jätöksistä Poikkienjoenniityn ja Pyypuron risteyskohdan väliseltä alueelta. Saukkohavainnot eivät viittaa siihen, että suunnittelualueella olisi sauikon lisääntymis- tai levähdyspaikka.

Suurpedot

Suurpedoista susi, ilves ja karhu ovat luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja. Niiden lisäksi ahma kuuluu luontodirektiivin liitteen II lajeihin. Susi ja ahma ovat erittäin uhanalaisia lajeja ja karhu. Lumijälkiselvityksessä ei tehty havaintoja suurpedoista. Alueen metsästysseurat raportoivat yksittäisistä jälki- tai näköhavainnoista karhusta, sudesta ja ahmasta.

Susi

Susien esiintymistä ja liikkumista Suolasalmenharjun seudulla on selvitetty asiantuntija-arvioina olemassa olevan aineiston perusteella. Suolasalmenharjun suunniteltu tuulipuistoalue sijoittui vuonna 2022 osittain Alajärven susireviirille. Vuoden 2022 susikanta-arvion mukaan Alajärven reviirillä eli susipari. Vuonna 2023 reviiriä ei enää Luonnonvarakeskuksen susikanta-arvion mukaan ole, vaan kyseessä on havaintoalue, joka on sama kuin vuoden 2022 reviirirajaus. Luonnonvarakeskuksen havaintopalveluun on kirjattu viimeisen kahden kauden aikana alueelta susihavaintoja Alajärven havaintoalueelta, mutta ei kuitenkaan suunnitellun suunnittelualueen lähialueelta. Talvella 2022 suunnittelualueella tehdyissä lumijälki-laskennoissa ei havaittu suden jälkiä suunnittelualueella.

Karhu

Karhun kanta on alueella harva, sillä karhun levinneisyys on itäpainotteinen. Alajärvi sijoittuu niin kutsuttuun kehittyvän kannan hoitoalueelle. Luonnonvarakeskuksen Karhukanta Suomessa 2022 -julkaisun mukaan kehittyvän kannan hoitoaluetta koskeva arvio pentueiden arvioidussa määrässä väheni noin 13 % vuoden 2021 arvioon verrattuna ja väheneminen oli selvintä Pohjanmaan riistakeskuksen alueella. Arvioitu pentutuotto Pohjanmaan alueella vuonna 2023 on 10 pentua. Luonnonvaratieto-karttapalvelussa on heinä-elokuussa 2023 karhusta havaintoja lähialueelta, Porasen ja Vimpelin kylien väliseltä alueelta.

Ilves

Ilves on karhun jälkeen Suomen toiseksi yleisin suurpeto. Pohjanmaan riistanhoitoalueella ilveskanta on harva verrattuna muuhun Etelä-Suomeen. Ilveskanta Suomessa 2022 -julkaisun mukaan ilveskanta on Pohjanmaan riistanhoitoalueella, samoin kuin pääosassa maata, kasvanut maltillisesti. Pentueita Pohjanmaalla vuonna

2022 oli 11–13. Luonnonvaratieto-karttapalvelussa on heinäkuu-elokuun 2023 ajalta pari havaintoa ilveksestä suunnittelualueen lähialueelta.

Ahma

Ahmakanta on etenkin viimeisten 10 vuoden aikana kasvanut poronhoitoalueen ulkopuolella voimakkaasti. Lajin levinneisyys painottuu edelleen kaikkein syrjäisimpiin maakuntiin, ja levinneisyys on tästä syystä itäpäänotteinen. Luonnonvaratieto-karttapalvelun mukaan ja riistakolmioiden talvilaskennoissa on Pohjanmaan alueella ja viereisellä Keski-Suomen alueella havaittu ahmoja. Lajista ei ole kuitenkaan havaintoja suunnittelualueelta tai sen lähialueelta. Lähimmät havainnot ovat noin 50 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueelta

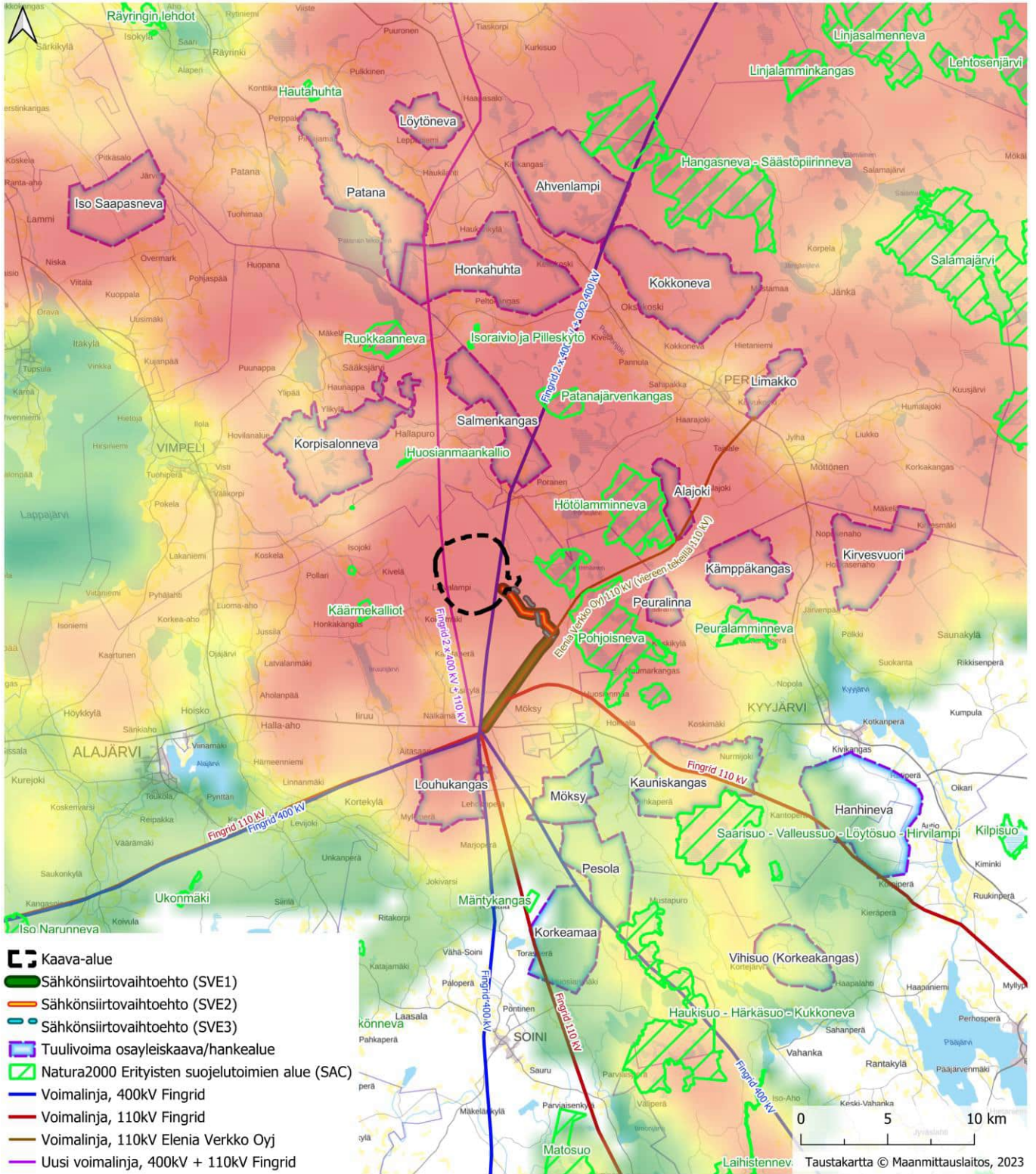
Metsäpeura

Metsäpeura suosii elinympäristönään erämaisia alueita, vanhoja metsiä ja koskemattomia soita, ja sen elinympäristöt vaihtelevat vuodenvaihteen mukaan. Kesällä elinympäristöjä ovat reheväkasvuiset suot, talvella jäkäläkankaat ja vaellusaikana harjumaasto. Lajin lisääntymisen kannalta olisi tärkeää, että kaikilla sen elinalueilla säilyisi myös rauhallisia vasomisympäristöjä, joilla ihmisperäinen häirintä olisi mahdollisimman vähäistä.

Suurin osa suunnittelualueen metsistä ovat metsätalouksikäytössä ja iältään nuoria. Suunnittelualueella sijaitsee kuitenkin myös useita metsäpeuralle soveltuvia jäkäläkankaita sekä muutamia puustottomia soita. Suunnittelualuetta ympäröivät laaja-alaiset Natura-alueet ovat tunnettuja metsäpeuran talvehtimisalueita sekä lisääntymisalueita. Seudulla liikkuu myös kevät- ja syysvaellusten aikaan useita metsäpeuroja, sillä metsäpeurat vaeltavat suunnittelualueen länsipuolella sijaitsevien Lappajärven ja Alajärven välistä järvien eri puolilla sijaitseville talvi- ja kesälaitumille. Suolasalmenharjun alue soveltuu siis vähintään metsäpeuran kevät- ja syysvaellusten aikaiseksi elinalueeksi, sillä alueella on soveltuvia elinympäristöjä sekä läheisillä Natura-alueilla on tunnetusti runsaasti metsäpeuroja.

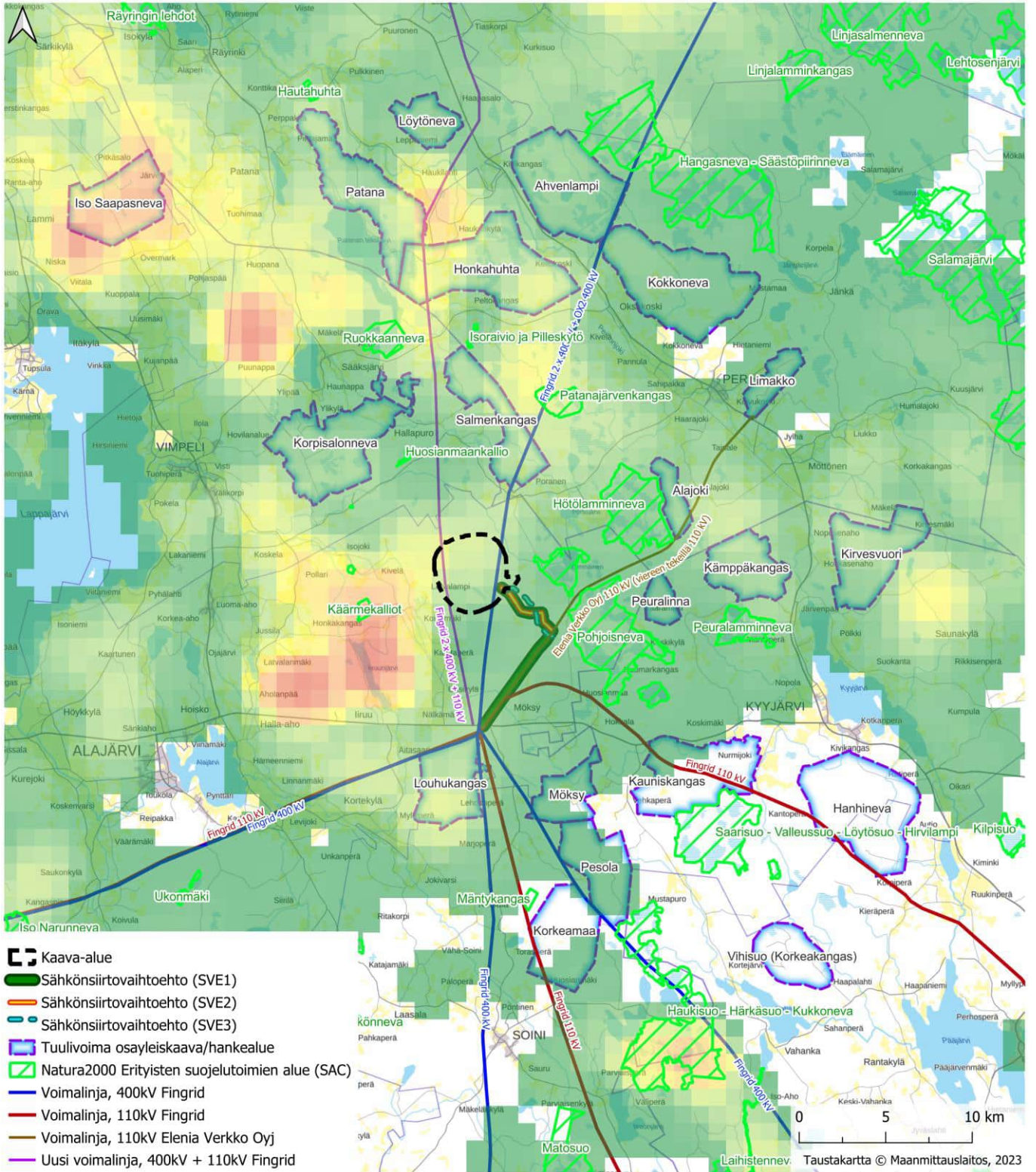
Laji.fi:hin tehdyn aineistopyynnön (13.02.2023) Suolasalmenharjun suunnittelualueella ei ole tehty 2000-luvulla havaintoja metsäpeurasta, mutta lähimmät havainnot sijoittuvat Pohjoisnevan Natura 2000 -alueelle, noin kolmen kilometrin päähän suunnittelualueen kaakkoisnurkasta. Havaintojen puuttumisesta ei kuitenkaan voida tehdä tulkintaa siitä esiintyykö alueella metsäpeuroja, sillä havainnot perustuvat yksityishenkilöiden ilmoitukseen, eikä alueella välttämättä ole vierailtu tai ihmistä välttävään peuraan törmätty.

Luonnonvarakeskuksen panta-aineiston perusteella Suolasalmenharjun alue kuuluu metsäpeuran vaelluksien aikaisiin alueisiin sekä jonkin verran talvehtimiseen. Kesäaikaan yksilöiden esiintyminen on painottunut selkeästi pohjoisemmille alueille, mutta Suolasalmenharjun alue sijoittuu kesäaikaankin lisääntymisalueiden reunalta. Läheisillä Natura-alueilla on myös kesälaitumiksi soveltuvia alueita, jolloin myös vasomisalueiden sijoittuminen suunnittelualueelle tai sen lähiympäristöön on mahdollista. Paikkatietoaineiston perusteella voidaan todeta, että metsäpeurat hyödyntävät aluetta vuodenvaihtonsa aikaisesti useaan otteeseen, vaikka kaikki alueen metsät eivät olekaan ideaalisia metsäpeuralle. Alueen metsät ovat pääosin nuoria käsiteltyjä kasvatusmetsiä, mutta lajille houkuttelevia varttuneempia jäkäläkankaita sekä avoimia suoalueita ja varpukankaita sijaitsee suunnittelualueella.

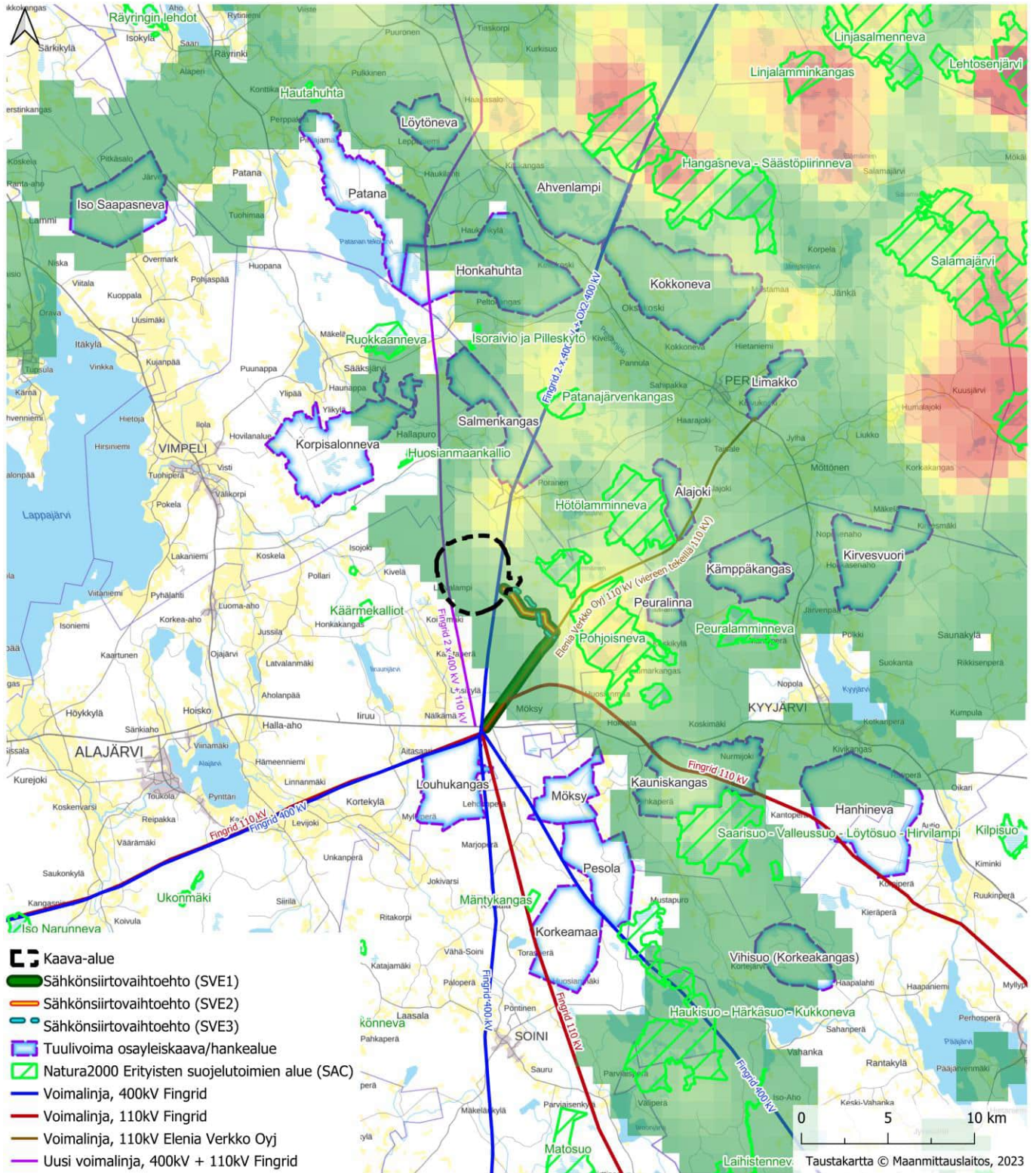
Kuva 14. Pannoitettujen metsäpeurojen paikannustiheysaineisto syksyisin/keväisin Suomenselällä, aineisto koostuu vuosien 2010–2021 paikannustiheysaineistosta. Punaisella on osoitettu korkean tiheyden alueet ja vihreällä matalan tiheyden alueet. Kaava-alue mustalla rajauksella.

Kuva 15. Pannoitettujen metsäpeurojen paikannustiheysaineisto talviaikaan Suomenselällä, aineisto koostuu vuosien 2010–2021 paikannustiheysaineistosta. Punaisella on osoitettu korkean tiheyden alueet ja vihreällä matalan tiheyden alueet. Kaava-alue mustalla rajauksella.

Kuva 16. Painoittujen metsäpeurojen paikannustiheysaineisto kesällä Suomenselällä, aineisto koostuu vuosien 2010–2021 paikannustiheysaineistosta. Punaisella on osoitettu korkean tiheyden alueet ja vihreällä matalan tiheyden alueet. Suunnittelualue mustalla rajauksella.

Muut eläimet

Kaava-alueelle on tehty lumijälkiselvitys helmi-maaliskuussa 2022. Alueen nisäkäslajistoon kuuluu mm. hirvi. Hirven elinympäristöjen käyttö vaihtelee vuodenaikojen mukaan. Osa hirvistä vaihtaa elinpiiriä vuodenaikojen vaihtuessa kesä- ja talvilaitumien välillä. Kesällä hirvi elää rehevämmillä alueilla ja talveksi voi kerääntyä laumoiksi karummille ja laajemmille metsäalueille mm. mäntytaimikoihin. Haastattelujen perusteella Suolasalmen alue on hirvien talvilaidun aluetta. Suunnitellulla tuulivoimapuistoalueella havaittiin pääosin varsin tavanomaisen lajien lumijälkiä. Selvästi eniten havaintoja kirjattiin metsäjäniksistä. Muita havaittuja lajeja olivat kettu, näätä, kärppä, hirvi ja orava.

Salassa pidettävät lajit

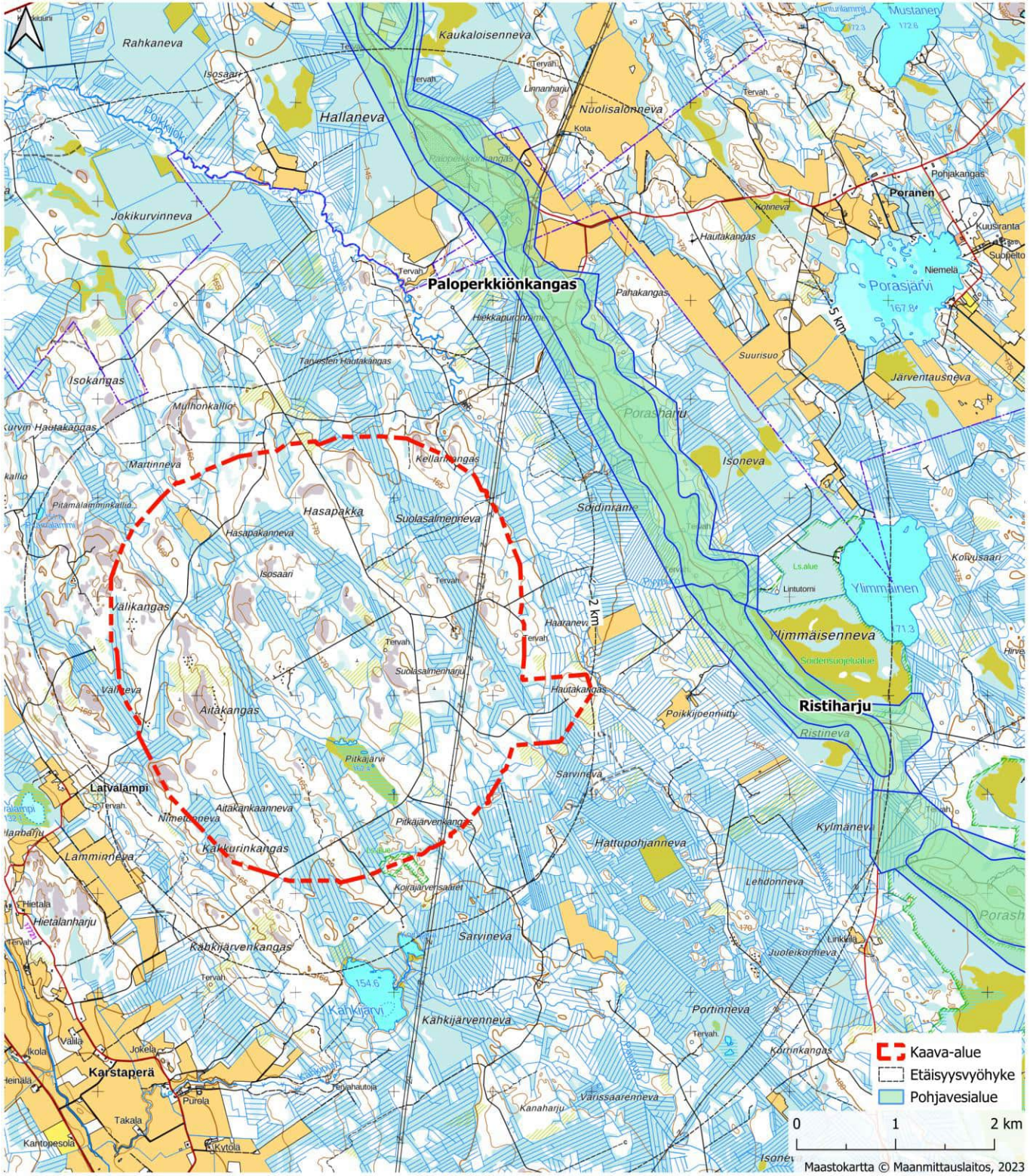
Salassa pidettävien lajien osalta tulokset on kirjattu erillisiin viranomaisliitteisiin ja niiden tietoja hyödynnetty kaavasuunnittelussa.

3.4.5 Pohja- ja pintavedet

Pohjavedet

Kaava-alueella ei ole pohjavesialueita. Sen itäpuolella sijaitsee kaksi pohjavesialuetta (Paloperkkiönkangas (2E); 1000555 ja Ristiharju (2); 1000503). Porasharjun pohjavesialue (1000504) sijaitsee Ristiharjun pohjavesialueen eteläpuolella. Paloperkkiönkankaan pinta-ala on noin 591 hehtaaria ja Ristiharjun 163 ha. Pohjavesialueet ovat osa samaa luode-kaakkoissuuntaista harjujaksoa. Pohjavesialueilla ei sijaitse vedenottoa. Kaava-alueen pohjavedenpinnan arvioidaan olevan lähellä maanpintaa johtuen suunnittelualueen kallioisesta maaperästä ja useista soista. Tuulivoimapuiston kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksissä kaava-alueella ei havaittu lähteitä, lähteikköjä eikä tihkupintoja.

Kuva 17. Suunnittelualueen ja sen läheisyyden pohjavesialueet (lähde: Syke).

Pintavedet

Kaava-alue sijaitsee Ähtävänjoen päävesistössä. Vimpelinjoen valuma-alueesta kaava-alue on Pokkijoen valuma-alueella. Poikkijoen osavaluma-alue on pinta-alaltaan 128 km². Alueesta 46 % on suota ja 1 % järviä.

Maankäytöstä 92,4 % on luokittelemattomia metsätalouden maita, 2,1 % turvetuotantoaluetta, 3,2 % peltoa ja muuta maatalousmaata. Alueella on 17 loma-asutuskiinteistöä ja 8 vakituista asuntoa. Suoalueella on paljon kaivettua tai alkuperäisen luonteensa menettänyttä ojaverkostoa. Kaava-alueen eteläpuolella sijaitsevasta Kähkipuron valuma-alueesta ulottuu osa kaava-alueelle ja länsirajalta alkaa Savojoen valuma-alue. Savonjoen yläjuoksulla on runsaasti turvetuotantoalueita. Savonjoki laskee Lappajärveen Vimpelin keskustaajaman kohdalla.

Pienvedet

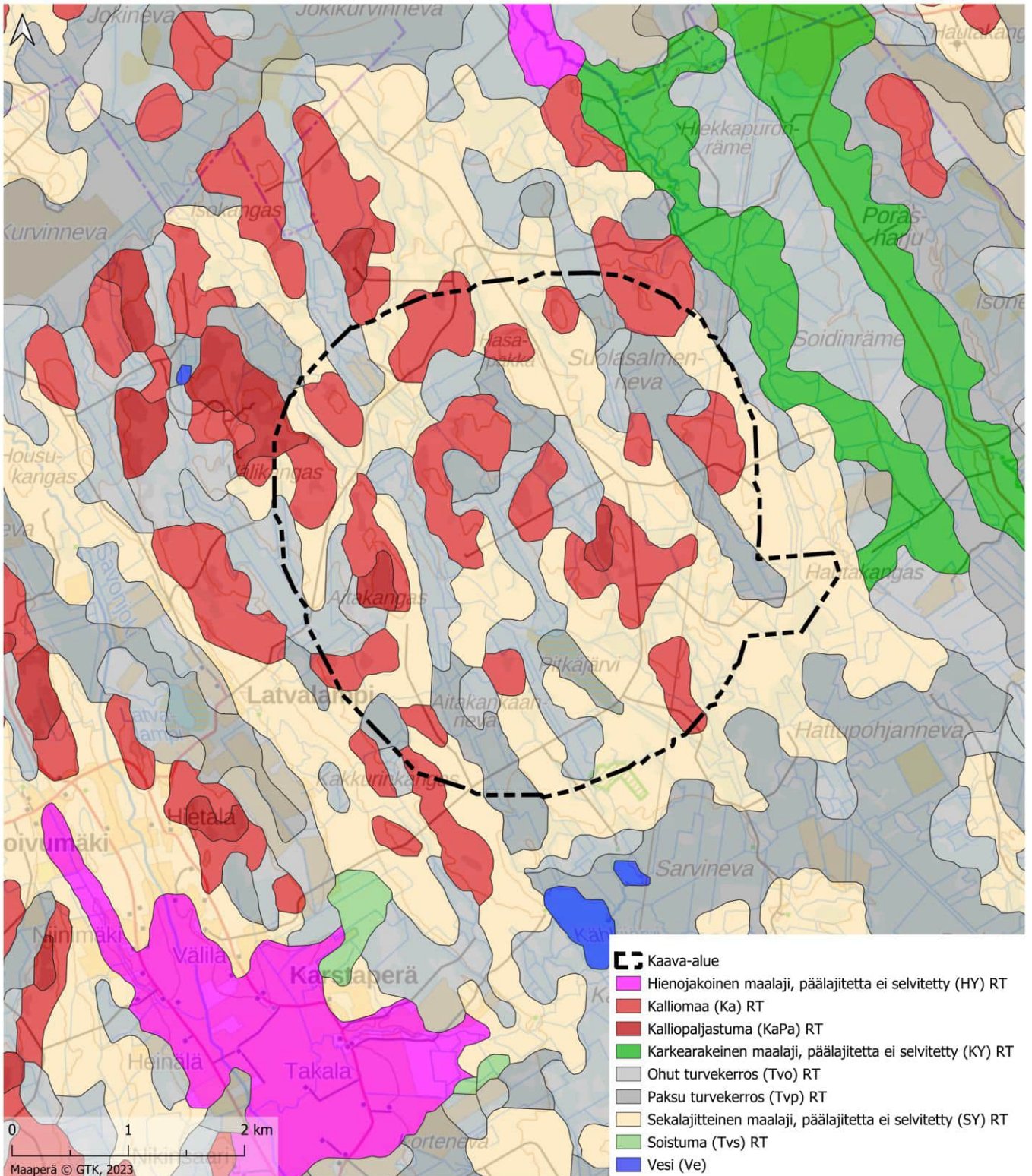
Kaava-alueella ei ole luonnontilaisia uomia eikä lähteitä. Kaava-alueen sisällä olevat uomat ovat kaivettua peruskuivatusojaverkostoa tai lasku-uomien latvaosia. Kaava-alueen ainoa järvi on soistunut Pitkäjärvi. Pitkäjärvestä lähtee Kuollutpuro pohjoisen suuntaan. Uoma jatkuu Sairaanpurona suunnittelualan pohjoispuolella. Sairaanpuro on Poikkijoen sivu-uoma.

3.4.6 Maa- ja kallioperä

Kaava-alueen koillispuolella on maakuntakaavassa osoitettua harjijensuojeluohjelmaan kuuluva Ristiharju (HSO100088) osana Padonkangas-Palanutkangas-Hyytiäisenkangas kokonaisuutta, joka on geologisesti arvokas, useita kilometrejä pitkä harju- ja dyynimuodostuma. Soranotto, ojitukset, teiden rakentaminen ja metsänhakuut ovat heikentäneet alueen luonnontilaisuutta. Alueen useista soista vain Pitkäjärvenneva on luonnontilaisuusluokkaa 1. Yleisesti suunnittelualan suoalueet ovat alle metrin paksuisia. Suolasalmennevan 132 hehtaarin saraturpeesta yli 1,5 syvää on vain 29 hehtaaria. Suunnittelualan maaperä on pääasiassa turvetta ja sekaläjitteisiä maalajeja ja sitä täplittää kalliomaata. Kaava-alueen kallioperä on pääosin granodiorittia ja tonaliittia. Alueella ei ole todennäköisesti happamia sulfaattimaita.

Kaava-alueella tai suunnitellulla voimajohtoreitillä ei ole valtakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltuja geologisia muodostumia eli kalliotalueita, kivikoita, moreenimuodostumia eikä tuuli- ja rantakerrostumia.

Kuva 18. Kaava-alueen maaperä (GTK 2023).

3.4.7 Pilaantuneet maa-alueet ja maaperän pilaantumisriskit

Kaava-alueella ei tunneta pilaantuneita maa-alueita (13.9.2023 Karttapalvelu Karpalo). Kaavaratkaisulla ei myöskään tuoteta pilaantumisriskiä suunnittelualueelle.

3.5 Maisema

Osana selvitysaineistoa on hankkeesta laadittu erillinen selvitys, jossa on kuvattu maiseman ja kulttuuriympäristön ominaispiirteet sekä arvioitu Suolasalmenharjun tuulivoima-alueen maisemalliset vaikutukset. Selvitys on kaavaselostuksen liitteenä 3. Tiedot kaava-alueen maiseman, rakennetun kulttuuriympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön ominaispiirteistä ja arvoista perustuvat pääasiassa olemassa oleviin selvityksiin, inventointeihin, paikkatietoon, rekisteritietoihin sekä kartta- ja ilmakuvatarkasteluihin.

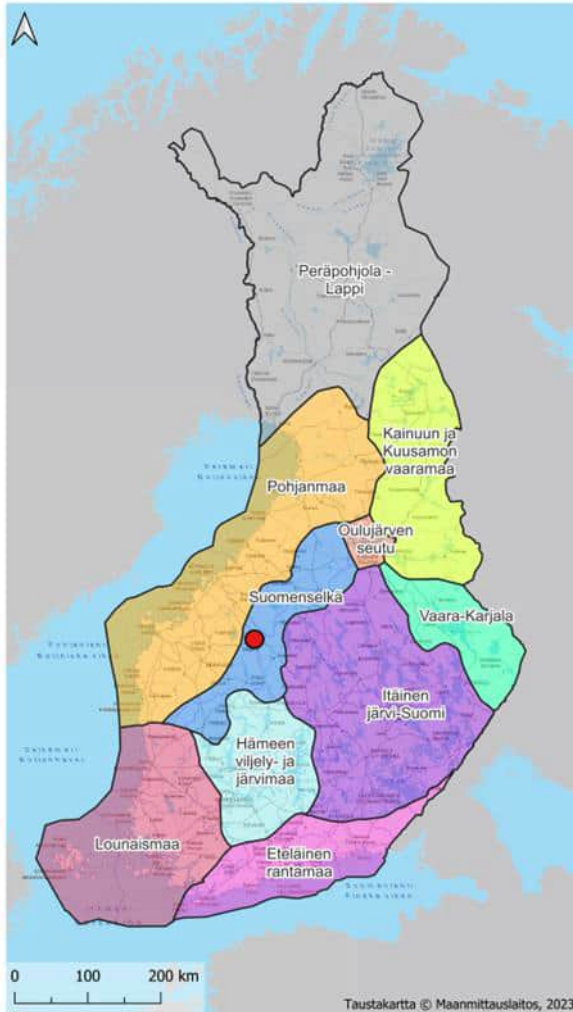
3.5.1 Maisemamaakunta ja maisemaseutu

Valtakunnallisen maisema-alueuuden perustana on toiminut Ympäristöministeriön maisema-alueuuden ryhmän vuonna 1993 laatima Suomen maisemamaakunnat ja -seudut jako. Ympäristöministeriön maisema-alueuuden ryhmän vuonna 1993 laatimassa Suomen maisemamaakuntien ja -seutujen jaossa Suolasalmenharjun kaava-alue sijaitsee Suomenselän maisemamaakunnassa, noin 10 kilometrin päässä sen ja Pohjanmaan maisemamaakunnan itäiseltä rajalta.

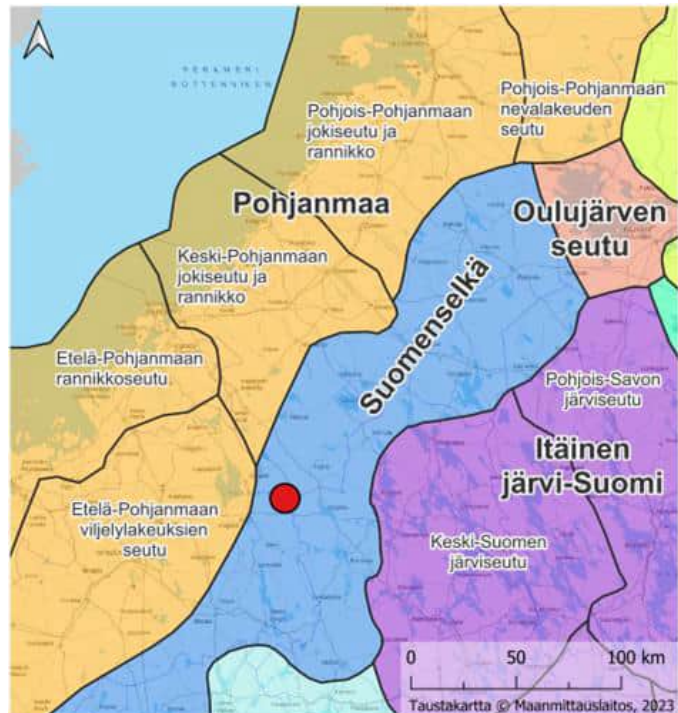
Suomenselkä on karu ja laakea vedenjakajaseutu Pohjanmaan ja Järvi-Suomen välillä, joka ulottuu Satakunnasta Kainuuseen asti. Maasto alueella on suhteellisen tasaista tai vaihtelevaa ja kumpuilevaa, ja Suomenselkä on ympäristöään karumpaa. Asutus on aina ollut harvaa ja kylät ovat pieniä. Toisin kuin suurin osa muista maisemamaakunnista, Suomenselkä ei jakaudu erillisiin maisemaseutuihin vaan on kokonaisuudessaan yhtenäinen maisema-alue.

Kaava-alueen läheisyyteen sijoittuvalle Pohjanmaan maisemamaakunnan alueelle ominaista ovat suurehkoet joet, selvärajaiset jokilaakson ja näiden väliset lähes asumattomat selännealueet sekä suhteellisen tasainen maasto. Etelä-Pohjanmaalla viljavien jokivarsien maisema avautuu tasaisena lakeutena. Jokilaaksojen väliin jäävillä selännealueilla pinnanmuodot voivat olla vaihtelevan kumpareisia. Kulttuurimaiseman tunnusmaisimpia elementtejä ovat jokilaaksojen ympäristöön keskittyneet tasaiset ja viljavat savikkoalueet. Järviä alueella on vähän. Asutus on perinteisesti sijoittunut jokivarsille ja raittikyliin. Laaja peltoviljely on lähtenyt suonraivauksista ja kytöviljelmästä.

Kuva 19. Maisemamaakuntajako Suomessa. Kaava-alueen sijainti on merkitty punaisella ympyrällä.

Kuva 20. Maisemamaakunta- ja maisemaseutu-jako. Kaava-alue sijaitsee Suomenselän maisemaseudulla.

3.5.2 Maisemapiirteet

Kaava-alue on melko tasaista maastoa pääosin 160–165 m mpy (metriä merenpinnan yläpuolella). Keskiosa on reuna-alueita hivenen korkeampaa, minne sijoittuu myös suunnittelualueen korkein kohta, Suolasalmenharju (180 m mpy) sekä sen ympärille hieman matalammat Aitakangas ja Kuninkaan Juhaniin hautakangas (molemmat 175m mpy). Idässä suunnittelualueetta rajaa luodekaakkosuuntainen Ristiharjun-Porasenharjun pitkittäisharju, joka ei kuitenkaan juuri kohoa ympäristöään korkeammalle.

Kulttuurimaisema

Alajärven asema maisemamaakuntien vaihtumisvyöhykkeellä tekee sen maisemasta monipuolisen kokonaisuuden, jota luonnehtivat suot sekä useat pienet järvet ja joet. Asutus sijoittuu pääasiassa soihin ja vesistöihin rajautuvien viljelyalueiden ympärille. Peltomaata on aikoinaan raivattu soille ja viljelyalueet liittyvät soihin.

Suolasalmenharjun osayleiskaava-alueen läheisyydessä on pieniä järviä (Iirujärvi, Porasjärvi), joiden rannoilla on niin viljelyyn kuin vapaa-aikaankin kytkeytyvää asutusta. Vesistöjen ja viljelyalueiden väliin rajautuvilla paikoilla soisilla selänneillä on pääasiassa asumattomia metsäalueita. Kaava-alueella lähin asutus sijaitsee Karsanperän kylässä ja Porasjärven pohjoispuolella Porasessa. Asutusta on myös kaava-alueen eteläpuolella

kulkevan valtatie varrella Kuoleman ja Iruun kylässä sekä Irujärven ympärillä. Asutus on maaseutumaisista ja melko harvaa mainittujen järvien rantoja lukuun ottamatta. Maisema on metsäistä ja soista, jota avoimet loivapiirteiset viljelysmaisemat rytmittävät.

3.5.3 Maisemakuva

Kaava-alue

Osayleiskaava-alue on lähes kokonaan rakentamaton metsävaltaista soiden ja kallioiden sävyttämää aluetta. Maisema on pääasiassa talousmetsää hakkuineen ja taimikoineen. Alueella on joitakin metsäteitä ja sen läpi kulkee pohjois-eteläsuunnassa noin sadan metrin levyinen johtoaukea, jota pitkin kulkee 400 kV voimajohto. Metsät ovat voimakkaasti ojitettuja turvemaita ja karuja kankaita. Pitkäjärven ympäristössä on vähäpuista suota ja jokeksi muuttuva pieni järvi.

Kuva 18. Pitkäjärveä ympäröivä suo (kuva: Sweco Finland Oy).

Kaava-alueen lähiseudut

Kaava-aluetta ympäröivät seudut ovat maastonmuodoiltaan melko tasaista. Alue on hyvin soinen. Turvemaat on ojitettu metsätalouksikäyttöön ja niillä kasvaa puustoa, mutta etenkin itä- ja kaakkoispuolisilla alueilla on myös laajoja avoimia soita (Ylimmäisenneva, Ristineva, Ahvenlamminneva). Lähialueen vesistöjä ovat koillispuolen edellä mainittuun suohon rajoittuva Ylimmäinen ja sen pohjoispuolinen Porasjärvi sekä hieman etäällä lounaassa sijaitseva Irujärvi. Alueen pohjoispuolella virtaa Poikkijoki. Laajimmat järvi-alueet sijoittuvat kuntakeskusten yhteyteen Alajärvelle, Lappajärvelle ja Kyyjärvelle. Kaava-alueen ympäristö on pääasiassa sulkeutunutta metsävyöhykettä.

3.5.4 Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Kaava-alueella tai sen vaikutusalueella (25 km etäisyydellä) ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Lehtimäen mäki-asutus sijaitsee noin 30 kilometriä etelään.

3.5.5 Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Maakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista lähinnä on Paalijärven kulttuurimaisema noin 12 kilometrin etäisyydellä ja Sääksjärven kulttuurimaisema reilun 13 kilometrin etäisyydellä kaava-alueesta. Näistä molemmat sijaitsevat Suolasalmenharjun ulommalla vaikutusalueella.

Paalijärven maisema-alue edustaa maisemaseudulle tyypillistä järven ympärille muodostunutta, selkeä-rajaista kulttuurimaisemaa. Alueen erityispiirteinä ovat kallioselänteet, jotka rajaavat yhtenäisen ja tiiviin kulttuurimaisema-alueen. Sääksjärven maisema-alue edustaa Suomenselän maisemamaakunnalle tyypillisiä piirteitä, maisema on pienipiirteistä ja kumpuilevaa sekä jokseenkin hajanaista. Järveä ympäröivä kylämaisema muodostuu rantapelloista ja rantaa mukailevasta asutusraitista. Tärkeimmät järvinäkymät avautuvat järven itäpuolelta Vanhapihan kohdilta.

Alajärven kulttuurimaisemat sijaitsevat noin 16 kilometrin etäisyydellä. Soinissa noin 16 kilometrin etäisyydellä sijaitsee Keisalan vaaramaisemat, joka rakentuu kahdesta osasta, Keisalan kyläraitista sekä Koskenvuoren ja Kaapelikankaan alueesta. Perhossa reilun 16 kilometrin päässä suunnitteluista tuulivoimaloista sijaitseva Mötönen on osoitettu voimassa olevassa maakuntakaavassa maakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena. Kyyjärvellä, noin 17 kilometrin etäisyydellä sijaitsee Pölkin maakunnallisesti arvokas maisema-alue.

Alajärven, Vimpelin ja Lappajärven kuntien alueelle levittäytyvä laaja Lappajärven maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema sijaitsee lähimmillään noin 16 kilometriä voimaloista suunnittelualueen länsipuolella. Lappajärven kulttuurimaisemakokonaisuuden maisemarakenteen perustana ovat Lappajärvi saarineen, viljellyt rantavyöhykkeet, joet, pellot metsäsaarekkeineen sekä rannan metsävyöhykkeet.

Reilun 20 kilometrin päässä Alajärven keskustan länsipuolella sijaitsee Pyhävuoren maakunnallisesti arvokas maisema-alue, joka erottuu maisemasta korkeutensa vuoksi. Lisäksi Perhossa runsaan 20 kilometrin etäisyydellä sijaitsee maakuntakaavassa osoitettu maakunnallisesti arvokas maisema-alue, Penninjoki-Hangasneva-Säästöpiirinneva. Runsaan 20 kilometrin etäisyydellä sijaitsee lisäksi Perhon järvimaisema-alue.

3.5.6 Perinnemaisemat

Perinnemaisemat eli perinnebiotoopit ovat perinteisten elinkeinojen ja maankäyttötapojen muovaamia alueita, joiden historialliset piirteet ovat säilyneet. Perinnemaisemia ovat esimerkiksi niityt ja hakamaat ja niiden käyttöön liittyvät rakenteet ja rakennelmat. Perinnemaisemat ovat usein melko pienialaisia ja osa laajaa kulttuurimaisemaa.

Perinnebiotooppikohteet on saatu Metsähallituksen tietokannasta loppuvuodesta 2023. Tietokannan mukaan Suolasalmenharjun suunnittelualueella tai sen lähivaikutusalueella ei sijaitse paikallisesti, maakunnallisesti tai valtakunnallisesti arvokkaita perinnebiotooppeja. Paikallisesti arvokkaita kohteita sijaitsee lähimmillään noin 10 kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista. Savonjoki- niminen kohde Savonjoen varrella suunnittelualueen länsipuolella. Toiseksi lähimpänä on YS LL Rantaharjun kohde noin 13 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueen länsipuolella. Lähin tietokannan mukaan maakunnallisesti (M-) arvokas kohde on Kyyjärvellä sijaitseva Keskisen laidun, jota ei ole osoitettu Keski-Suomen maakuntakaavassa. Kohde sijaitsee lähimmillään noin 20 kilometrin etäisyydellä Suolasalmenharjun voimaloista. Muutoin kaikki tietokannan mukaiset kohteet vaikutusalueella ovat paikallisesti arvokkaita.

3.6 Rakennettu ympäristö

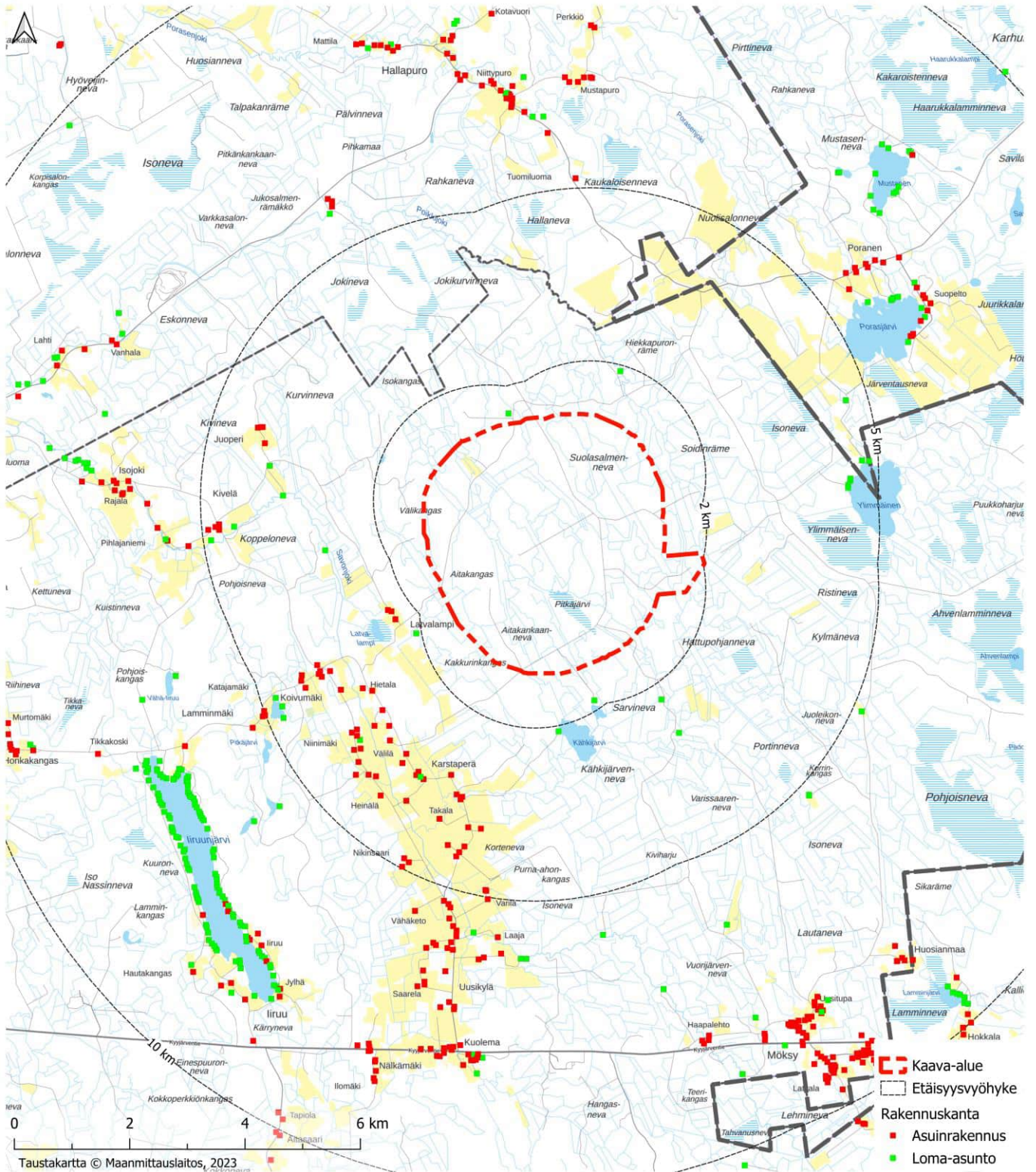
3.6.1 Yhdyskuntarakenne ja asutuksen nykytila

Suunnittelualue sijaitsee Alajärven kaupungissa. Suunnittelualueen rajalta etäisyys Alajärven keskustaan on noin 18 km, Vimpelin keskustaan noin 14 km, Perhon keskustaan noin 13 km ja Kyyjärven keskustaan noin 17 km. Vuonna 2023 Alajärven väki määrä on reilut 9000 henkilöä.

Osayleiskaavan alueella ei ole asuin- tai lomarakentamista. Lähin asutus sijaitsee Karstaperän kylän alueella soiseen maastoon rajautuvan viljelyaukean laidalla, jonka nauhamaiseen asutukseen on suunnittelualueelta etäisyyttä noin 2–5 kilometriä. Länsipuolella sijaitsevan Ylimmäinen-nimisen järven rannalla on kolme vapaa-ajan asuntoa ja siitä etelään johtavan tien varrella yksittäinen maatila, kaikki yli kolmen kilometrin päässä suunnittelualueesta. Ylimmäisestä pohjoiseen Porasjärven kupeessa sijaitsevaan Perhon kunnan Porasen kylään matkaa on noin neljä kilometriä. Muut merkittävimmät rakennuskeskittymät sijaitsevat suunnittelualueesta noin kuuden kilometrin päässä lounaaseen liruujärven rannalla, jossa on runsaasti vapaa-ajan asutusta. Sen lisäksi Möksyn ja Kuoleman kylät sijaitsevat suunnittelualueesta 6–7 kilometriä etelään.

Seuraavassa kuvassa on esitetty lähin asuin- ja lomarakentaminen suunnittelualueen läheisyydessä. Asuinrakennukset on merkitty punaisella ja lomarakennukset vihreällä.

Kuva 19. Suunnittelualan lähimpien asuin- ja lomarakennusten sijainti (Lähde: Maanmittauslaitoksen maastotietokanta).

3.6.2 Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt

Kaava-alueella tai sen lähivaikutusalueella ei ole valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Lähimmät valtakunnallisesti merkittäviin kohteisiin kuuluvat kulttuuriympäristöt (Museovirasto, RKY) sijaitsevat kaukovaikutusalueella (15–25 km).

- Perhon kirkko
- Pesolan taloryhmä
- Vimpelin kirkko ja kirkonseutu
- Nelimarkka-museo ja Eero Nelimarkan huvila
- Alajärven kirkko ja kirkonkylän julkiset rakennukset

Perhon kirkko on ainoa säilynyt 1800–1900-luvun taitteen muinaispohjoismaiseen puutyylisiin toteutettu kirkkorakennus maassamme. Vimpelin kirkko ja kirkonseutu on puisen pyörökirkon ympäristössä sijaitseva monipuolinen julkisten rakennusten alue, jossa eri aikakausien arkkitehtuuri yhdistyy kirkonkylän historiaa kuvaavaksi kokonaisuudeksi 1800-luvun alkupuolen kirkollisista rakennuksista 1990-luvun pesäpallostadioniin.

Myös Alajärven kirkko ja kirkonkylän julkiset rakennukset on määritelty valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi. C.L. Engelin johdolla Intendentinkonttorissa suunniteltu ja tunnetun pohjalaisen Kuorikosken kirkonrakentajasuvun toteuttama kirkko sekä klassillista modernismia edustavat, arkkitehti Alvar Aallon suunnittelemat kunnan ja seurakunnan hallintorakennukset muodostavat arkkitehtonisesti poikkeuksellisen korkeatasoisen ja maisemallisesti vaikuttavan kirkonkylän keskuksen.

Alajärven keskustan kupeessa sijaitsee niin ikään Nelimarkka-museo ja Eero Nelimarkan huvila, joilla on olennaista merkitystä Pohjalaisen lakeuden kuvauksista tunnetuksi tulleen taidemaalarin elämäntyön tulkinnassa.

Pesolan mäen taloryhmä Soinin pohjoisosissa on edustava ja hyvin säilynyt esimerkki Pohjanmaan jokilaaksokylien takamaille 1800-luvun alussa syntyneistä kruununtaloista, niiden rakennuskannasta ja kehityksestä. Rakennuskanta sekä pienipiirteinen eristetty kulttuurimaisema ovat hyvin säilyneet.

Etäisyyttä valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön Lappajärven Kirkkoniemeen on yli 25 km. Se on kirkkoineen, tapuleineen ja hautausmaineen Pohjanmaan järvisuudulle 1700-luvun lopulla muodostunut, maisemallisesti vaikuttava kirkkoympäristö. Samoin etäisyyttä Lappajärven länsirannalla sijaitsevaan Ylipään kylään on noin 27 kilometriä. Ylipään kylä on säilyttänyt Etelä-Pohjanmaan järvisuudulle tyyppillisen rakennustavan ja tienvarsikylän tiiviin kylämaiseman.

3.6.3 Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt

Kaava-alueella ei sijaitse maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Lähimmät kohteet, joita on osoitettu Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 ehdotuksessa ovat noin reilun 12 kilometrin etäisyydellä sijaitseva Sääksjärven kulttuurimaisema. Noin 15 kilometrin etäisyydellä sijaitsevat maakuntakaava 2050 ehdotuksessa osoitetut Keisalan koulu Soinissa sekä Vimpelin Suksitien asutus ympäristöineen. Alajärvellä maakuntakaava 2050 ehdotuksessa on osoitettu Tallbackan niemen kulttuurimaisema ja Pynttärinniemen kulttuurimaisema, jotka myös ovat osa maakunnallisesti arvokasta Alajärven kulttuurimaisema-alueita.

3.6.4 Paikallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt

Suunnittelualueelle tai sen lähivaikutusalueelle ei ole laadittu paikallisesti arvokkaiden rakennettua kulttuuriympäristöä edustavien kohteiden inventointia. Hallapuron kulttuuriympäristöä, joka on inventoitu maakunta-kaavatyön yhteydessä, voidaan pitää paikallisesti arvokkaana, sillä sitä ei ole osoitettu voimassa olevassa maakuntakaavassa tai Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 ehdotusvaiheessa. Hallapuro sijaitsee reilun kuuden kilometrin päässä alueelta.

Muutoin lähimmillään paikallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä sijaitsee Vimpelin Sääksjärvellä, jossa paikallisesti arvokasta rakennuskantaa on selvitetty Sääksjärven rantaosayleiskaavatyön yhteydessä. Paikallisesti arvokkaiksi esitettiin seuraavat kohteet Ylitupa, Sääksjärven entinen kansakoulu, Niemitalo, Sääksjärven entinen järjestöalo, Niemiaho, Sääksjärven entinen osuuskauppa, Pyhälahden kauppa, Kaisantupa, Södervik, Rinne, Mäkelä, Rantalahti, Pikku-Mäki sekä Puunappan alue.

Vimpelin Sääksjärvellä paikallisesti arvokas rakennuskanta sijoittuu pääasiassa järven itäpuolelle Sääksjärventien varteen, länsirannalla paikallisesti arvokasta rakennuskantaa on lisäksi Niementien ja Alasantien varrella.

Kyyjärvellä paikallisesti arvokasta rakennuskantaa on inventoitu vuonna 1989. Näiltä osin inventoidulle alueelle ei ole kuitenkaan laadittu yleis- tai asemakaavaa. Rakennusten kuntoa ja käyttötarkoitusta ei ole tarkistettu tämän työn yhteydessä. Näistä inventoiduista kohteista osa sijoittuu hankkeen kaukovaikutusalueelle.

3.7 Arkeologinen kulttuuriperintö

Kaava-alueelta ei muinaisjäännösrekisterin tietojen mukaan tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kahden kilometrin säteellä suunnittelualueesta sijaitsee neljä kiinteää muinaisjäännöstä, joista kaksi pohjois- ja kaksi eteläpuolella. Lähin kohde on suunnittelualueen koillispuolella oleva Juoleikkokankaan tervahauta. Pohjoispuolella sijaitsevat Soidinrämmeen hiilimiilut ja Porasharjun tervahauta. Suunnittelualueelta lounaaseen sijaitsee Sudenpesäkankaanrämäkön tervahauta. Vyöhykkeellä 2–5 kilometrin päässä suunnittelualueelta sijaitsee 13 ja vyöhykkeellä 5–10 kilometrin päässä 49 kiinteää muinaisjäännöstä.

Muinaisjäännösinventointi

Kaava-alueelle on laadittu arkeologinen inventointi vuonna 2022. Inventoinnin on laatinut Mikroliitti Oy. Inventointi sisältää tuulipuiston suunnittelualueen ja sen sähkönsiirtolinjan arkeologisen inventoinnin. Inventoinnin maastotyön suoritettiin 13.–14.9.2022. Inventointi on kaavaselostuksen liitteenä 4.

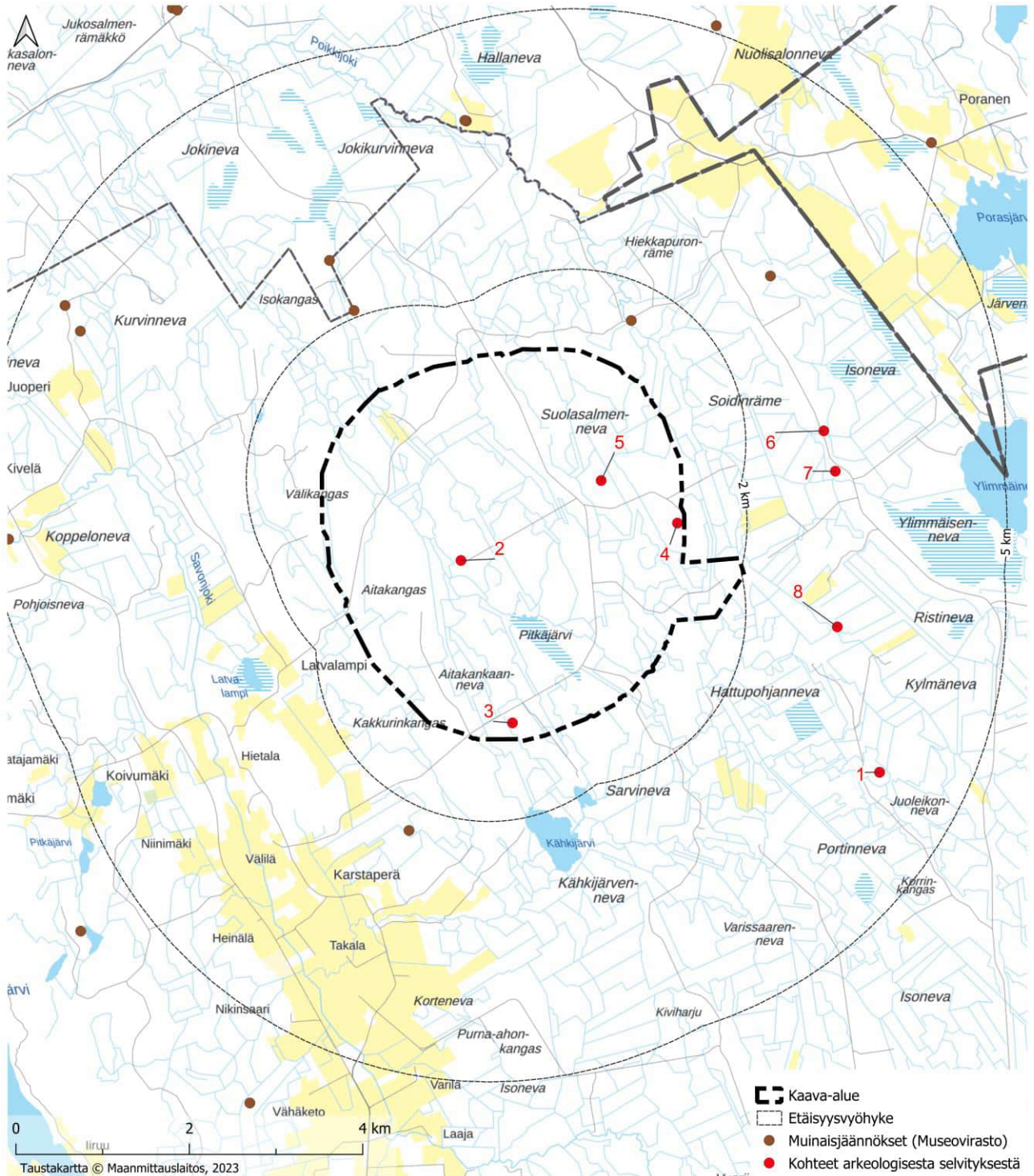
Suunnittelualueelta ei aikaisemmin tunnettu arkeologisia jäännöksiä. Vuonna 2013 Metsähallitus oli laatinut tuulivoimapuiston koillis- ja kaakkoiskulmille kulttuuriperintöinventoinnin. Voimajohtolinjan läheisyydestä Juoleikkokankaalta, tunnettiin entuudestaan yksi kiinteä muinaisjäännös (tervahauta Alajärvi Juoleikkokangas).

Valmisteluvaiheessa ja maastotyön aikana maastossa tarkasteltiin Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistoon perustunutta Museoviraston Museoverkon rinnevarjostetta. Siitä etsittiin arkeologisesti mahdollisesti mielenkiintoisia maarakenteita ja ilmiöitä. Löytyneet kohteet ja niiden ympäristö tarkastettiin maastotyössä. Inventoinnin lopputuloksena oli, että alueella on seitsemän tervahautaa kiinteinä muinaisjäännöksinä ja voimajohtolinjan vierellä yksi. Muinaismuistojen sijainti ja tiedot on kuvattu alla olevassa kartassa ja taulukossa.

Tervahaudat ovat tapana luokitella osaksi muinaisjäännöksiä, jotka edustavat esiteollisia tuotantoelinkeinoja. Museovirasto on vuonna 2009 määritellyt vähintään noin sadan vuoden ohjeellisen ikärajan sellaisille tervahautoille, joiden nähdään olevan muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Arkeologisen inventoinnin yhteydessä tehtiin arvio suunnittelualueen sijoittumisesta muinaiselle asutukselle edulliselle seudulle, mitä on mahdollista arvioida esimerkiksi alueen topografisten edellytysten ja historiallisten lähteiden avulla. Suunnittelualueella ja sen lähistöllä ei sijaitse merkittäviä tai laajempia vesistöjä. Tuulivoimapuiston eteläosaan on vielä vuosien 1966 ja 1967 peruskartoille merkitty Pitkäjärvi (noin 162 m mpy korkeustasolla), jonka kohdalla on nykyisin suomaata. Ennen alueen ojitamista se on ollut avovetinen järvi, jolta on johtanut pieni puro (Kuollutpuro) luoteeseen. Puro kulkee laajojen suoalueiden halki ja liittyy Poikkijokeen noin 5 km suunnittelualueen ulkopuolella. Tuulivoimapuiston korkeustasot ovat noin 160–180 m mpy välillä, eivätkä muinaisen Itämeren ihmisasutuksen aikaiset rannat ole yltäneet sen alueelle. Alueella ei arvioitu olevan edellytyksiä rantasidonmaisille tai muille ajoitukseltaan esihistoriallisille muinaisjäännöksille.

Kuva 20. Kaava-alueella sijaitsevat arkeologisen inventoinnin kohteet (nrot 2-5) sekä lähialueen muinaisjäänökset.

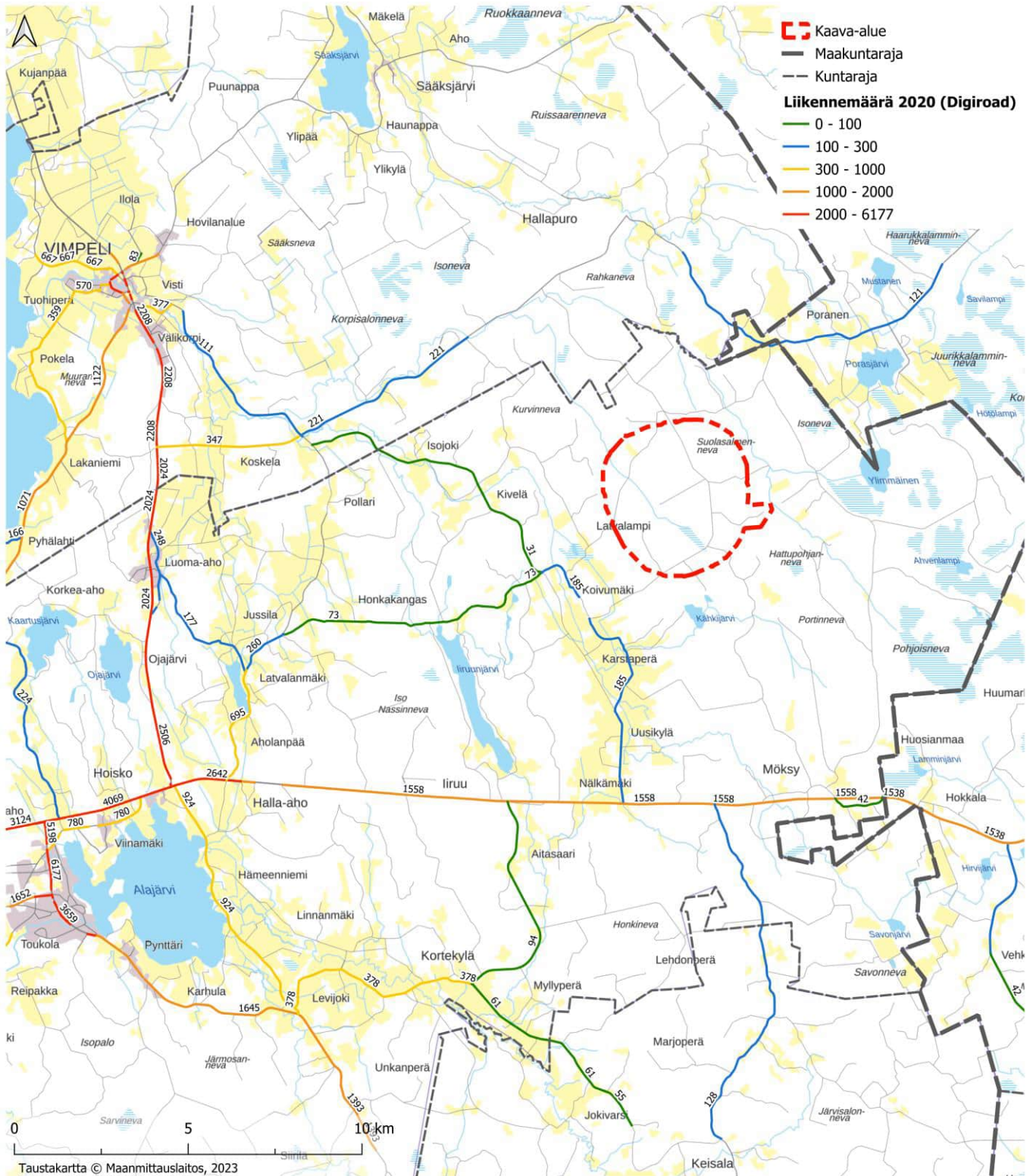
Taulukko 2. Muinaisjäänökset ja muut arkeologiset kohteet kaava-alueella.

Nro	Nimi	Tyyppi
2	Kirsilänkangas	tervahauta ja mahdollinen hiilimiilu
3	Aitakangas	tervahauta
4	Haaraneva	tervahauta
5	Suolasalmenneva	tervahauta

3.8 Liikenneverkko

Suunnittelualan välittömässä läheisyydessä ei sijaitse vilkkaasti liikennöityjä teitä. Suunnittelualueelle sijoittuu päällystämättömiä pienehköjä yksityisteitä, joiden liikennemäärät eivät ole tiedossa. Suunnittelualan eteläpuolelle sijoittuu alueen vilkkaimmin liikennöity valtatie numero 16 (Seinäjoki–Kyyjärvi), jonka kokonaisvuorokausiliikennemäärä noin 7 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta on noin 1 558 ajoneuvoa. Raskaan liikenteen määrä on noin 17,5 %. Tie on päällystetty, osin valaistu ja nopeusrajoitus on 100 km/h. Alueen länsilaidalle kuljetaan Uusikyläntietä ja Karstaperäntietä (17721) pitkin. Teiden nopeusrajoitus on 80 km/h, se on osin päällystetty ja valaisematon. Tien kokonaisvuorokausiliikenne on 179 ajoneuvoa, josta raskaan liikenteen osuus on noin 8 %. Alueen itälaidalle johtavasta Möksyntiestä ei ole saatavilla tarkempia tietoja. Muiden lähimpien teiden liikennemäärät ovat joitain kymmeniä. Alueen kokonaisliikennemäärät ja tiestö on esitetty alla olevassa kuvassa.

Kuva 21. Liikennemäärät suunnittelualan läheisillä päätteillä.

3.9 Maanomistus

Kaava-alue on yksityisten maanomistajien ja Suomen valtion omistuksessa, ja valtaosa alueen maa-alueesta on vuokrattu hankeyhtiölle tuulivoimapuiston kehittämistä, rakentamista ja käyttöä varten.

3.10 Elinkeinot, virkistys ja matkailu

Elinkeinot

Kaava-alue on soista ja isolta osin ojitettua metsäistä maastoa, jossa ainoa harjoitettava elinkeino on alkutuotanto. Pääosin suunnittelualue on metsätalouskäytössä, mutta myös maataloutta harjoitetaan pienimuotoisesti alueen itäosassa.

Vaikutusalueella alueen lähiympäristössä maanviljelyksen kannalta keskeisimpiä alueita on haastattelujen perusteella Koivumäki-Karstaperä-Uusikylän alue, jossa harjoitetaan tehokasta maataloustoimintaa pääosin kotieläintiloilla. Niistä itään sijaitsevassa Möksyssä viljelystoimintaa on hieman vähemmän. Vimpelin kunnan puolelle sijoittuvassa Porasessa suunnittelualueelta koilliseen sijaitsee yksi suurempi kotieläintila. Kaksi lähintä eläintilaa ja lähin laidunalue sijaitsevat noin 2–3 kilometrin päässä voimaloista.

Virkistys

Lähimmät virkistyskohteet on esitetty alla olevalla kartalla. Kaava-alueen virkistyskäyttö koostuu normaalista metsäalueen käytöstä eli luonnossa liikkumisesta kävelyn ja hiihdon muodossa, marjastuksesta ja sienestyksestä sekä hirvien ja metsäkanalintujen metsästyksestä.

Kaava-alueen lähistöllä on virkistysreittejä ja -kohteita seuraavasti:

- Ahvenlammen laavu noin 5 km etäisyydellä
- Uusikylän koulun pallokenttä ja liikuntasali noin 6 km etäisyydellä
- Möksyn pallokenttä ja kaukalo noin 7 km etäisyydellä
- Iruunjärven uimapaikka noin 7,5 km etäisyydellä
- Hallapuron pallo- ja luistelukenttä noin 7,5 km etäisyydellä
- Muut virkistyskohteet sijaitsevat yli 10 km päässä kaava-alueelta.

Kaava-alueelle sijoittuu maksullinen moottorikelkkaura, jota ei ole perustettu reittitoimituksella tai merkitty voimassa olevaan maakuntakaavaan osaksi ohjeellisia moottorikelkkailun runkoreittejä. Olevaa voimalinjaa seuraava kelkkareitti on kuitenkin esitetty Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n ehdotuksessa kehittämisseriaatemerkinä, jolla on osoitettu maakunnalliseen runkoverkostoon kuuluvat moottorikelkkailureitit ja -urat.

Matkailu

Kaava-alueelle ei sijoitu merkittäviä matkailualueita.

3.11 Ympäristön häiriötekijät

Suolasalmenharjun tuulivoimapuiston kaava-alue on suurelta osin metsätalousaluetta ja alueen äänimaisema on metsätalousalueelle tyypillinen. Kaava-alueen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse vilkkaasti liikennöityjä teitä. Alueelle sijoittuu päällystämättömiä pienehköjä yksityisteitä, joiden liikennemäärät eivät ole tiedossa. Alueen eteläpuolelle sijoittuu alueen vilkkaimmin liikennöity valtatie numero 16 (Seinäjäki–Kyyjärvi), jonka kokonaisvuorokausiliikennemäärä noin 7 km etäisyydellä alueesta on noin 1558 ajoneuvoa.

4. Tavoitteet

4.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto päätti 14.12.2017 uudistetuista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista, jotka on otettava kaavoituksessa huomioon. Uudistetut tavoitteet tulivat voimaan 1.4.2018.

Suolasalmenharjun tuulivoimapuiston yleiskaavoitukseen liittyvät etenkin seuraavat tavoitteet:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

Luodaan edellytykset vähähiiliselä ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.

2. Tehokas liikennejärjestelmä

Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.

3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.

Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämis-edellytykset ja toimintamahdollisuudet.

4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.

Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin. Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

4.2 Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet

4.2.1 Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaava

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaava I – Tuulivoima:

Kaikkia tuulivoimaloiden alueiden merkintöjä koskevat yleiset suunnittelumääräykset:

Tuulivoimaloiden alueiden suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen ja käytön aikaiset vaikutukset asutukseen, liikenneväyliin ja liikennejärjestelyihin, maisemiin, pohjavesiin, luontoarvoihin ja linnustoon. Voimalat on sijoitettava niin, etteivät ne aiheuta merkittävää haittaa luonnonarvoille, pohjavesille tai muulle alueidenkäytölle.

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee turvata lentoliikenteen ja puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä ottaa huomioon puolustusvoimien toiminnasta, kuten tutkajärjestelmistä, valvontasensoreista ja radioyhteyksien turvaamisesta, johtuvat rajoitteet.

Tuulivoimaloiden alueiden liittämässä sähköverkkoon on ensisijaisesti pyrittävä hyödyntämään olemassa olevia johtokäytäviä.

Tuulivoima-alueiden tarkempaa suunnittelua koskeva muu ohjeistus:

Tuulivoimatoimijan tulee pyytää Pääesikunnalta lausunto hankkeen tutkavaikutusselvityksen tarpeellisuudesta. Tuulivoimapuiston alueiden jatkosuunnittelussa pitää huomioida 12 kilometrin etäisyys ilmavoimien käyttämiin tukikohtiin ja varalaskupaikkoihin. Puolustusvoimille tulee varata mahdollisuus lausunnon antamiseen tuulivoimahankkeista ja yleiskaavoista.

Maakuntakaavan vaikutusten arviointia tulee tarkentaa tuulivoimahankkeiden ja tuulivoimaa käsittelevien yleis- tai asemakaavojen valmistelun yhteydessä siten, että selvitetään tuulivoima-alueen luontoarvot maakuntakaavatasoista tarkastelua tarkemmin. Voimaloiden sijoittelussa tulee huomioida mm. luonto- ja lintudirektiiveissä mainitut lajit, uhanalaiset lajit sekä luonnonsuojelulakien osoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt.

Tuulivoimapuistojen sijoittelussa tulee noudattaa Liikenneviraston antamia suosituksia teille ja rautateille jätettävistä suojaetäisyyksistä (24.5.2012). Liikenneturvallisuudesta tulee huolehtia hankevalmistelussa myös viranomaisyhteistyöllä. Maanteiden osalta ELY-keskusten tienpitoviranomainen toimii yhteysviranomaisena tuulivoimahankkeissa. Rautateiden ja vesiväylien osalta yhteysviranomaisena on Liikennevirasto.

Etelä-Pohjanmaalla arkeologisen kulttuuriperinnön inventoinnit ovat puutteellisia sekä maantieteellisen kattavuuden että ajantasaisuuden osalta. Puutteet tulee ottaa huomioon alueiden tarkemmassa suunnittelussa, jossa tulee varautua riittäviin arkeologisiin selvityksiin.

4.2.2 Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaehdotuksen mukaisesti koko maakuntaa koskien annetaan seuraavat suunnittelumääräykset:

Ekologiset yhteydet

Maankäytön suunnittelussa on tunnistettava alueen ekologiset yhteydet ja turvattava ne tavalla, joka mahdollistaa lajiston liikkumis- ja levittäytymismahdollisuudet. Tunnistettujen ekologisten yhteyksien alueella olevat nykyiset maa- ja metsätalousalueet tulee lähtökohtaisesti säilyttää maa- ja metsätaloussuunnittelussa.

Tuulivoima

Tuulivoiman ja siihen liittyvän sähkönsiirron suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset vakituiseen ja loma-asutukseen, liikenneväyliin, maisemaan, kulttuuriperintöön, virkistykseen, elinkeinoihin, pohjavesiin, kansallispuistoihin, luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida eri tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron yhteisvaikutukset.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja väkivaikutuksia.

Tuulivoiman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, sekä linnustoon kohdistuviin yhteisvaikutuksiin.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, että suunnitelma tai hanke yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa tarkasteltuna ei luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston alueiden perusteena olevia luonnonarvoja.

Tuulivoiman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee turvata lentoliikenteen ja Puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä ottaa huomioon Puolustusvoimien toiminnasta, kuten tutkajärjestelmistä, valvontasensoreista ja radioyhteyksien turvaamisesta, johtuvat rajoitteet.

Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeiden tuulivoimaloiden rakentamisesta tulee pyytää lausunto Puolustusvoimien pääesikunnalta. Tuulivoimaloita ei saa rakentaa alle 4 kilometrin etäisyydelle Puolustusvoimien alueista eikä alle 12 kilometrin etäisyydelle varalaskupaikoista.

Tuulivoiman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon Ilmatieteen laitoksen säätökaverkoston tuomat rajoitteet, mikäli tuulivoima-alue on alle 20 kilometrin päässä Ilmatieteen laitoksen operatiivisesta säätökavasta, tai mikäli yli 20 kilometrin etäisyydellä säätökavasta sijaitseva tuulivoima-alue sijaitsee alle 10 kilometrin etäisyydellä 20 kilometrin etäisyysrajan sisällä olevasta tuulivoima-alueesta.

Tuulivoima-alueiden yhteyteen voidaan sijoittaa energiantuotannon ja -varastoinnin järjestelmiä ja rakenteita yksityiskohtaisempaan suunnitteluun ja vaikutusten arviointiin perustuen.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirtolinjojen toteutuksessa ei tule aiheuttaa merkittäviä haittavaikutuksia kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta arvokkaisiin alueisiin eikä virkistys-, luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueisiin. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa maaja metsätalouden, asutuksen sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin. Määräys koskee vähintään 110 kV voimajohtoja.

Energiantuotantoalueiden ja energian varastointialueiden suunnittelussa on ensisijaisesti selvitettävä mahdollisuus toteuttaa sähkönsiirto kokonaan tai osittain maakaapelein. Muutoin liittäminen sähköverkkoon on pääsääntöisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon toimijoiden kanssa.

Happamat sulfaattimaat

Alueidenkäytön suunnittelun tulee perustua riittävään tietoon happamien sulfaattimaiden sijainnista ja laadusta sekä niiden aiheuttamista riskeistä. Uusi merkittävä toiminta tulee sijoittaa niin, että vältetään lisäämistä kuivaustarvetta erityisesti kaikkein ongelmallisimmilla alueilla.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Alueidenkäytön yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee tarkistaa ja huomioida ajantasainen tieto arkeologisesta kulttuuriperinnöstä Museoviraston ylläpitämästä muinaisjäännösrekisteristä osoitteesta www.kyppi.fi, sekä arvioida yhteistyössä museoviranomaisten kanssa mahdollisten aluetta/kohdetta koskevien selvitysten tai tutkimusten tarve.

Tulvariskien huomioiminen

Alueidenkäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa tulee pyrkiä sään ääriolosuhteista ja tulvista aiheutuvien riskien minimoimiseen. Uutta rakentamista ei tule perusteettomasti sijoittaa tulvauhanalaisille alueille. Tästä voidaan poiketa, jos voidaan osoittaa, että tulvariskit pystytään hallitsemaan. Alueidenkäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa suositellaan käytettäväksi Tulvakeskuksen tulvakarttapalvelua ja Suomen ympäristökeskuksen

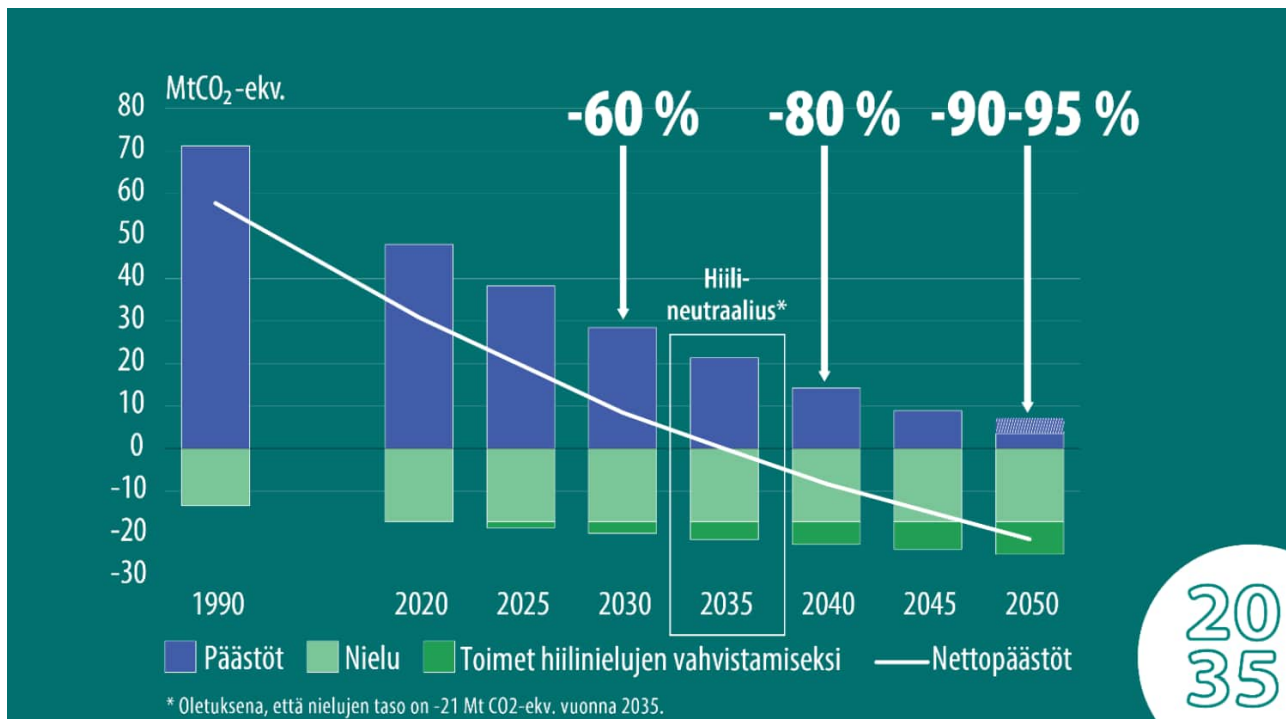
hulevesitulvakarttapalvelua. Hulevesisuunnitelma tulee tarvittaessa laatia tarkemman kaavoituksen yhteydessä.

4.3 Tuulivoimaa koskevat kansalliset ja kansainväliset tavoitteet

Kansallisessa ilmasto- ja energiastategiassa linjataan toimia, jolla Suomi täyttää EU:n vuoden 2030 ilmasto-velvoitteet ja saavuttaa ilmastolain mukaiset tavoitteet kasvihuonekaasujen vähentämisestä 60 prosentilla vuoteen 2030 ja vuotta 2035 koskevan hiilineutraaliustavoitteen.

Uusiutumiskykyisen energianhuollon tavoitteiden taustalla on Suomen ilmasto- ja energiapolitiikka, jonka vuoksi alueidenkäytössä on tarpeen varautua uusiutuvan energiantuotannon merkittävään lisäämiseen sekä tuulivoimapotentialin laajamittaiseen hyödyntämiseen.

Tuulivoimalla tuotetaan uusiutuvaa energiaa. Tuulivoiman kasvihuonekaasutase on voimakkaasti negatiivinen ja ilmastovaikutus positiivinen, eli tuulivoima vähentää Suomen kasvihuonekaasupäästöjä. Korvaamalla nykyistä sähköntuotantoa tuulivoimalla voidaan samalla vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista.

Kuva 22. Ilmastolaissa asetetaan hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035, nielujen vahvistamistavoite ja tavoite hiilinegatiivisuudesta vuoden 2035 jälkeen (Ympäristöministeriö 2022).

Taulukko 3. Kansainväliset sopimukset, kansallinen lainsäädäntö ja strategiat ovat luova pohjaa kaavahankkeen tavoitteiden asettamiseen.

Ohjelma tai strategia	Tavoite
YK:n ilmastosopimus	Tarkoituksena rajoittaa kasvihuonekaasujen pitoisuutta ilmakehässä, jotta vaarallinen taso ei ylitä.
Pariisin ilmastosopimus	Säilyttää maapallon keskilämpötilan nousu alle kahdessa asteessa ja pyrkiä toimiin, joilla lämpeneminen saataisiin rajattua alle 1,5 asteen.
Ilmastolaki (423/2022)	Heinäkuussa voimaan tullut uudistettu ilmastolaki säätää ilmastopolitiikan suunnittelua, seurantaa

sekä kansallisia ilmastotavoitteita. Keskeisenä tavoitteena Suomen hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä.

Valtioneuvoston periaatepäätös kiertotalouden strategisesta ohjelmasta (2021)

Sisältää tavoitteita luonnonvarojen kestäväälle käytölle, sekä toimenpiteitä, joiden avulla hiilineutraalista kiertotalousyhteiskunnasta tulee Suomen talouden kestävä perusta vuonna 2035.

Etelä-Pohjanmaan ilmasto- ja kiertotaloustiekartta

Tavoitteena vähähiilinen maakunta vuoteen 2035 mennessä.

4.4 Alajärven kaupungin tavoitteet

Alajärven kaupunkistrategiassa 2030 ei erikseen mainita tuulivoimaa, mutta strategiassa tavoitteeksi on mainittu muun muassa ympäristövastuullisuus ja elinvoima:

”Vastuullisuus toiminnan ja toimintatapojen kehittämisessä kestävä kehityksen periaatteiden”.

”Alkavat ja toimivat yritykset, infraan ja palvelurakenteeseen panostaminen, viestintä, teknologian hyödyntäminen, mahdollistava kaavoitus”

”Vesistöjen ravinnepäästöjen vähentäminen, kulutuksen vähentäminen, kiertotalous”

”Hiilijalanjäljen pienentäminen”

4.5 Hankkeen ja yleiskaavan tavoitteet

Kaavatyötä ohjaavat kaupungin, asukkaiden ja muiden osallisten tavoitteet, suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet sekä valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Tavoitteet voivat tarkentua kaavatyön edetessä.

Tuulivoimarakentamisen ohjauksen keskeinen tavoite on sovittaa tuulivoimalat mahdollisimman hyvin ympäristöön. Silloin voidaan ehkäistä ja minimoida voimaloista luonnolle ja ihmisten elinympäristölle aiheutuvat haitalliset vaikutukset. Lisäksi tulee huomioida teknistaloudelliset tekijät (mm. tuuliolosuhteet, liittynät sähköverkkoon, rakentamista ja huoltoa tukeva infrastruktuuri, perustamisolosuhteet) sekä muu alueidenkäyttö.

Tavoitteena on laatia alueelle osayleiskaava, jolla luodaan edellytykset tuulivoimapuiston rakentamiselle. Alueelle laaditaan oikeusvaikutteinen osayleiskaava siten, että sitä voidaan käyttää suoraan rakennusluvan myöntämisen perusteena (MRL 77a §). Yleiskaavatyötä ohjaa Alajärven kaupunki, ja kaavakonsulttina toimii Sweco Finland Oy. Alajärven kaupunki on tehnyt alueesta kaavoitussopimuksen hanketoimijan (Pohjan Voima Oy) kanssa. Yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena ja sen hyväksyy Alajärven kaupunginvaltuusto.

Tuulivoimapuiston tavoitteena on osaltaan edistää ilmastopoliittisia tavoitteita, joihin Suomi on sitoutunut. Tuulivoiman osalta tavoitteena on nostaa tuulivoimalla tuotetun sähköntuotanto Suomessa vuositasolla 9 terawattituntiin (TWh) vuoteen 2025 mennessä. Vuoden 2023 lopussa Suomen tuulivoimakapasiteetti oli 6 946 MW. Kapasiteetilla tuotettiin sähköä 14,4 TWh, joka vastasi noin 18 prosenttia maamme sähkönkulutuksesta.

Lisäksi yleiskaavan tavoitteena on ottaa huomioon muut aluetta koskevat maankäyttötarpeet sekä suunnitteluprosessin kuluessa muodostuvat tavoitteet.

Tuulivoimarakentamiseen sovelletaan pääsääntöisesti samoja säännöksiä kuin muuhunkin rakentamiseen. Suurien tuulivoimaloiden toteutuksen tulee lähtökohtaisesti perustua maankäyttö- ja rakennuslain (1999/132) mukaiseen kaavoitukseen, jossa määritellään tuulivoimarakentamiseen soveltuvat alueet.

Tuulivoimapuiston hankkeesta vastaavan tarkoituksena on perustaa tuulivoimapuisto alueelle, jossa haitalliset vaikutukset luontoon ja ihmisiin ovat mahdollisimman pienet ja joka on taloudellisesti kannattava.

4.6 Asukaskysely ja haastattelut

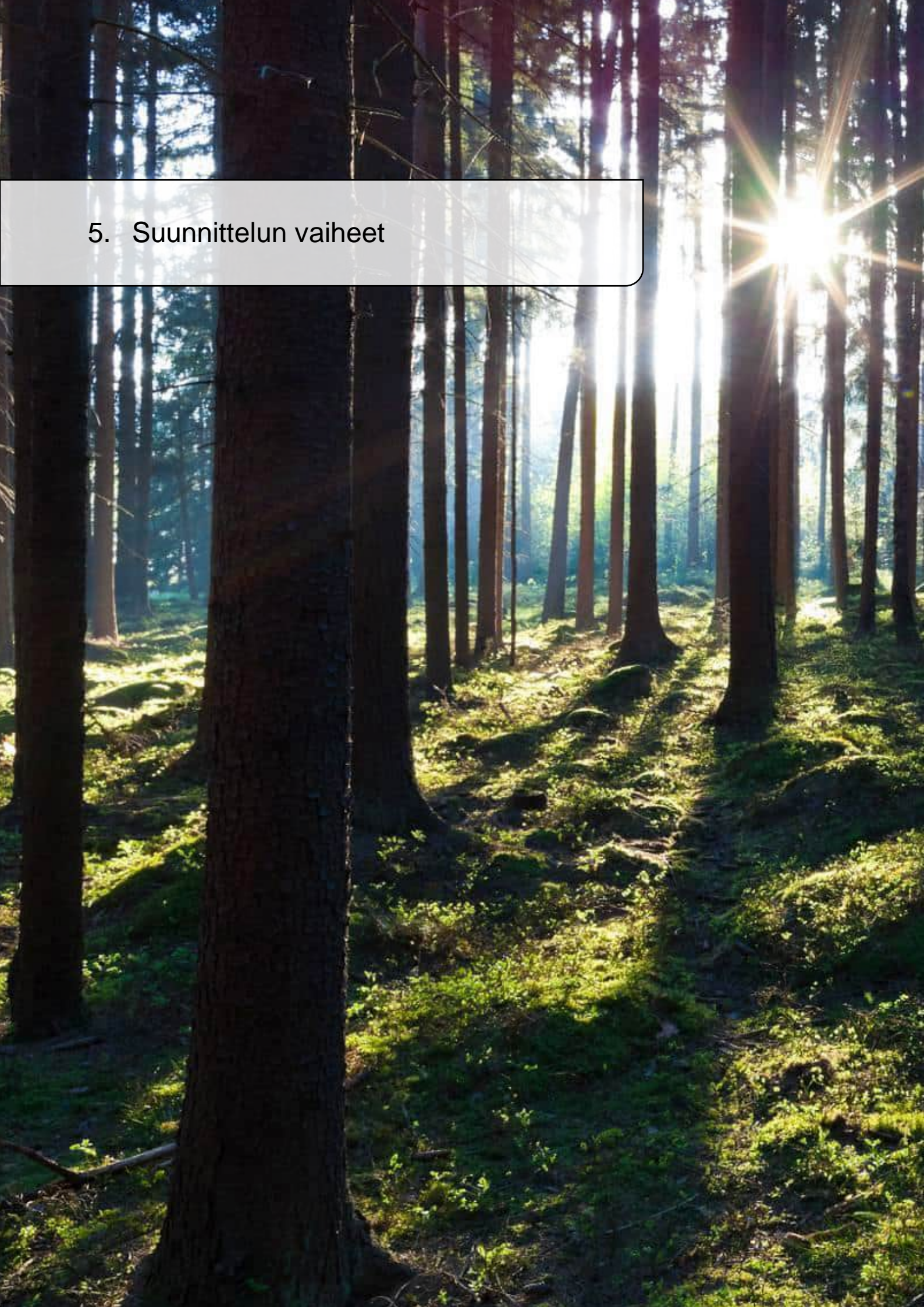
Tuulivoima hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä on toteutettu asukaskysely huhtikuussa 2023. Suunnittelualueen ja lähialueen asukkaita ja loma-asukkaita kuultiin kyselyllä, jolla kartoitettiin osallisten tunteja ja tavoitteita hankkeesta. Kyselystä lähetettiin tiedote viiden kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta kaikkiin osoitteisiin (sekä vakituiset että vapaa-ajanasunnot). Lisäksi tiedote toimitettiin suunnittelualueen maanomistajille. Kyselystä tiedotettiin myös kaupunkien sivuilla ja some-kanavissa. Kyselyyn saatiin yhteensä 30 vastausta.

Toimijan laadittua toisen sijoitussuunnitelman, joka lisättiin ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn, päätettiin uusia myös asukaskysely. Tiedote toisesta kyselystä lähetettiin vastaavasti kuin ensimmäisestä ja kysely oli avoinna 19.4.–12.5.2024 välisen ajan ja siihen saatiin 59 vastausta. Kyselyjen vastauksista on koottu erillinen raportti, joka on tämän kaavaselostuksen tausta-aineistona.

Kyselyn tuloksia syvennettiin haastatteluilla, joissa käsiteltiin sekä ympäristövaikutuksia (eläimistö, uhanalaiset lajit, eläintilat jne.) että ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia (mm. vaikutukset asumiseen, liikenteeseen ja paikalliseen tiestöön, alueen virkistyskäyttöön, tuleviin rakennuspaikkoihin jne.).

5. Suunnittelun vaiheet

5.1 Suunnittelutarve

Osayleiskaavan laatiminen on käynnistynyt hanketoimijan aloitteesta. Hanketoimijan tavoitteena on toteuttaa suunnittelualueelle tuulivoimapuisto, jossa haitalliset vaikutukset luontoon ja ihmisiin ovat mahdollisimman pienet ja joka on taloudellisesti kannattava. Tuulivoimarakentamiseen sovelletaan pääsääntöisesti samoja säännöksiä kuin muuhunkin rakentamiseen. Suurien tuulivoimaloiden toteutuksen tulee lähtökohtaisesti perustua maankäyttö- ja rakennuslain (1999/132) mukaiseen kaavoitukseen, jossa määritellään tuulivoimarakentamiseen soveltuvat alueet.

Tuulivoimapuistoin toteuttaminen edellyttää suunnittelualueen tutkimista osayleiskaavalla. Osayleiskaavassa osoitetaan tuulivoimaloiden rakennusalat, sähkön siirtoreitit suunnittelualueella, tiestö ja erityiskohteet kuten arvokkaat luonnonympäristöt. Osayleiskaava on tarkoitus laatia oikeusvaikutteisena siten, että siihen perustuen on mahdollista hakea rakennuslupaa tuulivoimaloiden rakentamiseen MRL 77a § mukaisesti. Osayleiskaavan hyväksyy Alajärven kaupunginvaltuusto.

5.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Osallistaminen on tarkemmin kuvattuna kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa, jota on päivitetty suunnittelutyön edetessä, viimeksi 24.5.2024 ja se on tämän selostuksen liitteenä 1.

Alajärven kaupunki teki päätöksen Suolasalmenharjun tuulivoima osayleiskaavan käynnistämisestä 5.12.2022. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 29.3.-28.4.2023. Aloitusvaiheen yleisötilaisuus järjestettiin 11.4.2023. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin 16 lausuntoa ja 5 mielipidettä. Vastine palautteeseen on tämän selostuksen liitteenä 2.

Kaavoituksen kanssa rinnan käydään ympäristövaikutusten arviointimenettely. YVA menettely ja YVA ohjelma esiteltiin yleisötilaisuudessa 11.4.2023. Osana ympäristövaikutusten arviointia järjestettiin verkossa asukaskyselyt, josta tiedotettiin 5 kilometriä suunnittelualueesta. Lisäksi on järjestetty seurantaryhmän kokouksia ja sidosryhmähaastatteluja.

Tuulivoimatoimija päätti lisätä YVA-selostukseen toisen vaihtoehtoisen sijoitussuunnitelman hankkeen toteuttamiseksi. Tämän vaihtoehdon vaikutuksia on arvioitu ja siten myös osallistumis- ja arviointisuunnitelma päivitetty. Päivitetty OAS oli nähtävillä 2.5.-23.5.2024 ja siitä pyydettiin lausunnot ja siihen sai jättää mielipiteitä. Lausuntoja määräaikaan mennessä saatiin 14, mielipiteitä ei annettu. Kaupunki pyysi vielä viranomaistahoilta, jotka eivät olleet lausuntopyyntöön vastanneet, toimittamaan lausunnon 29.5.2024 mennessä. Nämä jälkikäteen toimitettavat lausunnot huomioidaan jatkosuunnittelussa, määräaikaan tulleisiin on vastine liitteenä 8.

5.3 Valmisteluvaiheen kuuleminen

Kaavan ensimmäinen valmisteluaineisto ja kaavaluonnos, mitkä pohjautuivat YVA-menettelyn vaihtoehtoon 1, olivat nähtävillä 29.11.–26.1.2024. Valmisteluvaiheen 1. yleisötilaisuus järjestettiin 13.12.2023. Ensimmäisestä kaavaluonnoksesta saatiin 20 lausuntoa ja 3 mielipidettä. Yhdessä mielipiteessä toivottiin lisäselvityksiä hankkeen vaikutuksista Paalijärven kulttuurimaisemaan. Mielipiteistä kahdessa todettiin tuulivoimalahankkeen soveltuvat paikkaan hyvin, olevan sopivan kokoinen ja että valmistelussa on pyritty ympäristövaikutusten minimointiin. Vastine palautteeseen on liitteenä 7.

Kaavanluonnos 2 on valmisteltu YVA-menettelyn vaihtoehdon 2 perusteella ja sen valmisteluaineisto on tarkoitus asettaa nähtäville kesällä 2024. Kaavaluonnoksesta 2 pyydetään lausunnot ja osallisilla on mahdollisuus jättää mielipide myös kaavaluonnoksesta 2 sen nähtävillä oloaikana. Valmistunut kaavaluonnos 2 ja YVA-selostus esitellään yleisötilaisuudessa.

[täydentyy]

5.4 Ehdotusvaiheen kuuleminen

Alustavan aikataulu arvion mukaan kaavaehdotus olisi tarkoitus asettaa nähtäville syys-talvella 2024. Aikataulu tarkentuu kaavahankkeen edetessä.